

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PLANU URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA CISNA

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE

wg stanu na dzień 1 stycznia 2016 r.

WYKONAWCA:

UCZESTNICZĄCY:

Przemysł 2016 r.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemysłu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemysł, tel 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
Krosno 2015

Wykonawca
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu
ul. Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl
tel. (16) 670 52 81, faks (16) 670 55 19
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl
www.przemysl.buligl.pl

Prognozę opracował:
mgr inż. Leszek Reizer
mgr inż. Jerzy Karpierz

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	9
1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	9
2. INFORMACJE OGÓLNE	12
2.1. Podstawa prawna, cel i zakres prognozy oddziaływania planu urzędzenia lasu na środowisko	12
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	19
2.3. Zawartość planu urzędzenia lasu	21
2.4. Główne cele planu urzędzenia lasu	22
2.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposób w jaki zostały uwzględnione w <i>Planie</i>	23
2.6. Powiązania <i>Planu</i> z innymi dokumentami, w tym dokumentami w zasięgu działania nadleśnictwa, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny oddziaływania na środowisko.....	26
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień <i>Planu</i> oraz częstotliwość jej przeprowadzania	28
2.8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	29
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	30
3.1. Istniejący stan środowiska na obszarze Nadleśnictwa	30
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa	30
3.1.2. Klimat.....	30
3.1.3. Powietrze.....	31
3.1.4. Wody	32
3.1.5. Gleby, typy siedliskowe lasu	33
3.1.6. Lasy	35
3.1.7. Formy ochrony przyrody występujące w Nadleśnictwie Cisna	44
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	59

3.3. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	59
3.4. Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji <i>Planu</i>	60
3.5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji <i>Planu</i>	60
4. OCENA WPŁYWU PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000.....	62
4.1. Oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko	62
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	62
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi	63
4.1.3. Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione	64
4.1.4. Oddziaływanie na wodę	82
4.1.5. Oddziaływanie na powietrze	83
4.1.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	84
4.1.7. Oddziaływanie na krajobraz.....	84
4.1.8. Oddziaływanie na klimat.....	84
4.1.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	84
4.1.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	85
4.1.11. Zestawienie zbiorcze wpływu <i>Planu</i> na środowisko	85
4.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej	86
4.3. Oddziaływanie <i>Planu</i> na obszary Natura 2000	91
4.3.1. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000.....	134
5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W <i>PLANIE</i>.....	136
6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA	137
6.1. Mapa przeglądowa obszarów chronionych	137
6.2. Literatura i materiały źródłowe wykorzystane w opracowaniu <i>Prognozy</i> .	137
7. ZAŁĄCZNIKI	141

Wykaz stosowanych skrótów i terminów.

Stosowane skróty	
Ustawa OOS	Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
SOOS	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Jest to postępowanie mające na celu ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, zarządzająca gruntami własności Skarbu Państwa
BULiGL	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Przedsiębiorstwo Państwowe, którego głównym zadaniem jest sporządzanie planów urządzenia lasu, prowadzenie aktualizacji danych o lasach, monitoring lasu itp.
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – instytucja podległa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, której głównym zadaniem jest nadzór nad niektórymi formami ochrony przyrody, prowadzenie ocen oddziaływania na środowisko, wydawanie decyzji środowiskowych itp.
DP	Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
DS	Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
SEA	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko
SDF	Standardowy Formularz Danych. Podstawowy dokument opisujący istniejący lub projektowany obszar Natura 2000. Zawiera informacje o obszarze przesyłane do Komisji Europejskiej oraz udostępniane społeczeństwu.
SOO (obszar siedliskowy)	Specjalny obszar ochrony – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków)
OZW (obszar siedliskowy)	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Obszary siedliskowe, które nie zostały jeszcze formalnie powołane rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast są już zatwierdzone przez Komisję Europejską.
OSO (obszar ptasi)	Obszar specjalnej ochrony – obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska
ZHL	Zasady Hodowli Lasu – branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej
IUL	Instrukcja urządzania lasu – szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu sporządzania planu urządzenia lasu
IOL	Instrukcja ochrony lasu – branżowy dokument zawierający wytyczne w zakresie przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom jakim może być poddany las
KZP	Komisja Założeń Planu. Narada z udziałem instytucji zewnętrznych (np. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), podczas której zapadają ustalenia dotyczące szczegółowych wytycznych sporządzania planu urządzenia lasu.
NTG	Narada Techniczno-Gospodarcza. Spotkanie na końcowym etapie sporządzania planu urządzenia lasu, którego celem jest dokonanie analizy i oceny gospodarki leśnej nadleśnictwa w okresie poprzednich 10 lat oraz akceptacja przyjętych założeń i ustaleń nowego planu urządzenia lasu

Stosowane skróty	
KPP	Komisja Projektu Planu – końcowa narada w formie debaty publicznej mająca na celu dyskusję na projektem planu urządzenia lasu oraz oceną oddziaływania planu na środowisko.
zarządzenie 28/2014	Zarządzenie nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r., dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie
Terminy z zakresu ochrony przyrody	
Przedmiot ochrony	W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Te gatunki lub siedliska są wyszczególnione w SDF-ie z oceną ogólną A, B lub C. Gatunki wyszczególnione w SDF-ie z oceną D nie są przedmiotem ochrony.
Siedlisko przyrodnicze	Oznacza siedlisko przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej
Czynniki abiotyczne	Przyczyny klimatyczne, glebowe np. wiatr, zakłócenie stosunków wodnych, susza, przymrozki itp.
Czynniki biotyczne	Czynniki „ożywione”: owady, grzyby, zwierzyzna, bakterie itp.
Przebudowa	Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby w lepszy sposób spełniane były wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.
Terminy z zakresu leśnictwa	
<i>PUL</i> lub <i>Plan</i>	Plan urządzenia lasu Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej. Sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat i określa całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z Ustawy o lasach. W tekście opracowania analizowany projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna na lata 2016 - 2025 nazywany jest „projektem Planu”.
Prognoza oddziaływania na środowisko lub <i>Prognoza</i>	Jest to dokument sporządzany w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.
Program ochrony przyrody (POP)	Część planu urządzenia lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody.
Etat cięć (miąższociowy)	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższność drewna w całym okresie obowiązywania Planu w użytkowaniu rębnym
Powierzchniowy etat pielęgnowania drzewostanów	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10 - leciu
Odnawianie	Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzew) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębnym, czyli wycinką drzew. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.
Zalesianie	Wprowadzenie roślinności leśnej na powierzchnię nie będącą lasem – łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek itp.
Melioracje	System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni przed i po zrębie: usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni itp.

Stosowane skróty	
Pielęgnowanie gleby	Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na wykaszaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka
Zabiegi pielęgnacyjne	Zbiorcza grupa zabiegów na potrzeby analiz, w skład której wchodzi czyszczenia i trzebieże
Czyszczenia wczesne (CW) i późne (CP)	Zabiegi w nieco starszych uprawach oraz w młodnikach polegające głównie na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzew chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp.
Trzebieże (TW – trzebieże wczesne lub TP – trzebieże późne)	Zabiegi w starszych drzewostanach (zazwyczaj od ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzewek i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z TD lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone). Drzewa te następnie są na miejscu pozbawiane gałęzi (okrzesywane) i wyciągane z lasu.
Rębnie	Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko na pojawienie się młodego pokolenia drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi i świetlnymi. Zabiegi rębne oprócz wycięcia drzewostanu obejmują też jego odnowienie, czyli przygotowanie gleby i wprowadzenie młodego pokolenia lasu.
Rb I (zupełna)	Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłolubnych, głównie sosny na ubogich siedliskach a także olszy na siedliskach olsów.
Rębnie złożone	Zbiorcza grupa złożona z rębni: II, III, IV i V, przyjęta na potrzeby analiz.
Rb IV (stopniowa)	Polega na stosowaniu zróżnicowanych cięć w obrębie jednej powierzchni celem odnowienia drzewostanów zróżnicowanych wiekowo i przestrzennie
Rb V (przerębowa)	Polega na jednostkowym lub grupowym usuwaniu drzew w obrębie powierzchni, co zapewnia kształtowanie procesu odnowienia zróżnicowanego w przestrzeni i czasie. Odpowiednia dla wielowarstwowych drzewostanów z dużym udziałem gatunków cienioznośnych (głównie jodły).
Rębnia IVDU	Cięcia uprzątające w rębniach złożonych. Polegają na wykonaniu ostatniego etapu w rębni złożonej, czyli usunięcia drzew z powierzchni między gniazdami. W efekcie tego cięcia na powierzchni pozostaje wyłącznie młode pokolenie drzew oraz ewentualnie pozostawione fragmenty starodrzewu.
Typ drzewostanu (TD)	Jest to skład gatunkowy drzewostanu, ustalony dla dojrzałego drzewostanu. W TD zapisuje się gatunki wg rosnącego udziału. Np. TD: Jd-Bk oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien się składać w większości z buka, z mniejszym udziałem jodły.
KO	Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje odnowienie na co najmniej 30% powierzchni.
KDO	Drzewostan przygotowany do odnowienia w ramach rębni złożonej – wycięte, ale nie odnowione jeszcze gniazda. Jest to stan przejściowy, po którym drzewostan przechodzi w klasę odnowienia.
TSL	Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe.

Stosowane skróty	
SILP	System Informatyczny Lasów Państwowych. Jednolity system informatyczny służący do zarządzania przedsiębiorstwem Lasy Państwowe. Zawiera m.in. dane dotyczące opisu lasu oraz zadania wynikające z planu urządzenia lasu.
LMN	Leśna Mapa Numeryczna. Zestaw map (warstw) w postaci elektronicznej, sporządzonych według ściśle określonych zasad, powiązany z SILP-em, służący wizualizacji danych oraz analizom przestrzennym.
Miąższość	Jest to objętość drewna mierzona w m ³ . Podstawowy wskaźnik zasobów. Określa się ogólną miąższość drewna w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów, oraz przeciętną miąższość na 1 hektar zwaną zasobnością.
Zasięg nadleśnictwa	Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa obejmujący zarówno grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa, jak też wszystkie pozostałe grunty (zazwyczaj są to granice gmin i powiatów)
Starodrzew	Na potrzeby niniejszej Prognozy przyjęto, że za starodrzew uznaje się drzewostan, w którym wiek gatunku panującego jest większy niż 100 lat. Do tej grup włączono także spełniające to kryterium drzewostany w KO i KDO.
Udział wg gatunków panujących	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.) składa się z jednego lub więcej gatunków. Jeżeli do analiz przyjmowany jest tylko gatunek panujący w danym drzewostanie (czyli ten o największym udziale) to powierzchnia całego drzewostanu traktowana jest jako powierzchnia, na której rośnie tylko gatunek panujący. Ponieważ większość zabiegów jest projektowana pod kątem gatunku panującego, ten sposób analiz zazwyczaj przyjmuje się w pracach urzędniowych. Na przykład drzewostan o powierzchni 2 ha składający się z sosny i dębu, gdzie sosna zajmuje 70% powierzchni a dąb 30%, przy analizach pod względem gatunków panujących jest traktowany tak, jak gdyby rosła tam tylko sosna.
Udział wg gatunków rzeczywistych	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.), składa się z jednego lub więcej gatunków. W tym przypadku do analiz przyjmuje się faktyczny udział gatunków w składzie. Na przykład, jeżeli w drzewostanie o powierzchni 2 ha, 70% zajmuje sosna a 30% dąb, oznacza to, że w analizach i zestawieniach dla sosny przyjęto powierzchnię 1,4 ha a dla dębu – 0,6 ha.
Użytkowanie rębne	Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni młodym. Użytkowanie rębne ma więc miejsce w drzewostanach starych, dojrzałych.
Użytkowanie przedrębne	Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży

1. WSTĘP

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna na okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2025 r. (zwana dalej *Prognozą*). Jej celem jest określenie wpływu na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna (zwanego dalej *Planem lub PUL*), w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt oraz ich siedliska. Opracowanie zawiera ogólne informacje o podstawach prawnych sporządzania planu urządzenia lasu i prognozy, ich powiązaniach z innymi dokumentami, krótką charakterystykę dokumentu jakim jest plan urządzenia lasu oraz informacje o metodach i źródłach danych wykorzystanych przy sporządzaniu niniejszej *Prognozy*.

Podstawą formalną do sporządzenia *Prognozy* jest umowa, zawarta pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemysłu.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano głównie metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w planie urządzenia lasu, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na warstwach numerycznych. Dane o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków zebrano w oparciu o informacje będące w posiadaniu Nadleśnictwa Cisna, RDLP w Krośnie, PTOP, KOO, RDOŚ w Rzeszowie, WIOŚ, GIOŚ, ZBS PAN oraz dane które zgromadzono podczas urzędniowych prac inwentaryzacyjnych oraz pozyskano w trakcie analizy publikacji i materiałów niepublikowanych. Ocena wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna na okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2025 r. jest podstawowym dokumentem, na którym opiera się gospodarka leśna. Obowiązek sporządzania planu urządzenia lasu jest wymogiem prawnym.

Plan obejmuje:

- ogólny opis lasów Nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki Nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy,
- program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody,
- opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne,
- plany, zawierające wykazy cięć rębnych, przedrębnych i hodowli,
- materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali),
- leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym.

Główne cele planów urządzenia lasu zawarte są w Instrukcji urządzania lasu. W Nadleśnictwie Cisna głównym celem *Planu* jest zachowanie ekosystemów leśnych przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przez las funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany przez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym *Planem* (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach planowania, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach Unii Europejskiej (siedliskowej i ptasiej), konwencjach (o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej), programach (Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej).

Plan jest powiązany z różnymi innymi planami obejmującym obszar Nadleśnictwa, w tym z planami urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw, programami ochrony środowiska, planami zagospodarowania przestrzennego, itp. W toku analizy nie stwierdzono, aby był możliwy do wykazania negatywny łączny wpływ na środowisko ustaleń *Planu* i wymienionych dokumentów.

Nadleśnictwo Cisna, obejmujące powierzchnię **20145,62** ha, położone jest w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, w powiatach: bieszczadzkim (99% powierzchni, gminy: Cisna, Solina) i leskim (gmina Czarna), przy granicy z Słowacją. Grunty nadleśnictwa stanowią w zasadzie (poza kilkunastoma małymi fragmentami) jeden zwarty kompleks, stanowiący 98,1% całej jego powierzchni. Lesistość w granicach zasięgu nadleśnictwa wynosi 85,3%. Lasy ochronne stanowią 95,6% powierzchni, co świadczy o znacznej roli nadleśnictwa w realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasów. Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany jest buk, którego udział powierzchniowy w lasach nadleśnictwa wynosi 65%, a dominującym typem siedliskowym lasu jest las górski świeży, z udziałem wynoszącym 97%. Zmienność typologiczna gleb Nadleśnictwa Cisna jest stosunkowo niewielka. Dominują gleby brunatne (92% powierzchni), odznaczające się dużą szkieletowością. Klimat obszaru jest ostry, cechujący się stałym zagrożeniem od przymrozków (głównie wiosennych), długim zaleganiem pokrywy śnieżnej i silnymi wiatrami.

Nie stwierdzono, aby położenie omawianego obszaru oraz charakter planowanych zabiegów ujętych w *Planie* mogły oddziaływać negatywnie transgranicznie na środowisko.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się szereg form ochrony przyrody wymienionych w ustawie o ochronie przyrody.

Są to:

- Obszar Natura 2000 „Bieszczady”,
- Ciśniańsko – Wetliński Park Krajobrazowy,
- rezerваты przyrody: „Sine Wiry”, „Olszyna Łęgowa w Kalnicy”,
- użytki ekologiczne,
- 2 pomniki przyrody ożywionej,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Plan nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie nadleśnictwa zaliczono: brak planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla form ochrony wymagających takich planów, brak jednoznacznych wytycznych odnośnie postępowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków.

Wniosek: Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. PODSTAWA PRAWNA, CEL I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania *Planu* na środowisko została opracowana na podstawie umowy, zawartej pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemysłu.

Zakres prac został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Krośnie (jako sporządzającego projekt planu) z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie.

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie określony został w pismach: RDOŚ w Rzeszowie z dnia 19.11.2013 r. znak WPN.410.3.9.2013.GR-2 oraz PPWIS z dnia 11.10.2013 r. znak SNZ.9020.3.128.2013.RD.

Prognoza sporządzona została wg stanu na dzień 01.01.2016 r. Dotyczy zadań zaprojektowanych do wykonania w trakcie obowiązywania *PUL* i zawiera:

- ✓ informacje o zawartości, głównych celach oraz powiązaniach z innymi dokumentami, w tym: opis zawartości, dane dotyczące obszaru, zestawienie powierzchni wraz z informacją o powierzchni planowanych gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz zestawienie zadań (nazwanych i wymienionych w ustawie o lasach i oraz w stosownej decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu), krótki opis celów projektowanego dokumentu oraz powiązania funkcjonalne z innymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, sporządzone na podstawie obowiązujących aktów prawnych, ogólną analizę potencjalnego wpływu zapisów *PUL* na obszary Natura 2000, gatunki i ich siedliska;
- ✓ informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu *Prognozy* obejmujące: opis przyjętej metodyki sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu na podstawie dostępnych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz wyszczególnienie wykorzystanych do sporządzenia *Prognozy* dokumentów i materiałów, dla zakresu prognozy określonego w art. 51 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie (OOŚ);
- ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, w tym: opis metody monitorowania realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych przez organ nadzorujący;
- ✓ informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- ✓ analizę i ocenę następujących zagadnień;

- istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, określenie potencjalnych zmian w ich stanie w przypadku zaniechania realizacji wskazań planu urządzenia lasu;
- stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- zidentyfikowanych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z postanowień art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwanej dalej ustawą OOŚ.

Szczegółowość informacji zawartych w *Prognozie*, została dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu. Uwzględniono również uzgodnienie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planów urządzenia (pismo znak: WPN.410.3.9.2013.GR-2 z dnia 19.11.2013r) oraz analogiczne uzgodnienie z Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie (pismo z dnia 11.10.2013 r. znak SNZ.9020.3.128.2013.RD).

Akty prawne na podstawie, których wykonano Prognozę:

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków** (Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, L20/7 26.1.2010 rozdz. IV str. 30, M.P. 2011 nr 38 poz. 425);
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko** (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
 - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do**

wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466) - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory** (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz.15, t. 2, str. 102) – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- **Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu** (Dz. Urz. UE L 243/56/z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);
- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.); art. 5 stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.” Oznacza to, że ochrona środowiska zaliczona została do pryncypiów ustrojowych państwa, a ma być realizowana w myśl zasad zrównoważonego rozwoju;
- **Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju** (Dz. U. Nr 97, poz. 1051) – gwarantuje trwanie w czasie i nienaruszalność lasów Skarbu Państwa, uznanych za strategiczny zasób naturalny i ma duże znaczenie w szerokim wdrażaniu idei zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W myśl tej ustawy powinny być one utrzymywane, powiększane i doskonalone „zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego”;
- **Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych** (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 909) – reguluje zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów. Ogranicza ich przeznaczanie na cele nierolnicze lub nieleśne;
- **Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.** (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) – określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Artykuł 8 tej ustawy stanowi, że: Polityki, strategię, plany lub programy dotyczące w szczególności

przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;

- **Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r.** o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1789, z późn. zm.) – określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);
- **Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r.** – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469);
- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r.** o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199) – określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy;
- **Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r.** o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) – określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków;
- **Ustawa z dnia 13 października 1995 r.** – Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, z późn. zm.) – art. 1 tej ustawy określa łowiectwo jako element ochrony środowiska, w rozumieniu ustawy oznaczający ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, a art. 2 stanowi, że zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią dobro Skarbu Państwa;
- **Ustawa z dnia 28 września 1991 r.** o lasach (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1153, z późn. zm.) - określa zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych (bez względu na formę ich własności) oraz przedstawia zasady gospodarki leśnej. Promowana trwale zrównoważona gospodarka leśna ma dążyć, między innymi, do zachowania bogactwa biologicznego lasów, ich żywotności i trwałego realizowania funkcji ochronnych. Jednym z narzędzi realizacji postulatów jest program ochrony przyrody, stanowiący obowiązkową składową planu urządzenia lasu.

W ramach wypełniania ekologicznych (ochronnych) funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu, czyli ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania oraz gospodarowania lasami;

- **Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r.** o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. z 2015 poz. 1092) – reguluje kwestie rejestracji, obrotu i kontroli odpowiednio leśnego materiału podstawowego i rozmnożeniowego, a także regionalizacji nasiennej, co ma wpływ na zachowanie różnorodności genetycznej polskich lasów;
- **Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r.** o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) – określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu;
- **Ustawa z dnia 3 października 2008 r.** o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.);
- **Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r.** o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 686 z późn. zm.);
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.** w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r.** w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. z 2015 poz. 1425);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r.** w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. Nr 58, poz. 405 z późn. zm.) oraz **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2015 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2015 poz. 1070);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r.** w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. poz. 1302);

-
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.** w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r.** w sprawie kryteriów oceny występowania szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r.** w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. Nr 103, poz. 664 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r.** w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. Nr 210, poz. 1260);
 - **Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 poz. 1713);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r.** w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533);
 - **Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r.** w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r.** w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45, poz. 433 z późn. zm.).

Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie ustalające szczegóły dotyczące sposobu realizowania zrównoważonej gospodarki leśnej w ramach instytucji Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe:

- **Zarządzenie nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.):**
 - Część 1. Instrukcja sporządzania projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa;
 - Część 2. Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych;
 - Część 3. Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/urzadzanie/iul/>).
- **Zarządzenie nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji Ochrony Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.).**

Instrukcja, wprowadzona na potrzeby V rewizji planów urządzenia lasów dla nadleśnictw, obejmuje również potrzeby z zakresu ochrony przyrody i kształtowania środowiska przyrodniczego w lasach, możliwe do realizacji metodami gospodarki leśnej i która kontynuuje tradycję tworzenia programów ochrony przyrody jako integralnych komponentów planów urządzenia lasu w nadleśnictwach (http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/ochrona_lasu/).

- **Zarządzenie nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Zasad Hodowli Lasu obowiązujących w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe** (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/hodowla/>).
- **Zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu.**
- **Zarządzenie nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. dotyczące wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie (zwanej dalej *zarządzenie 28/2014*).**

2.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU *PROGNOZY*

Zgodnie z **Art. 52. ust. 1** ustawy OOS „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”.

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko oparto się na metodzie eksperckiej z wykorzystaniem zaleceń wynikających z:

- zakresu i stopnia szczegółowości prognozy uzgodnionego z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo znak: WPN.410.3.9.2013.GR-2 z dnia 19.11.2013 r.),
- zakresu i stopnia szczegółowości prognozy uzgodnionego z Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 11.10.2013 r. znak SNZ.9020.3.128.2013.RD),
- ramowych wytycznych Ministra Środowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu z dnia 28 sierpnia 2013 r.

Najważniejszym elementem prac nad tym dokumentem jest zbiór dostępnych informacji o terenie. Pierwszym krokiem było zebranie informacji i dostępnych danych na temat występowania i lokalizacji gatunków i siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, położonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa oraz innych danych opisujących stan środowiska przyrodniczego. Część tych informacji została zebrana podczas prac nad *Planem*; zostały one zamieszczone w częściach opisowych: elaboracie, programie ochrony przyrody a także w opisie taksacyjnym lasu. Są to informacje o występowaniu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt itp. Aktualna wiedza na temat tych siedlisk i gatunków jest w większości wynikiem przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych. Znaczna część danych o siedliskach pochodzi z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2007 r. przez Lasy Państwowe. Informacje o chronionych gatunkach uzyskano z inwentaryzacji LP oraz innych źródeł m.in. danych organizacji przyrodniczych oraz wyników obserwacji wykonanych w trakcie sporządzania *Planu*.

Ponieważ głównym elementem prognozy wpływu na środowisko są zaplanowane zabiegi gospodarcze, zapisane w *Planie* w formie szczegółowych wskazań, podstawową metodą analizy wpływu tych zabiegów na środowisko jest porównanie w układzie przestrzennym rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego. Analizę tę przeprowadzono w dwóch postaciach:

- porównanie przestrzenne za pomocą technik GIS,
- zestawienie danych w tabelach, uzyskanych z bazy danych zawierającej informacje o planowanych zabiegach.

Techniki GIS umożliwiły wykonanie przestrzennych analiz rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do lokalizacji wybranych obiektów przyrodniczych takich jak: miejsca występowania gatunków ptaków, siedliska

przyrodnicze, obiekty chronione itp. W pierwszej kolejności dokonano wytypowania obszarów zainteresowania, czyli siedlisk przyrodniczych, stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, obszarów będących potencjalnymi siedliskami bytowania wybranych gatunków ptaków. Na tak wytypowane obszary zostały nałożone mapy (warstwy) zaplanowanych zabiegów. W ten sposób zidentyfikowano potencjalne obszary konfliktowe, które następnie szczegółowo przeanalizowano pod kątem rodzaju zaplanowanego zabiegu i stopnia wpływu tego zabiegu na określony gatunek, siedlisko itp.

Dla wytypowanych obszarów konfliktowych wykonano tabele pomocnicze w formie wykazów i zestawień sumarycznych. Tabele te uzyskano w wyniku kwerend do bazy danych Nadleśnictwa. Zawierały one wykazy wydzielen leśnych w granicach określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Uzyskane wykazy i zestawienia były analizowane i oceniane, a wyniki tych analiz wyszczególniono w macierzach w tekście opracowania.

Zabiegi pogrupowano następująco: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CP, CW) i odnowienia. Należy jednak zaznaczyć, że ogólna powierzchnia zaplanowana do zabiegów nie wynika wprost z sumy powierzchni tych trzech grup, ponieważ zabiegi w uprawach dotyczą w przeważającej większości tej samej powierzchni, na której wykonywane są rębnie. Łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów to w zasadzie powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu *Planu* na te parametry polegały głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z przeprowadzonych wcześniej analiz i uzyskanych tabel i zestawień.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie. W większości przypadków odwoływano się do zapisów *Planu*, bez ich szczegółowego przytaczania w *Prognozie*, ze względu na konieczność zachowania logicznego układu oraz spójności opracowania.

Przy określaniu wymagań ekologicznych oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk korzystano głównie z publikacji Ministerstwa Środowiska: „Monitoring gatunków roślin – przewodnik metodyczny”, „Monitoring gatunków zwierząt – przewodnik metodyczny”, „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” oraz „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków – przewodnik metodyczny”. W przypadku ustalania naturalnych składów gatunkowych drzewostanów w ramach zbiorowisk leśnych oparto się na pracy „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski” pod red. J.M. Matuszkiewicza.

2.3. ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość *Planu* określa ustawa z dnia 28.09.1991 r. o lasach.

Zgodnie z art. 18, ust. 4. ustawy o lasach, plan urządzenia lasu zawiera w szczególności:

- 1) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, w tym:
 - a) zestawienie powierzchni lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz lasów ochronnych,
 - b) zestawienie powierzchni lasów z roślinnością leśną (uprawami leśnymi) według gatunków drzew w drzewostanie, klas wieku, klas bonitacji drzewostanów oraz funkcji lasów;
- 2) analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
 - 2a) program ochrony przyrody;
- 3) określenie zadań, w tym w szczególności dotyczących:
 - a) ilości przewidzianego do pozyskania drewna, określonego oddzielnie jako etat miąższościowy użytków rębnych oraz etat powierzchniowy użytków przedrębnych,
 - b) zalesień i odnowień,
 - c) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - d) gospodarki łowieckiej,
 - e) potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

Szczegółowe warunki i tryb sporządzania planu urządzenia lasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. (Dz. U. poz. 1302).

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna na lata 2016-2025 składa się z następujących części:

1. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa.
2. Program ochrony przyrody.
3. Opisy taksacyjne.
4. Wykaz projektowanych cięć rębnych.
5. Materiały kartograficzne.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są zaprojektowane zadania i wskazania gospodarcze. Zadania gospodarcze stanowią podsumowanie wszystkich prac w Nadleśnictwie z danego zakresu i są elementem wyszczególnionym w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu *Planu*. Natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wydzieleniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb. Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Prawidłową ocenę wpływu na środowisko można przeprowadzić, znając poziom szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie*.

Stopnie szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń projektu *Planu*.

Rodzaj zabiegów lub zapisu w projekcie <i>Planu</i>	Szczegółowość informacji zapisana w projekcie <i>Planu</i>
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa
Odnowienia	Do konkretnego wydzielenia
Wprowadzanie podszytów i drugiego piętra	Do konkretnego wydzielenia
Zabiegi pielęgnacyjne	Do konkretnego wydzielenia
Czyszczenia (CW i CP)	Do konkretnego wydzielenia
Cięcia pielęgnacyjne (TW i TP)	Do konkretnego wydzielenia
Rębnia IV	Do konkretnego wydzielenia
Skład gatunkowy upraw	Zapisy ogólne do typów siedliskowych lasu w ramach typu drzewostanów.
Zalecenia zamieszczone w programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy, w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wydzieleni.

2.4. GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, **głównym celem gospodarki leśnej**, uwzględnianym w planie urządzenia lasu nadleśnictwa, jest **zapewnienie trwałości lasu i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli**.

Trwałość lasów w zmieniających się warunkach środowiska przyrodniczego, zgodnie z Zasadami hodowli lasu, powinna być osiągnięta przez uwzględnianie w gospodarce leśnej wzorców naturalnych, ukształtowanych przez przyrodę w czasach minionych oraz obserwację i wykorzystywanie współczesnych procesów naturalnych inspirowanych przez samą przyrodę. Przy kształtowaniu przyszłego obrazu lasów należy także brać pod uwagę trendy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, które będą wpływać na warunki środowiska przyrodniczego i oczekiwania społeczeństwa wobec lasów i gospodarki leśnej.

Głównym celem opracowania planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej w nadleśnictwie. Jest to jednocześnie spełnienie wymogu prawnego zawartego w art. 7. ustawy o lasach. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza i nadzoruje wykonanie planu urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (art. 22. ustawy o lasach). Do czasu zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska dokument ten jest projektem nie posiadającym mocy prawnej.

Plan urządzenia lasu sporządza się z uwzględnieniem:

1. przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej;
2. celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych (art. 18. ust. 1 ustawy o lasach).
3. Przedmiotem planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa są:
 - lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach,
 - grunty przeznaczone do zalesienia (§ 2, część I IUL).

2.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE W *PLANIE*

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym</i>		
Konwencja ramsarska	Zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania	Na omawianym obszarze torfowiska podlegają ochronie lub nie wykonuje się na nich żadnych zabiegów
Konwencja bońska	Ochrona wędrownych gatunków dzikich zwierząt	Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki podlegają ochronie
Konwencja berneńska	Ochrona dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na gatunki zagrożone, narażone i migrujące	Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki i siedliska podlegają ochronie, a korytarze ekologiczne są zachowane
Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro	Ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów	Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, bilansowanie cięć w stosunku do przyrostu drzewostanów, pozostawianie kęp do naturalnego rozkładu, ochrona drzew biocenotycznych.
Europejska Konwencja Krajobrazowa	Utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu w warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju	Zapisy planu nie powodują zmian w krajobrazie, gdyż nie przewiduje się usuwania całości drzewostanów
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym</i>		
Dyrektywa Rady 2009/147/WE z 30.11.2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków	Doprowadzenie siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu europejskim do tzw. „właściwego stanu ochrony”	Wszystkie siedliska i gatunki chronione tymi Dyrektywami są chronione na terenie Nadleśnictwa. Są opracowywane dokumenty

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory		planistyczne, które mogą doprowadzić do właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony.
Dyrektywa Rady 2004/35/WE z 25.04.2004 r. zwana "szkodową"	Określa sposoby postępowania oraz zapobiegania skutkom szkody w środowisku	Projekt planu urządzenia lasu jest poddany strategicznej ocenie
Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym		
Polityka ekologiczna państwa	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	Utrzymanie lub przywracanie zdolności retencyjnych lasów, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedliska, zwiększanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, pozostawianie drzew dziuplastych i martwych, zapewnianie odpowiedniego poziomu drewna martwego.
Polityka leśna państwa	Ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie prowadzenia wielofunkcyjnej zrównoważonej gospodarki leśnej. W ramach wypełniania ochronnych funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu	j.w.
Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej	Zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrz gatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego)".	Preferowanie naturalnego odnowienia lasu, utrzymywanie złożonej struktury drzewostanów pozwalającej znajdować nisze ekologiczne maksymalnej ilości gatunków

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
<p>Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce</p>	<p>Zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania, a w razie potrzeby – restytucja przyrodnicza obiektów zdegradowanych.</p>	<p>Obszary torfowisk na terenie Nadleśnictwa podlegają ochronie rezerwatowej, ogranicza się do niezbędnego minimum zabiegi gospodarcze na siedliskach łągowych</p>
<p>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego</p>	<p>Konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem, działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych, należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę, należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów</p>	<p>Drzewostany niezgodne z siedliskiem są przebudowywane, preferuje się naturalne sposoby odnawiania lasu, utrzymuje się złożoną strukturą drzewostanów, tworzone są zbiorniki retencyjne, chroni potoki. Nadleśnictwo Cisna znajduje się w LKP „Lasy Bieszczadzkie”.</p>
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cisna</p>	<p>Maksymalna ochrona i utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów leśnych z uwagi na ich znaczenie ochronne ekologiczne i gospodarcze. Dopuszcza się zwiększenie areалу gruntów leśnych zgodnie z operatem granicy polno-leśnej. Dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnej lasów.</p>	<p>W <i>Planie</i> nie przewiduje się zmiany powierzchni lasów na terenie Nadleśnictwa.</p>

2.6. POWIĄZANIA PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI W ZASIĘGU DZIAŁANIA NADLEŚNICTWA, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY SPORZĄDZONE STRATEGICZNE OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ustalenia planu urządzenia lasu w największym stopniu wiążą się z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin. W planach tych określone są m.in. obszary przeznaczone do zalesienia. Plan nie przewiduje obecnie zalesiania gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Cisna, wobec tego ustalenia tych planów w omawianym zakresie nie mają odniesienia do zapisów Planu.

Innego typu dokumentami planistycznymi powiązаныmi z *PUL* są plany ochrony dla form ochrony przyrody wynikające z Ustawy o ochronie przyrody. Spośród powierzchniowych form ochrony występujących na terenie Nadleśnictwa Cisna, jedynie Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy ma aktualny plan ochrony, dla którego nie była przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Wszelkie zapisy z tego plany uwzględniono w *PUL*.

Dla obszaru NATURA 2000 "Bieszczady" PLC 180001 obejmującego cały teren Nadleśnictwa Cisna nie ustanowiono dotychczas planu ochrony - jest w trakcie opracowywania.

Powiązane z Planem są plany urządzenia lasu dla Nadleśnictw: Lutowiska, Komańcza, Baligród oraz plan ochrony Bieszczadzkiego PN (w trakcie ustanawiania), jednostek sąsiadujących z Nadleśnictwem Cisna. Powiązanie następuje jedynie poprzez ustalenie granicy pomiędzy nadleśnictwami. Zapisy w *PUL* dla Nadleśnictwa Cisna w żaden sposób nie odnoszą się do sąsiednich nadleśnictw i Bieszczadzkiego Parku Narodowego, podobnie jak zapisy planu Nadleśnictw: Lutowiska, Komańcza, Baligród nie odnoszą się wprost do Nadleśnictwa Cisna.

W dniu rozpoczęcia sporządzania niniejszej Prognozy jedynie plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lutowiska posiadał przeprowadzoną strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Dla planu ochrony Bieszczadzkiego Parku Narodowego nie będzie przeprowadzana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Inne opracowania powiązane z Planem:

Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego na lata 2012-2015, z perspektywą do 2019 r.

W dokumencie tym, w punkcie: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów – priorytet 6, zawarte zostały cele, które są realizowane w *Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna*:

1. krótkookresowe:

- realizacja zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody oraz zobowiązań wynikających z ustawy o ochronie przyrody,
- wdrażanie zasad ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych odpowiadających kryteriom ustalonym dla Europy, na podstawie konwencji i porozumień międzynarodowych,
- intensyfikacja działań ukierunkowanych na prowadzenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej lasów, z zachowaniem ich bogactwa biologicznego;

2. średniookresowe:

- zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi, w szczególności ochrona, zwiększanie, i przywracanie biologicznej różnorodności lasów na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym,
- edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów leśnych.

Program ochrony środowiska dla powiatu leskiego 2001-2010

Obecnie powiat nie posiada aktualnego Programu. Wymieniony dokument nie posiadał przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina na lata 2007-2013

W dokumencie tym omówiono strukturę i zawartość projektu programu i wyróżniono cele środowiskowe. W zasadniczej części przeanalizowano możliwe efekty środowiskowe i związane ze zrównoważonym rozwojem wynikające z realizacji priorytetów i działań przyjętych w projekcie programu. Takiej ocenie poddano wszystkie priorytety programu i na tej podstawie zidentyfikowano zagrożenia, które mogą się pojawić wskutek ich wdrożenia. Dodatkowo, Prognoza zawiera prospektywną diagnozę warunków środowiskowych analizowanego obszaru.

W raporcie stwierdzono, iż wdrożenie Programu PBU nie spowoduje znaczących zmian w środowisku przyrodniczym omawianego terenu. Przeciwdziałanie ewentualnym zagrożeniom odbywać się będzie na podstawie ogólnie przyjętych metod i środków (np. ocen oddziaływania na środowisko). Program nie zawiera zapisów, z których wynikałaby konieczność lub dążenia do

realizowania dużych inwestycji i związanych z nimi koncentracji populacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Realizacja wyszczególnionych działań związanych z priorytetami powinna doprowadzić do:

- stabilizacji dobrego stanu aerosanitarnego całego terenu oraz likwidacji lokalnych ognisk zanieczyszczeń powietrza przy pewnym nasileniu emisji ze środków transportu;
- stopniowej poprawy jakości wody, w tym poprawy dostępu do zdrowej wody pitnej, przy niestety rosnących kłopotach z nieograniczonym dostępem do zasobów wodnych;
- stabilizacji jakości gleb, gruntów, krajobrazu oraz roślinności;
- poprawienia struktury konserwatorskiej ochrony przyrody;
- poprawy gospodarki odpadami;
- znacznej poprawy w zakresie ładu przestrzennego oraz sanitacji siedzib ludzkich;
- poprawy świadomości ekologicznej;
- wprowadzenia na obszar PBU proekologicznej przedsiębiorczości, ekoturystyki oraz przyjaznej środowisku produkcji (odnawialne źródła energii, sozotechnika, odzysk i recykling).

Dla pozostałych dokumentów i opracowań, które przeanalizowano, nie stwierdzono związków między ustaleniami *Planu* a ustaleniami dokumentów oraz **nie stwierdzono, aby istniało zagrożenie wystąpienia negatywnego skumulowanego oddziaływania na środowisko.**

2.7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ *PLANU* ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Proponuje się, aby analizę skutków realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych zawartych w *Planie* prowadził organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt 2c) ustawy o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (w konkretnym przypadku Dyrektor RDLP w Krośnie).

Obiektywny pomiar realizacji planu urządzenia lasu zapewniać powinien monitoring następujących wskaźników (zgodnie z ustaleniami KZP - załącznik do protokołu):

- powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie w stosunku do obszarów Natura 2000,
- wykonania zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura2000,
- powierzchni lasów według pełnionych funkcji,
- powierzchni lasów według kategorii użytkowania,
- powierzchni pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- powierzchni wykonywanych odnowień i zalesień.

Częstotliwość monitoringu i raportowania przyjmuje się w cyklu dziesięcioletnim, z wykorzystaniem aktualnej w dacie przeprowadzania monitoringu, metodyki kontroli kompleksowej.

2.8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Lasy Nadleśnictwa Cisna w części południowej położone są w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Słowacją. Granica na tym odcinku biegnie grzbietem górskim. W pasie granicznym (po obu stronach granicy) przeważają lasy. Ze względu na lokalny i miejscowy charakter działań zapisanych w Planie, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie jego realizacji na środowisko.

W związku z powyższym nie zachodzi konieczność przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE NADLEŚNICTWA

Szczegółowy opis stanu środowiska na terenie Nadleśnictwa znajduje się w elaboracie oraz programie ochrony przyrody. W niniejszej *Prognozie* przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące Nadleśnictwa.

3.1.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwo Cisna usytuowane jest w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego na obszarze powiatu leskiego (gminy: Cisna, Solina) oraz fragmentarycznie bieszczadzkiego (gmina Czarna). Składa się z dwóch obrębów leśnych: Cisna i Wetlina.

Pod względem organizacyjnym Nadleśnictwo podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

Usytuowanie Nadleśnictwa na tle podziałów przyrodniczo-leśnych i geograficznych przedstawiono poniżej.

Uwzględniając „Regionalizację przyrodniczo-leśną Polski 2010” (R. Zielony, A Kliczkowska 2012), lasy omawianego Nadleśnictwa położone są w:

Krainie Karpackiej	- 8,
Mezoregion Bieszczadów Wysokich	- 8-18.

Usytuowanie Nadleśnictwa w jednostkach podziału fizyczno-geograficznego (wg Kondrackiego: Geografia regionalna Polski, PWN 2002, z oznaczeniem dziesiętnym):

<i>Megaregion</i> -	Karpaty	- 5
<i>Prowincja</i> -	Karpaty Wschodnie	- 52
<i>Podprowincja</i> -	Beskidy Wschodnie	- 522
<i>Makroregion</i> -	Beskidy Lesiste	- 522.1
<i>Mezoregion</i> -	Bieszczady Zachodnie	- 522.12

3.1.2. KLIMAT

Obszar nadleśnictwa znajduje się pod wpływem klimatu górskiego. Średnie roczne opady wynoszą od 950 do 1150 mm a w wyższych partiach nawet do 1300 mm i są wyższe w porównaniu do innych rejonów kraju. Największe opady notowane są w czerwcu i lipcu (120-140 mm), najniższe w lutym i grudniu (30-40 mm). Przeważają wiatry z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich.

Największe opady notowane są w czerwcu i lipcu (120-140 mm), najniższe w lutym i grudniu (30-40 mm). Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 90-140 dni. Częstym zjawiskiem na omawianym terenie są przymrozki późno-wiosenne, szczególnie dotkliwe na uprawach oraz mniej szkodliwe – przymrozki wczesno-jesienne.

Cechy charakteryzujące klimat obszaru nadleśnictwa

- długość okresu wegetacyjnego - ok. 200 dni,
- średnia temperatura w okresie wegetacyjnym - ok. 9 °C,
- suma opadów w okresie wegetacyjnym - ok. 900 mm,
- średnia temperatura roczna - +7 °C,
- roczna suma opadów - ok. 1150 mm,
- średnia prędkość wiatru - 9,3 km/godz.

3.1.3. POWIETRZE

Region, w którym położone jest Nadleśnictwo Cisna, należy do najmniej uprzemysłowionych rejonów całego województwa podkarpackiego. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa i w jego bliskim sąsiedztwie nie ma większych zakładów emitujących do atmosfery szkodliwe pyły i gazy.

Na terenie Nadleśnictwa Cisna brak jest punktów pomiarowo-kontrolnych w ramach prowadzonego przez WIOŚ monitoringu powietrza. W poprzednim okresie (lata 2009) wyniki badań jakości powietrza dla strefy przemysko-bieszczadzkiej pozwoliły na zaliczenie strefy do klasy A (tj. stężenia zanieczyszczenia powietrza nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych).

Według "Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2013 roku" (WIOŚ Rzeszów 2014 r.) wielkość zanieczyszczeń stężeń powietrza wynosi :

- stężenie pyłów PM10 kształtowało się na poziomie 10 -15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenie tlenków azotu NO₂ wynosiło od 0,4-2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenie dwutlenku siarki SO₂ wynosiło od 1,9 -5,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenie benzenu w latach wynosiło od 0,4 -0,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Zanieczyszczenia powietrza, jakie odnotowuje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa są niższe od dopuszczalnych.

Wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031) wynika, że dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] wynoszą:

- średnioroczne stężenie pyłu zawieszony PM10 wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnioroczne stężenie pyłu NO₂ wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnioroczne stężenie pyłu SO₂ wynosi 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnioroczne stężenie benzenu wynosi 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Budynek Nadleśnictwa Cisna podłączony jest do kotłowni z nowoczesnym kotłem opalonym zrębkami drewna. System grzewczy wspomagany jest przez kolektory słoneczne. Podobne rozwiązanie w postaci kolektorów słonecznych planuje się do instalacji w każdym budynku leśniczówki, gdzie aktualnie użytkuje się piece grzewcze opalane drewnem.

3.1.4. WODY

Według podziału hydrograficznego Polski, cały obszar nadleśnictwa położony jest w dorzeczu Wisły, zlewni II rzędu rzeki San, oraz zlewni III rzędu rzeki Solinki należącej do zlewni sztucznego zbiornika Solina (Jezioro Solińskie).

Gęstą sieć hydrologiczną na terenie nadleśnictwa budują głównie mniejsze potoki, które tutaj biorą swój początek tworząc zlewnie (IV, V i VI rzędu):

- zlewna IV rzędu – potoki: Wetlina, Dołżyczka, Roztoczka, Macyński, Wołosań, Biała Woda, Huczek, Zwir, Ciśnianka, Zwór, Bowański, Łopienka,
- zlewna V rzędu – potoki: Smerek, Górna Solinka, Bystry, Kindrat, Kalnica, Niedźwiedzi, Skaleniec, Ksenia, Hyrlaty, Dopływ spod góry Ryś, Kuczełaczka, Kobylski,
- zlewna VI rzędu – potoki: Płaszyniw, Chomów, Rybnik, Dopływ spod Ferczatej.

Na terenie Nadleśnictwa nie ma punktu monitoringu wód powierzchniowych. Najbliższy jest na Sanie w Rajskim.

Ocena jakości wód podziemnych prowadzona jest w oparciu o program krajowy przez Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Obszar Nadleśnictwa położony jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) - „Zbiornik warstw Krosno” (Bieszczady – GZWP nr 431). Największe znaczenie mają wody ujmowane z utworów czwartorzędowych, wody trzeciorzędu wykorzystywane są w niewielkim stopniu zlokalizowanego w utworach trzeciorzędowych.

W 2011 r. żaden z punktów badawczych monitoringu wód podziemnych zlokalizowanych w rejonie Nadleśnictwa nie był badany (Raporty o stanie środowiska w woj. podkarpackim za WIOŚ 2011 r.).

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych wiąże się przede wszystkim z rozwiązaniem problemu ścieków, czyli budową kanalizacji sanitarnej i połączeniem jej ze skutecznym systemem oczyszczalni ścieków.

Budynki Nadleśnictwa są podłączone do kanalizacji gminnej. Leśniczówki są wyposażone w szamba sukcesywnie opróżniane.

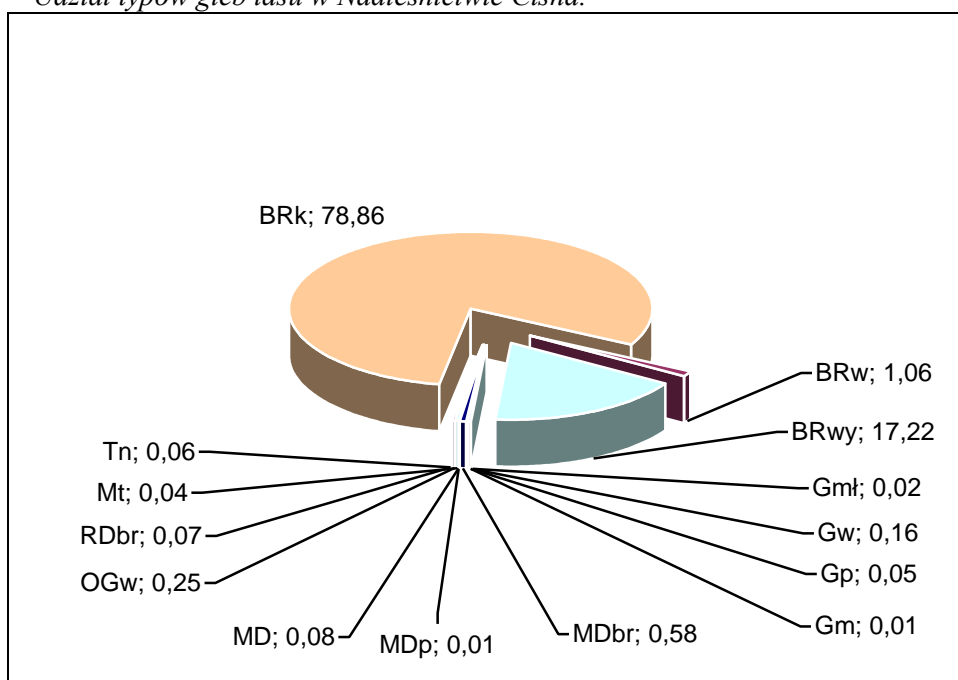
3.1.5. GLEBY, TYPY SIEDLISKOWE LASU

GLEBY

Zmienność typologiczna gleb Nadleśnictwa Cisna jest stosunkowo niewielka. Dominują gleby brunatne, zajmując 97,14% powierzchni badanych gleb.

Podtyp gleby	Obręb CISNA		Obręb WETLINA		Nadleśnictwo Cisna	
	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %
Rankery brunatne	83,80	29,3	202,35	70,7	286,15	1,51
Gleby brunatne właściwe			201,42	100,0	201,42	1,06
Gleby brunatne wylugowane	815,51	24,9	2458,38	75,1	3273,89	17,22
Gleby brunatne kwaśne	10390,02	69,3	4599,64	30,7	14989,66	78,86
Gleby rdzawe brunatne	13,01	100,0			13,01	0,07
Gleby gruntowoglejowe właściwe	11,84	39,1	18,45	60,9	30,29	0,16
Gleby gruntowoglejowe próchniczne			10,37	100,0	10,37	0,06
Gleby gruntowoglejowe torfiaste	0,81	100,0			0,81	0,00
Gleby gruntowoglejowe murszowe	2,76	100,0			2,76	0,02
Gleby gruntowoglejowe mułowe	4,49	100,0			4,49	0,02
Gleby opadowoglejowe właściwe	48,18	100,0			48,18	0,25
Gleby torfowe torfowisk niskich			10,91	100,0	10,91	0,06
Gleby torfowo-murszowe			7,92	100,0	7,92	0,04
Mady rzeczne właściwe	15,99	100,0			15,99	0,08
Mady rzeczne próchniczne	2,84	100,0			2,84	0,01
Mady rzeczne brunatne	29,08	26,3	81,40	73,7	110,48	0,58
Razem grunty leśne	11418,33	60,1	7590,84	39,9	19009,17	100,00
Grunty nieleśne i leśne związane z gospodarką leśną	761,59	67,0	374,86	33,0	1136,45	
Łącznie	12179,92	60,5	7965,70	39,5	20145,62	

Udział typów gleb lasu w Nadleśnictwie Cisna.

TYPY SIEDLISKOWE LASU

Zestawienie siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Cisna.

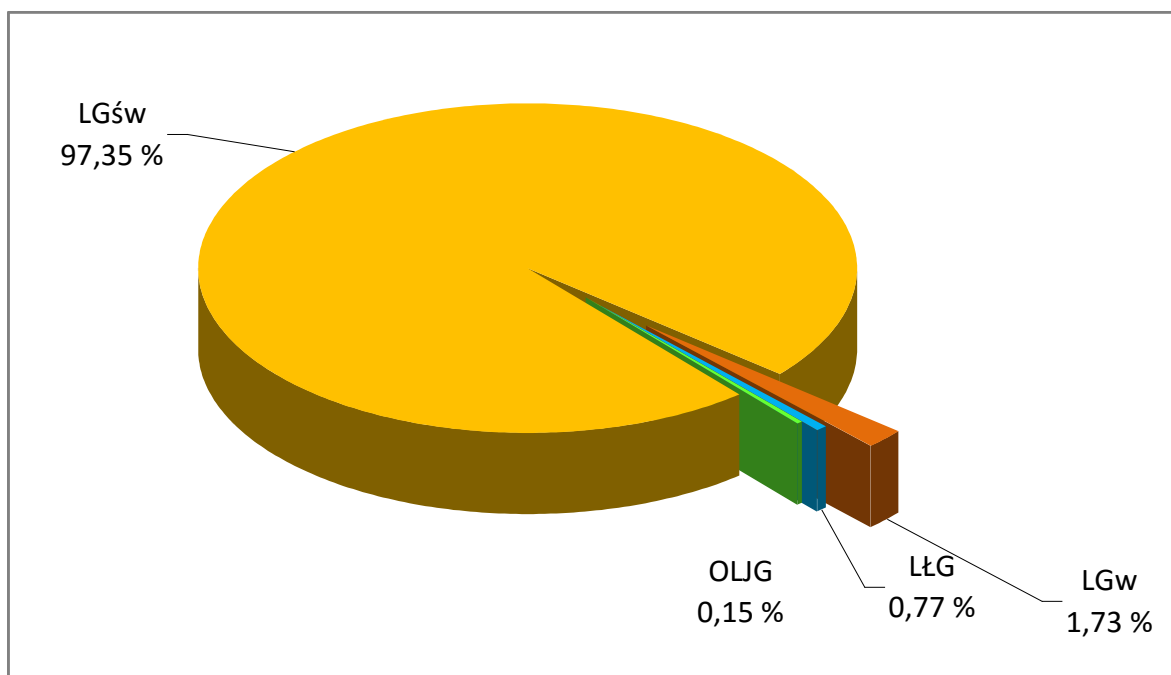
Typ siedliskowy lasu	Nadleśnictwo Cisna	
	Plan V rewizji u. l.	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona ha	%
1	2	3
LGśw	18504,69	97,35
LGw	328,73	1,73
LŁG	146,55	0,77
OLJG	29,20	0,15
Razem	19009,17	100,00

Podstawowe znaczenie gospodarcze ma siedlisko lasu górskiego świeżego (LGśw) zajmujące w nadleśnictwie 97,35% powierzchni. Stwarza ono dogodne warunki dla rozwoju ekosystemów leśnych złożonych z takich gatunków jak buk i jodła. W ujęciu troficznym występują wyłącznie siedliska żyzne i bardzo żyzne.

Szczegółowy opis gleb i siedlisk znajduje się w Operatach glebowo-siedliskowych:

- dla obrębu Wetlina wykonanego w latach 2001 - 2003 przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Krameko” Kraków,
- dla obrębu Cisna wykonanego w latach 2002 – 2004 przez BULiGL Oddział w Przemyśle.

Typy siedliskowe lasu w Nadleśnictwie Cisna

3.1.6. LASY

LESISTOŚĆ

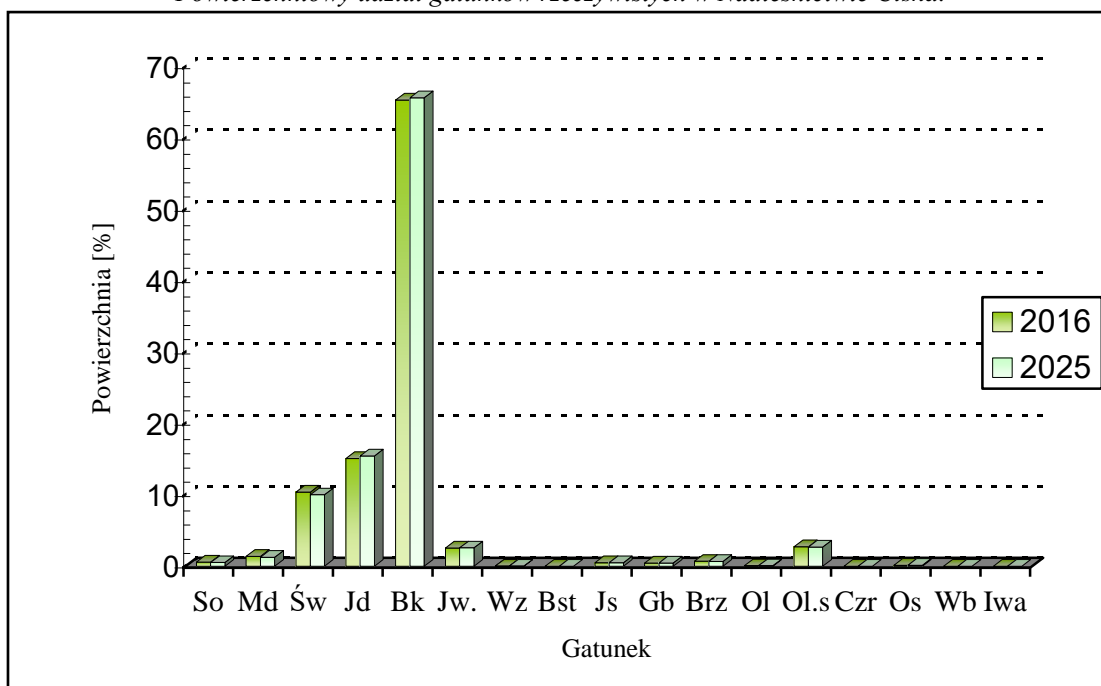
Lesistość omawianego obszaru jest bardzo wysoka i dla terenu objętego zasięgiem działania Nadleśnictwa wynosi 85,3%. Pozostały obszar to głównie tereny rolnicze (grunty orne, łąki, pastwiska), wody i zurbanizowane. Lasy są rozmieszczone równomiernie na całej powierzchni i tworzą zwarty kompleks leśny.

Lesistość w RDLP Krosno wynosi 39,1% (za <http://www.krosno.lasy.gov.pl/>), a dla województwa podkarpackiego – 37,9% (za <http://rzeszow.stat.gov.pl/>; w 2013 r.).

STRUKTURA DRZEWOSTANÓW

Skład gatunkowy

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych w Nadleśnictwie Cisna.

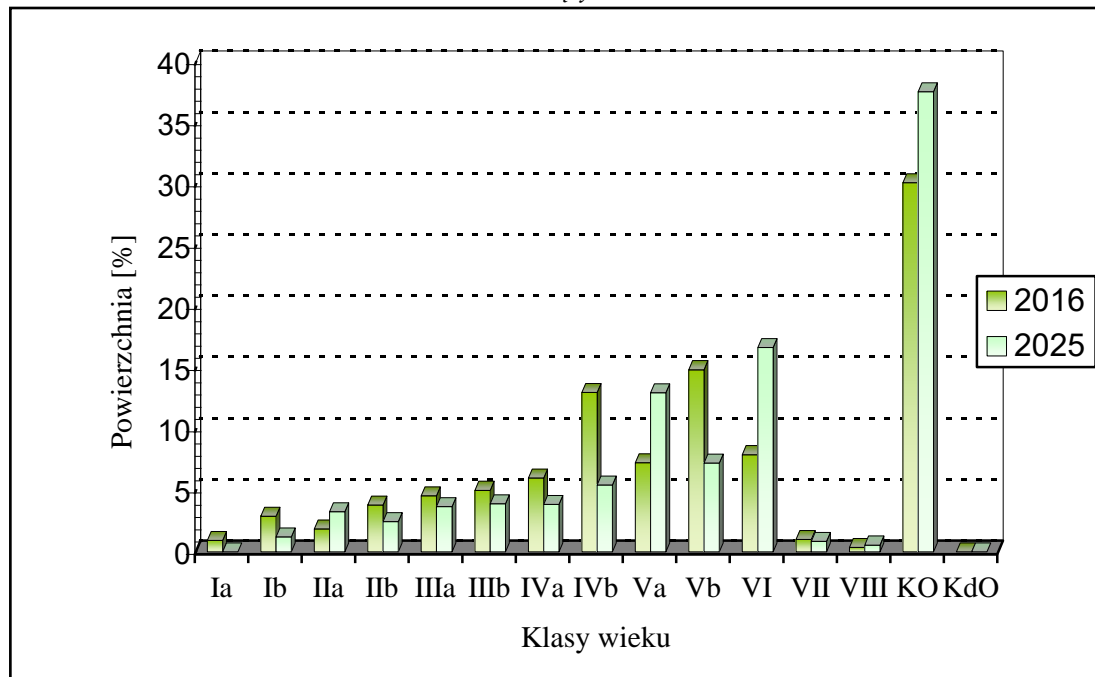

Trzon drzewostanów Nadleśnictwa Cisna buduje buk (65,4% udziału powierzchniowego), wraz z jodłą (15,1%), świerkiem (10,4%) i olszą szarą (2,7%).

Struktura wiekowa

Drzewostany Nadleśnictwa odznaczają się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Największy udział powierzchniowy wykazują drzewostany w klasie odnowienia – 30,17% oraz w Vb klasie wieku – 14,89% i IVb – 13,03%.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w Nadleśnictwie Cisna w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi zwiększenie powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia (KO). Powierzchnia drzewostanów w KO przekroczy 37%.

Przy długich i bardzo długich okresach odnowienia, drzewostany te będą posiadać stare drzewa jeszcze przez ponad 30 lat.

Bogactwo gatunkowe drzewostanów

Zestawienie powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa wg grup wiekowych i różnorodności gatunkowej

Różnorodność gatunkowa drzewostanów	Jedn.	Wiek			Ogółem	
		do 40 lat	41 – 80 lat	>80 lat	ha	%
jednogatunkowe	[ha]	203,70	1100,97	1529,47	2834,14	15,1
dwugatunkowe	[ha]	731,38	2825,79	5901,06	9458,23	50,4
trzygatunkowe	[ha]	495,86	1092,34	1736,12	3324,32	17,7
cztero- i więcej gatunkowe	[ha]	494,28	2182,12	474,63	3151,03	16,8
Razem		1925,22	7201,22	9641,28	18767,72	100,0

Z powyższych danych wynika, że największy udział powierzchniowy i miąższościowy mają drzewostany jedno- i dwugatunkowe (65,5%). Zwraca też uwagę mały odsetek drzewostanów trzygatunkowych (17,7%).

Struktura piętrowa drzewostanów

W Nadleśnictwie Cisna dominują drzewostany jednopiętrowe - 68,66% powierzchni, a 30,17% zajmują drzewostany w trakcie przemiany pokoleń (KO i KDO) oraz drzewostany wielopiętrowe 1,17%. W ogóle nie występują drzewostany o budowie przerębowej.

Zestawienie powierzchni wg grup wiekowych i struktury piętrowej drzewostanów w Nadleśnictwie Cisna.

Struktura drzewostanów, drzewostany	Wiek			Suma	%
	<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
jednopiętrowa	1799,15	5295,81	5790,55	12885,51	68,66
dwupiętrowa					
wielopiętrowa		93,15	126,39	219,54	1,17
budowa przerębowa					
KO i KDO	126,07	1812,26	3724,34	5662,67	30,17
Suma końcowa	1925,22	7201,22	9641,28	18767,72	100,00

Pochodzenie drzewostanów

Drzewostany Nadleśnictwa Cisna w 75,2% są pochodzenia naturalnego, jest to wynikiem preferowania rębni złożonych z naturalnym sposobem odnawiania lasu.

Zestawienie powierzchni wg grup wiekowych i pochodzenia drzewostanów w Nadleśnictwie Cisna.

Pochodzenie drzewostanu	Wiek			Suma	%
	<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Naturalne	339,43	4423,68	9355,27	14118,38	75,23
Sztuczne	1230,68	2463,84	264,27	3958,79	21,09
Odroślowe	83,37	197,74		281,11	1,50
Brak informacji	271,74	115,96	21,74	409,44	2,18
Suma końcowa	1925,22	7201,22	9641,28	18767,72	100,00

Zgodność drzewostanów z siedliskiem

Udział powierzchniowy drzewostanów wg stopni zgodności składu gatunkowego z typem drzewostanu.

Stopień zgodności	Nadleśnictwo Cisna	
	Pow. [ha]	%
Zgodne	14146,22	75,38
Częściowo zgodne	4279,93	22,80
Niezgodne	341,57	1,82
Razem	18767,72	100,00

Większość drzewostanów w Nadleśnictwie Cisna (75,38%) jest zgodna z typami drzewostanów (TD), dobranymi odpowiednio do zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych.

Stan siedlisk leśnych

*Zestawienie powierzchni drzewostanów wg stanu siedliska i grup wiekowych
w Nadleśnictwie Cisna.*

Stan siedliska	Gatunek panujący	Wiek			Suma końcowa	%
		<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
N1 naturalne		209,92	1872,05	2932,82	5014,79	26,72
N2 zbliżone do naturalnego		170,79	2015,88	6325,81	8512,48	45,33
Z1 zniekształcone	SO		150,28	6,25	156,53	0,83
	BK	447,36	197,13	144,37	788,86	4,20
	BRZ	42,7	43,09		85,79	0,46
	GB		64,78		64,78	0,35
	JD	180,06	109,16	75,95	365,17	1,95
	JS	3,52	55,7		59,22	0,32
	JW	7,47	208,16	35,84	251,47	1,34
	MD	7,54	196,35		203,89	1,09
	OL.S	275,5	305,8		581,3	3,09
	OS	1,51	4,39		5,9	0,03
Z1 Suma		1540,8	3312,02	382,65	5235,47	27,89
Z2 silnie zniekształcone	Ols	3,71	1,27		4,98	0,03
Z2 Suma		3,71	1,27		4,98	0,03
Suma końcowa		1925,22	7201,22	9641,28	18767,72	100,00

Na terenie Nadleśnictwa Cisna największy udział mają siedliska naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego, które zajmują łącznie ponad 72% powierzchni leśnej. Tworzą je głównie drzewostany pochodzące z odnowienia naturalnego, o składach gatunkowych zgodnych z docelowym, dostosowane do potencjalnych warunków siedliskowych.

Spośród drzewostanów na siedliskach zniekształconych największą grupę stanowią drzewostany świerkowe na gruntach porolnych. Łącznie zajmują 14,06% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

W Nadleśnictwie Cisna przyjęto podział lasu na kategorie ochronności określony Zarządzeniem nr 80 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 21 czerwca 1996 r. oraz Zarządzeniem nr 183 Ministra Ochrony

Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 października 1996 r. Podział powierzchni leśnej nadleśnictwa według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności przedstawia tabela.

Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności.

Funkcja lasu	Kategorie ochronności	Obręb Cisna	Obręb Wetlina	Nadleśnictwo Cisna
		Powierzchnia [ha]		
lasy wielofunkcyjne (gospodarcze)		368,29	151,96	520,25
lasy rezerwatowe		0	319,06	319,06
lasy ochronne		11 050,04	7 119,82	18 169,86
Razem		11 418,33	7 590,84	19 009,17

Lasy gospodarcze w Nadleśnictwie Cisna stanowią niewielką część drzewostanów i zajmują 520,25 ha co stanowi 2,74% powierzchni leśnej (obręb Cisna – 368,29 ha, obręb Wetlina – 151,96 ha).

STARODRZEWY I DREWNO MARTWE

Grupy drzew w wieku przekraczającym 100 lat zajmują łącznie powierzchnię wg rzeczywistego udziału gatunków 3264,80 ha, co stanowi 17,4% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

Dominują w nich starodrzewia bukowe zajmujące powierzchnię 2320,24 ha (71,07%). Poza nimi występują tu jeszcze stare drzewostany jodłowe o powierzchni 787,24 ha (24,12%). W grupie tej jest też kilka drzewostanów z udziałem ponad 100-letnich jaworów, świerków, jesionów, modrzewi oraz grabów.

W drzewostanach tych zdarzają się też drzewa w wieku do 170 lat, lecz nie starsze, gdyż na terenie Nadleśnictwa **nie ma lasów naturalnych**, nigdy nie użytkowanych.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi zwiększenie ilości powierzchni rzeczywistej drzew ponad 100 lat o ponad 82%.

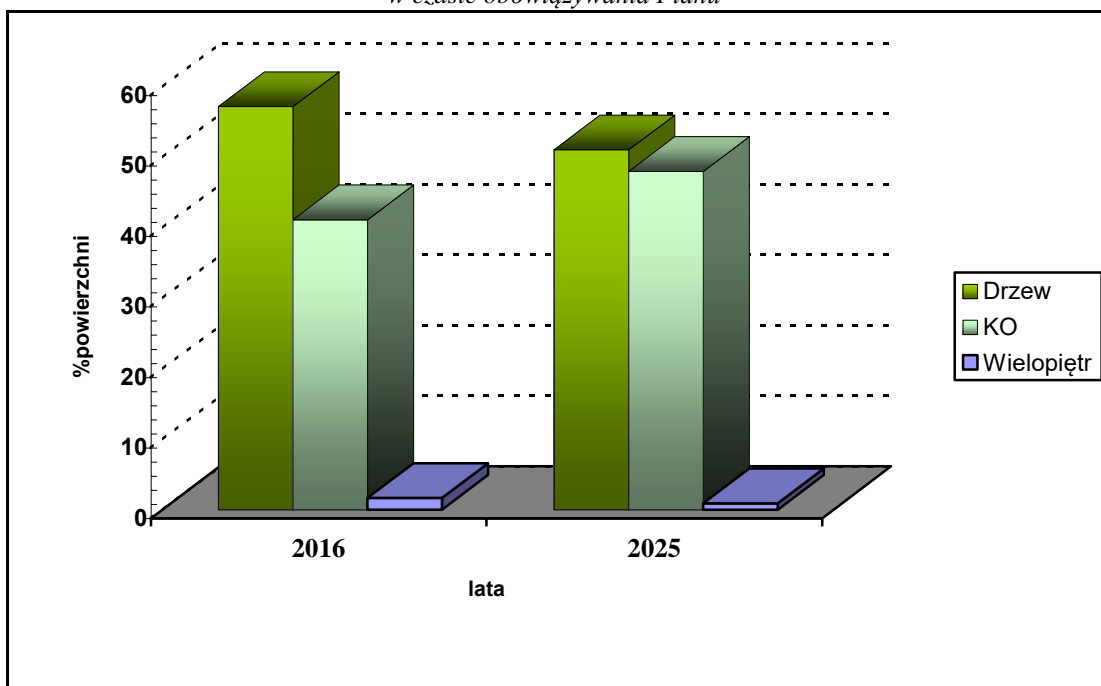
Grupy drzew ponad 100 lat w obszarze N2000 na siedliskach przyrodniczych
- powierzchnia rzeczywista.

Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
		2016 r.	2025 r.
SO		-	4,51
SO Suma		-	4,51
BK	9110	145,55	328,89
	9130	2053,17	4044,03
	9140	24,46	24,85
	9170	3,83	5,40
	9180	0,15	1,03
	91E0	0,05	0,10
		93,03	128,32
BK Suma		2320,24	4532,62
GB		-	1,19
GB Suma		-	1,19
JD	9110	55,42	84,2
	9130	670,42	966,9
	9170	0,85	0,85
		60,86	100,25
JD Suma		787,55	1152,2
JS	9130	-	1,06
		0,14	0,14
JS Suma		0,14	1,20
JW	9110	1,23	6,25
	9130	51,74	92,88
	9140	22,30	22,30
	9180	-	3,28
		4,15	4,44
JW Suma		79,42	129,15
MD	9130	8,21	18,34
		7,16	7,16
MD Suma		15,37	25,50
ŚW	9110	4,62	3,00
	9130	25,94	50,45
	91E0	-	0,14
		31,52	59,42
ŚW Suma		62,08	113,01
Suma końcowa		3264,80	5959,38

Zmiany struktury wiekowej drzewostanów w wieku ponad 100 lat w czasie obowiązywania Planu

Budowa pionowa	2016 r.		2025 r.	
	ha	%	ha	%
Drzewostan	1867,46	57,20	3044,17	51,08
Wielopiętrowe	54,14	1,66	54,02	0,91
Klasa odnowienia	1343,20	41,14	2861,19	48,01
Razem	3264,80	100	5959,38	100,00

Procentowe zmiany struktury wiekowej drzewostanów w wieku ponad 100 lat w czasie obowiązywania Planu

Dzięki dużej powierzchni rzeczywistego udziału starych drzewostanów, należy się spodziewać, że zasoby martwego drewna na terenie Nadleśnictwa Cisna nie zmaleją. Obecnie w trakcie prac inwentaryzacyjnych określono je średnio na poziomie **23,61 m³/ha**, przy 5,5 m³/ha dla w Lasach Państwowych i 17,3 m³/ha dla RDLP w Krośnie (WISL 2010-2014, BULiGL).

Ogółem na terenie nadleśnictwa miąższość drewna martwego wynosi 423644 m³ (brutto), co stanowi 7,2% ogólnej miąższości wszystkich drzewostanów.

Zestawienie miąższości drewna martwego

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m3/ha	m3	m3/ha	m3	m3/ha	m3
LGŚW	10939,94	6,60	72155	14,17	155048	20,77	227203
LGW	53,99	8,57	463	14,04	758	22,61	1221
LLG	24,24	3,92	95	3,37	82	7,29	177
Razem obręb Cisna	11018,17	6,6	72713	14,15	155888		228601
LGŚW	6610,01	8,51	56261	19,2	126893	27,71	183154
LGW	202,50	11,27	2282	24,17	1894	35,44	4176
LLG	83,28	15,42	1284	29,73	2476	45,15	3760
OLJG	29,20	12,08	353	20,61	601	32,69	954
Razem obręb Wetlina	6924,99	8,69	60180	19,47	131864		192044
Ogółem nadleśnictwo	17943,16		132893		287752		420645

Dla zwiększenia ilości martwego drewna zgodnie z zarządzeniem nr 28 Regionalnego Dyrektora Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 2.12.2014 r. na terenie Nadleśnictwa zaleca się pozostawić bez użytkowania do naturalnego rozkładu: 5% drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych, stref buforowych wzdłuż potoków na siedliskach łęgowych, w uzasadnionych przypadkach w rejonie występowania przedmiotów ochrony a także pozostawianie złomów, wywrotów, drzew dziuplastych oraz martwych, jeśli nie zagrażają bezpieczeństwu powszechnemu.

Tempo wydzielania w lasach Europy Środkowej szacuje się na 1 m³/ha/rok (Wilk T. i in. 2014), można przypuszczać, że na koniec obowiązywania PUL ilość martwego drewna na terenie Nadleśnictwa Cisna powinna wzrosnąć do około 33 m³/ha. Dokładne prognozowanie tej liczby jest jeszcze niemożliwe, gdyż brak jest konkretnych danych na temat tempa rozkładu martwego drewna oraz wydzielania się drzew.

FORMY DEGENERACJI LASÓWBorowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, związane jest z wprowadzeniem do drzewostanu niektórych gatunków z rodziny *Pinaceae*. Ta forma zniekształcenia należy do groźniejszych, gdyż obok zmian struktury i składu florystycznego często powoduje również zmianę siedliska.

Stopień borowacenia określa się na podstawie udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew. Wyróżnia się borowacenie:

- słabe, udział tych gatunków wynosi ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych, 10-30% na siedliskach lasowych,
- średnie, gdzie ich udział wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne, gdzie ich udział wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Zestawienie powierzchni wg form degeneracji lasu
w Nadleśnictwie Cisna – borowacenie.

Stopień borowacenia	Jedn.	Wiek			Ogółem	
		do 40 lat	41-80 lat	>80 lat	ha	%
Brak	ha	822,06	4059,67	8711,58	13593,31	72,43
Słabe	ha	377,43	566,38	619,13	1562,94	8,33
Średnie	ha	351,55	1250,3	237,88	1839,73	9,80
Mocne	ha	374,18	1324,87	72,69	1771,74	9,44
Razem		1925,22	7201,22	9641,28	18767,72	100,00

Borowacenie mocne występuje na 9,44% powierzchni zalesionej Nadleśnictwa. Głównie są to drzewostany świerkowe w dużej mierze przebudowane, z podrostem zgodnym z typem drzewostanu, dzięki czemu zniekształcenie to jest niwelowane.

Neofityzacja, gatunki obce

Neofityzację, wynikającą ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania do drzewostanów obcych gatunków drzew i krzewów, wyróżnia się w przypadku, gdy gatunek obcy jest panujący w wyłączeniu oraz gdy jest w składzie lub stanowi domieszkę w drzewostanie.

Na terenie Nadleśnictwa Cisna zjawisko neofityzacji drzewostanów nie występuje.

Monotypizacja

Zjawisko monotypizacji, tj. ujednolicenia składu gatunkowego lub wiekowego drzewostanu, na terenie Nadleśnictwa nie występuje.

Szczegółowa charakterystyka lasów znajduje się w Ogólnym opisie lasów i Programie ochrony przyrody.

3.1.7. FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE W NADLEŚNICTWIE CISNA

Obiekty chronione na terenie Nadleśnictwa.

Rodzaj obiektu	Na gruntach Nadleśnictwa		W granicach zasięgu terytorialnego (poza gruntami Nadleśnictwa)		Razem	
	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]
<i>Istniejące formy ochrony przyrody</i>						
Rezerwaty przyrody	2	332,50	-	-	2	332,50
Parki krajobrazowe	1	20145,62	1	2023,34	1	22168,96
Obszary Natura 2000	1	20145,62	1	2023,34	1	22168,96
Pomniki przyrody	2	-	-	-	2	-
Użytki ekologiczne	46	76,58			46	76,58
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	1	60,92			1	60,92
<i>Projektowane i proponowane formy ochrony przyrody</i>						
Projektowane rezerwaty przyrody	1	141,79	-	-	1	141,79
Wstępne propozycje rezerwatów przyrody	4	482,90			4	482,90
Proponowane pomniki przyrody	13	-	-	-	13	-

Rezerwat przyrody "Sine Wiry"

Utworzony został w oparciu o Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych z dnia 29 grudnia 1987 r. (M.P. z dnia 15 lutego 1988 roku nr 5, poz. 47 § 21). Powierzchnia rezerwatu wg zarządzenia wynosi 450,49 ha. Na terenie Nadleśnictwa Cisna rezerwat zajmuje powierzchnię 318,81 ha (stan na 1.01.2016 r.).

Położenie administracyjne: województwo podkarpackie, powiat leski, gmina Cisna-obręby ewidencyjne: Jaworzec, Ług, Zawój, gmina Solina – obręby ewidencyjne: Polanki, Studenne; powiat bieszczadzki, gmina Czarna – obręb ewidencyjny Tworylne.

Położenie administracyjno-leśne: Nadleśnictwo Cisna, obręb leśny Wetlina, leśnictwa Jaworzec, Zawój. Według obowiązującej numeracji oddziałów rezerwat obejmuje w ramach Nadleśnictwa Cisna następujące oddziały i pododdziały: 2h,i; 3d-k; 4b-g; 5a-g; 6a-k; 7a-h; 8c; 11a,h; 12a-c; 14f,g; (leśnictwo Jaworzec), 43a-k,s,w; 44a; 45a; 49a-c; 52a; 53a-d,k; 54a,b; 55a (leśnictwo Zawój).

Przedmiot ochrony: Przełomowy odcinek rzeki Wetliny wraz z otaczającym ją zespołem leśnym, z fragmentami starodrzewu bukowo-jodłowego.

Rezerwat „Sine Wiry” obejmuje część dorzecza rzeki Wetlina od nieistniejącej wsi Łuh do ujścia rzeki, długości około 9 km wzdłuż osi rzeki.

Na terenie rezerwatu znajduje się pozostałość osuwiska skalno-zwietrzelinowego i jeziora zaporowego zwane „Jezioro Szmaragdowe”, powstałego w wyniku zatarasowania „łapą” osuwiska doliny Wetliny. Rezerwat znajduje się w strefie gdzie wezbrania opadowe występują od maja do lipca. Latem 1980 roku wystąpiły gwałtowne burze i długotrwałe opady, które spowodowały osunięcie południowo-zachodniego stoku góry Połoma. Łapa osuwiska zablokowała dolinę Wetliny piętrząc jej wody i powodując powstanie naturalnego jeziora zaporowego o powierzchni około 50 arów.

Dla rezerwatu opracowano plan ochrony na okres od 1.01.1997 do 31.12.2016 r., który jednak utracił moc prawną.

Rezerwat przyrody "Olszyna Łęgowa w Kalnicy"

Utworzony został w oparciu o Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 13 października 1971 r. (M. P. Nr 53, poz. 346). Powierzchnia rezerwatu wg zarządzenia o utworzeniu rezerwatu wynosi 13,69 ha. Rezerwat w całości położony jest na terenie Nadleśnictwa Cisna.

Położenie administracyjne: województwo podkarpackie, powiat leski, gmina Cisna-obręb ewidencyjny Kalnica.

Położenie administracyjno-leśne: Nadleśnictwo Cisna, obręb leśny Wetlina, leśnictwo Kalnica. Według obowiązującej numeracji oddziałów rezerwat obejmuje w ramach Nadleśnictwa Wetlina następujące oddziały i pododdziały: 76 a, b, d, ~ b.

Przedmiot ochrony: fragment górskiego lasu łęgowego z udziałem olszy czarnej.

Dla rezerwatu opracowano plan ochrony na okres od 1.01.1997 do 31.12.2016 r., który jednak utracił moc prawną.

Projektowane rezerваты przyrody

„Przełom Solinki pod Matragoną” - proponowany jest do objęcia ochroną częściową. Zajmuje powierzchnię 141,79 ha, według planu ul (01.01.2016 r.). Znajduje się na terenie leśnictwa Żubracze (oddziały: 73Ah-m, 74, 74A).

Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie malowniczego krajobrazu przełomu rzeki Solinki, przepływającej pomiędzy górami Matragona (990 m n.p.m.) i Hyrlata (1103 m n.p.m.), oraz porastającej strome zbocza wzniesień regłowej formy żywej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*.

Przygotowana jest wstępna dokumentacja, niezbędna do prawnego ustanowienia rezerwatu, dokumentem, gdzie ten obszar jest ujęty, jako "projektowany rezerwat" jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Cisna.

Wstępne propozycje rezerwatów przyrody

„**Na stokach Falowej**” proponowany jest do objęcia ochroną częściową. Zajmuje powierzchnię 222,82 ha (wg *PUL* stan na 1.01.2016 r.). Znajduje się na terenie leśnictwa Dołżyca (oddziały: 92, 93h-i, 94d-j, 96, 97).

Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie dobrze wykształconych zbiorowisk żywej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum* w formie reglowej, ze starodrzewem jodłowym i bogatą roślinnością runa.

„**Łopiennik**” proponowany jest do objęcia ochroną częściową. Położony jest na terenie dwóch nadleśnictw: Cisna i Baligród. W nadleśnictwie Cisna obejmuje w całości oddziały 2 i 3 leśnictwa Buk, w tym szczytowe partie Łopiennika i Durnej oraz kocioł źródłiskowy potoku wypływającego z Łopiennika. Łączna powierzchnia na terenie Nadleśnictwa Cisna wynosi 37,20 ha.

„**Okrąglik**” proponowany jest do objęcia ochroną częściową. Zajmuje powierzchnię 34,00 ha (wg *PUL* stan na 1.01.2016 r.). Znajduje się na terenie leśnictwa Okrąglik (oddziały: 153a,b,c, 154a,b, 155b, 156b,c,d,f).

Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie dobrze wykształconych zbiorowisk reglowej buczyny karpackiej i jaworzyn ziołoroślowych oraz nieleśnych zbiorowisk połoninowych.

W granicach projektowanego rezerwatu znalazło się kilka łąk połoninowych, proponowanych do objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych.

„**Dziurkowiec**” proponowany jest do objęcia ochroną częściową. Zajmuje powierzchnię 188,86 ha (wg *PUL* stan na 1.01.2016 r.). Znajduje się na terenie leśnictwa Smerek (oddziały 98b; 99b,c; 105b,c; 106b; 107b; 108b,c; 109c,d,f; 110b; 111c,d; 112c; 116c; 117c,d) obejmując fragment rozległego kompleksu leśnego, rozciągającego się w paśmie przygranicznym.

Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych oraz terenów o wysokich walorach krajobrazowych. Na szczególną uwagę zasługują występujące tu płaty jaworzyny ziołoroślowej (*Aceri-Fagetum*), oraz połoninowe ziołorośla i traworośla z klasy *Betulo-Adenostyletea* spotykane w wyższych partiach górskich.

W piśmie z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie z 7.04.2014 r. sygn. WSI.403.1.18.2014.RW na temat proponowanych rezerwatów stwierdzono iż będą one sukcesywnie tworzone jako rezerwaty przyrody, bez podania konkretnych terminów.

W poprzedniej rewizji PUL dla projektowanego rezerwatu i wstępnej propozycji rezerwatów nie planowano do zabiegów gospodarczych. Aktualnie przyjęto ten sam kierunek ochrony.

Cisniańsko – Wetliński Park Krajobrazowy

Podstawa prawna utworzenia:

Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 17 z dnia 27 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Kroś. Nr 7 poz. 51 z 1992 r.)

Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 24 z dnia 24 maja 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Kroś. Nr 21/96 poz. 108).

Obwieszczenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 5 poz. 100 z 1999 r.)

Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 70 poz. 766 z 2004 r.) - ustanawiające aktualny plan ochrony.

Aktualnie obowiązującym aktem prawa jest uchwała nr XLVIII/991/14 Sejmiku województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Cisniańsko – Wetlińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 10 lipca 2014 r. poz. 1945).

Administracyjnie Cisniańsko – Wetliński P.K. leży na terenie gmin: Baligród, Cisna, Komańcza, Solina i Zagórz. Jego całkowita powierzchnia wynosi 51461 ha. Całość Nadleśnictwa Cisna znajduje się w zasięgu tego parku.

Obszar Natura 2000 PLC 180001 Bieszczady

Obszar zaprojektowany został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji cennych gatunków zwierząt i roślin. W SDF obszaru (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>) znalazły się 22 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy 92/43/EWG, a także 63 gatunki zwierząt i roślin objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG. Za przedmioty ochrony obszaru uznano 21 typów siedlisk przyrodniczych oraz 46 gatunków roślin i zwierząt (20 gat. ptaków, 9 gat. ssaków, 3 gat. płazów, 3 gat. ryb, 7 gat. bezkręgowców, 4 gat. roślin). Zestawiono je w tabelach poniżej.

Ogólna powierzchnia Obszaru wynosi 111 519,44 ha. W zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Cisna powierzchnia Obszaru wynosi 22 168,96 ha, z tego 20 145,62 ha stanowią grunty Nadleśnictwa.

Lp.	Kod	Nazwa
1.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
2.	4060	Wysokogórskie borówczyska bażynowe
3.	4080	Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiaca</i>)
4.	6150	Wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)
5.	6230*	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)
6.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
7.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
8.	6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)
9.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
10.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
11.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)
12.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
13.	8110	Piargi i gołoborza krzemianowe
14.	8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe
15.	8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>
16.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)
17.	9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)
18.	9140	Górskie jaworzyny ziołoroślone (<i>Aceri-Fagetum</i>)
19.	9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)
20.	91D0*	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>)
21.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)
22.	9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)

*- siedliska priorytetowe

Tabela. Zestawienie gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 **Bieszczady PLC180001**.

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
1	A030	<i>Ciconia nigra</i>	Bocian czarny
2	A072	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad zwyczajny
3	A089	<i>Aquila pomarina</i>	Orlik krzykliwy
4	A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	Orzeł przedni
5	A104	<i>Bonasa banasia</i>	Jarząbek zwyczajny
6	A122	<i>Crex crex</i>	Derkacz
7	A215	<i>Bubo bubo</i>	Puchacz zwyczajny
8	A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	Sóweczka zwyczajna
9	A220	<i>Strix uralensis</i>	Puszczyk uralski
10	A223	<i>Aegolius funereus</i>	Włochatka zwyczajna
11	A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek zwyczajny
12	A234	<i>Picus canus</i>	Dzięcioł zielonosiwy
13	A236	<i>Dryocopus martius</i>	Dzięcioł czarny
14	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	Dzięcioł biało-grzbiety
15	A241	<i>Picoides tridactylus</i>	Dzięcioł trójpalczasty

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
16	A307	<i>Sylvia nisoria</i>	Jarzębatka
17	A320	<i>Ficedula parva</i>	Muchołówka mała
18	A321	<i>Ficedula albicollis</i>	Muchołówka białoszyja
19	A338	<i>Lanius collurio</i>	Gąsiorek
20	A267	<i>Prunella collaris</i>	Płochacz halny

Zestawienie gatunków zwierząt i roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 **Bieszczady PLC180001**.

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska
SSAKI			
1	1303	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Podkowiec mały
2	1321	<i>Myotis emarginatus</i>	Nocek orzęsiony
3	1324	<i>Myotis myotis</i>	Nocek duży
4	1337	<i>Coster fiber</i>	Bóbr europejski
5	1352	<i>Canis lupus</i>	Wilk
6	1354	<i>Ursus arctos</i>	Niedźwiedź brunatny
7	1355	<i>Lutra lutra</i>	Wydra
8	1361	<i>Lynx lynx</i>	Ryś euroazjatycki
9	2647	<i>Bison bonasus</i>	Żubr
PLAZY i GADY			
10	1168	<i>Triturus cristatus</i>	Traszka grzebieniasta
11	1193	<i>Bombina variegata</i>	Kumak górski
12	2001	<i>Triturus montandoni</i>	Traszka karpacka
RYBY			
13	1096	<i>Lampetra planeri</i>	Minóg strumieniowy
14	1163	<i>Cottus gobio</i>	Głowacz białopłetwy
15	2503	<i>Barbus meridionalis (peloponnesius)</i>	Brzanka
BEZKRĘGOWCE			
16	1032	<i>Unio crassus</i>	Skójka gruboskorupowa
17	1060	<i>Lycaena dispar</i>	Czerwończyk nieparek
18	1078	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Krasopani hera
19	1087	<i>Rosalia alpina</i>	Nadobnica alpejska
20	4014	<i>Carabus variolosus</i>	Biegacz urozmaicony
21	4015	<i>Carabus zawadzki</i>	Biegacz Zawadzkiego
22	4026	<i>Rhysodes sulcatus</i>	Zagłębek bruzdkowany
ROŚLINY			
23	1998	<i>Eleocharis caniolica</i>	Ponikło kraińskie
24	1939	<i>Agrimonia pilosa</i>	Rzepik szczeciniasty
25	4070	<i>Campanula serrata</i>	Dzwonek piłkowany
26	4116	<i>Tozzia carpathica</i>	Tocja karpacka

Spośród zagrożeń, jakie są wymieniane dla tego obszaru w SDF w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa duże znaczenie ma sukcesja naturalna na nieleśnych siedliskach przyrodniczych oraz transgraniczne zanieczyszczenia. Do głównych celów, jakie powinny być realizowane w obecnym planie urządzenia lasu powinno należeć zachowanie na obecnym poziomie ilość terenów otwartych, dlatego też żadnych zalesień w nim nie planowano.

Pomniki przyrody

Aktualnie na gruntach Nadleśnictwa Cisna znajdują się 2 obiekty uznane za pomniki przyrody żywej. Są to: okazały jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* rosnący w miejscowości Wetlina obok budynku administracyjnego dawnego Nadleśnictwa Wetlina (leśnictwo Stare Sioło, oddz. 39cx) oraz lipa drobnolistna *Tilia cordata* rosnąca w pobliżu drogi (w oddz. 56i, leśnictwo Zawój).

Pomniki przyrody żywej reprezentowane są przez pojedyncze drzewa, a pomnikami przyrody nieożywionej są: naturalny próg skalny z wodospadem oraz źródło wody mineralnej.

Użytki ekologiczne

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Cisna znajduje się 46 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 76,58 ha, uznanych stosownymi uchwałami Rady Gminy w Cisnej.

Istniejące użytki ekologiczne to podlegające procesom sukcesji grunty porolne, tereny podmokłe i torfowiskowe, przygrzbietowe łąki borówczyskowe oraz nasłonecznione skarpy. Stanowią one naturalne remizy ptactwa, ostoje zwierzyny, oraz miejsce występowania wielu rzadkich i chronionych roślin.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie Nadleśnictwa Cisna utworzono zespół przyrodniczo-krajobrazowy o nazwie „Relikt wsi Solinka”. Powołany został Uchwałą Rady Gminy w Cisnej Nr XXVIII/130/94 z dnia 29 kwietnia 1994 r. W skład zespołu weszły następujące poddziały leśnictwa Solinka (obręb Cisna): 213j,k,m-r, w,y, ~a; 214j,k, 215k-m,p; 216Ai,j, 217l, 218r-x,bx-dx; 218Bd,f; 243a,h; 244a-f,m-s, o łącznej powierzchni 60,92 ha.

Obiekt został utworzony w celu zachowania i ochrony walorów krajobrazowych okolic nieistniejącej wsi Solinka, ukształtowanego w okresie ostatniego półwiecza i trwale wpisanego w środowisko przyrodnicze. Zachowane pozostałości dawnej osady otaczają zarastające nieużytki i podmokłe, obfitujące w liczne źródłiska łąki. Bioróżnorodność ekosystemów, wchodzących w skład zespołu, stwarza możliwość współistnienia gatunkom o skrajnie zróżnicowanych preferencjach ekologicznych. Spotkamy tu zarówno gatunki typowo leśne, jak i powiązane ze strefami ekotonowymi, łąkami o różnym stopniu żyzności i uwilgotnienia oraz brzegami źródlisk i strumieni.

Gatunki chronione i rzadkie

Gatunki roślin i grzybów objęte ochroną

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
Gatunki roślin objęte ochroną ścisłą		
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją		
1.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>
2.	Buławnik wielkokwiatowy	<i>Cephalanthera damasonium</i>
3.	Gółka długoostrogłowa (1)	<i>Gymnadenia conopsea</i>
4.	Ciemnóżycza biała (1)	<i>Veratrum album</i>
5.	Ciemiernik czerwony (3)	<i>Helleborus purpurascens</i>
6.	Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>
7.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
8.	Mieczczyk dachówkowy (1)	<i>Gladiolus imbricatus</i>
9.	Kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>
10.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>
11.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>
12.	Pętnik europejski (1)	<i>Trollius europaeus</i>
13.	Storczyca kulista (1)	<i>Traunsteinera globosa</i>
14.	Storczyk Fuchsa (1)	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>
15.	Tojad wiechowaty (3)	<i>Aconitum degenii</i> Gayer
16.	Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>
17.	Tojad wschodniokarpacki	<i>Aconitum lasiocarpum</i> (Rchb.) Gayer
Gatunki roślin objęte ochroną częściową - z dokładną lokalizacją		
18.	Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>
19.	Ciemnóżycza zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>
20.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>
21.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
22.	Goździk skupiony	<i>Dianthus compactus</i>
23.	Dziewięciśń bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>
24.	Kukułka (storczyk) szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>
25.	Kukułka (storczyk) plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>
26.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
27.	Lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>
28.	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>
29.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>
30.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
31.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
32.	Pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
33.	Pióropusznik strusi	<i>Matteuccia struthiopteris</i> (L.)
34.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>
35.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
36.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>
37.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>
38.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>
39.	Tojad dziobaty	<i>Aconitum variegatum</i>
40.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>
41.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>
42.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
43.	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>
44.	Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>
Gatunki porostów objęte ochroną ścisłą - z dokładną lokalizacją		
45.	Granicznik płucnik (1)	<i>Lobaria pulmonaria</i>

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
ochrona częściową – brak dokładnej lokalizacji		
46.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>
47.	Centuria pospolita	<i>Centurium erythraea</i>
48.	Goryczka trójściowa	<i>Gentiana asclepiada</i>

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
ochrona ścisła – poza terenem Nadleśnictwa		
49.	Rzepik szczeciniasty (2), (3)	<i>Agrimonia pilosa</i>

Poniżej przedstawiono listy zwierząt stwierdzonych na terenie oraz w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa z uwzględnieniem kategorii ochronności z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz kategorii zagrożenia wg Czerwonej listy zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Kraków 2002 r.), a także załącznika II do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków;

Wykaz oznaczeń:

Forma ochrony:

- (1) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 2. - wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia,
- (2) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 3,
- (3) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 4,
- (4) - gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 9 pkt.6.

(X) – gatunek wymagające ochrony czynnej.

Kategoria zagrożenia gatunków wg Czerwonej listy zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Kraków 2002 r.):

- CR** - krytycznie zagrożone (critically endangered);
- EN** – silnie zagrożone (endangered);
- VU** – umiarkowanie zagrożone, inaczej narażone (vulnerable);
- NT** - niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (near threatened);
- LC** – gatunki niższego ryzyka - najmniejszej troski (least concern);
- DD** - o statusie słabo rozpoznanym (data deficient) i zagrożeniu stwierdzonym, ale bliżej nieokreślonym.
- DS II** – gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
- DP I** – gatunki wymienione w załączniku I Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE.

Gatunki owadów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją				
1.	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	LC	DSII
2.	Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>		DSII
3.	Niepyłak mnemozyna X	<i>Parnassius mnemozyne</i>	VU	
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
4.	Nadobnica alpejska X	<i>Rosalia alpina</i>	EN	DSII

Gatunki owadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>		
2.	Biegacz zielonozłoty	<i>Carabus auronitens</i>		
3.	Biegacz gładki	<i>Carabus glabratus</i>		
4.	Biegacz pomarszczony	<i>Carabus intricatus</i>	NT	
5.	Kozioróg bukowiec	<i>Cerambyx scopolii</i>		
6.	Tęcznik liszkarz	<i>Calosoma sycophanta</i>		
7.	Paź żeglarski	<i>Iphiclides podalirius</i>	VU	
8.	Trzmiel gajowy	<i>Bombus lucorum</i>		
9.	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>		

Gatunki płazów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	N2000
na terenie Nadleśnictwa					
1.	Kumak górski X	<i>Bombina variegata</i>	(1),(X)		DSII
2.	Traszka karpacka X	<i>Lissotriton montandoni (Triturus montandoni)</i>	(1),(X)	LC	DSII
3.	Traszka grzebieniasta X	<i>Triturus cristatus</i>	(1),(X)	NT	DSII
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji					
4.	Rzekotka drzewna X	<i>Hyla arborea</i>	(1),(X)		
5.	Ropucha zielona	<i>Pseudepidalea viridis(Bufo viridis)</i>	(1)		

Gatunki płazów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji					
1.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	(1)		
2.	Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	(1)		
3.	Traszka górską	<i>Ichthyosaura alpestris (Triturus alpestris)</i>	(1)		
4.	Traszka zwyczajna	<i>Triturus vulgaris</i>	(1)		
5.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	(1)		

Gatunki gadów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym- brak dokładnej lokalizacji					
1.	Wąż Eskulapa X	<i>Zamenis longissimus (Elaphe longissima)</i>	(1), (X)	CR	DSIV

Gatunki gadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji					
1.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	(1)		
2.	Jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>	(1)		
3.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	(1)		
4.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	(1)		
5.	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	(1), (4)		

Gatunki ryb objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - poza terenem nadleśnictwa				
1.	Brzanka	<i>Barbus peloponnesius (B. carpathicus, B. meridionalis)</i>	DD	DSII
2.	Głowacz pręgopłetwy	<i>Cottus poecilopus</i>		
3.	Kiełb Kesslera	<i>Romanogobio kessleri (Gobio kessleri)</i>	NT	DSII
4.	Piekielnica	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	VU	
5.	Śliz pospolity	<i>Barbatula barbatula (Noemacheilus barbatulus)</i>		

Gatunki ptaków objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000	Kategoria ochronności
1	2	3		7
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Białorzotka	<i>Oenanthe oenanthe</i>		
2.	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	DP I	(2), (3),(X)
3.	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	DP I	(2), (X)
4.	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	DP I	(2), (3),(X)
5.	Bogatka	<i>Parus major</i>		(2)
6.	Brodzic piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	DP II	(2),(3)
7.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>		(2)
8.	Cierniówka	<i>Sylvia communis</i>		(2)
9.	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>		(2)
10.	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>		(2)
11.	Czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>		(2)
12.	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>		(2)
13.	Derkacz	<i>Crex crex</i>	DP I	(2),(X)
14.	Drozd obrożny	<i>Turdus torquatus</i>		(2)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000	Kategoria ochronności
15.	Dudek	<i>Upupa epops</i>	DD	(2),(X)
16.	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>		(2)
17.	Dzięcioł białogrzbiety	<i>Dendrocopos leucotos</i>	DP I, NT	(2),(3),(X)
18.	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	DP I	(2),(X)
19.	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>		(2)
20.	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	DP I	(2),(X)
21.	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>	DP I, VU	(2), (3),(X)
22.	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	DP I	(2),(X)
23.	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>		(2),(X)
24.	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>		(2)
25.	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>		(2)
26.	Dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>		(2)
27.	Gajówka	<i>Sylvia borin</i>		(2)
28.	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>		(2)
29.	Gąsior	<i>Lanius collurio</i>	DP I	(2)
30.	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		(2)
31.	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		(2)
32.	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	DP II	
33.	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>		(2),(3)
34.	Jarząbek	<i>Bonasa bonasia</i>	DP I	
35.	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	DP I	
36.	Jer	<i>Fringilla montifringilla</i>		(2)
37.	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	DP II	(2),(X)
38.	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>		(2)
39.	Kania czarna X	<i>Milvus migrans</i>	NT, DPI	(2),(3),(X)
40.	Kania ruda X	<i>Milvus milvus</i>	NT, DPI	(2),(3),(X)
41.	Kawka	<i>Corvus monedula</i>		(2)
42.	Kłaskawka	<i>Saxicola rubicola</i>		(2)
43.	Kobuz	<i>Falco subbuteo</i>		(2),(3),(X)
44.	Kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	DP II	(2)
45.	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	DP II	(2)
46.	Kos	<i>Turdus merula</i>	DP II	(2)
47.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>		(2)
48.	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>		(2)
49.	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>		(2),(3)
50.	Krzyżodziób świerkowy	<i>Loxia curvirostra</i>		(2)
51.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>		,(2)
52.	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>		(2)
53.	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>		(2)
54.	Lelek kozodój	<i>Caprimulgus europaeus</i>	DP I	(2)
55.	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>		(2)
56.	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>		(2)
57.	Mazurek	<i>Passer montanus</i>		(2)
58.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>		(2)
59.	Mucholówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	DP I	(2)
60.	Mucholówka mała	<i>Ficedula parva</i>	DP I	(2)
61.	Mucholówka szara	<i>Muscicapa striata</i>		(2)
62.	Mucholówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>		(2)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000	Kategoria ochronności
63.	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>		(2)
64.	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>		(2),(3)
65.	Myszołów włochaty	<i>Buteo lagopus</i>		(2)
66.	Oknówka	<i>Delichon urbicum</i>		(2)
67.	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	DP I	(2), (3),(X)
68.	Orzechówka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>		Oś, (2)
69.	Orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>	DP I, EN	(1), (3),(X)
70.	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>		(2)
71.	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>		(2)
72.	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>		(2)
73.	Pieczę	<i>Sylvia curruca</i>		(2)
74.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>		(2)
75.	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		(2)
76.	Pliszka górska	<i>Motacilla cinerea</i>		(2)
77.	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>		(2)
78.	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>		(2)
79.	Pluszcz	<i>Cinclus cinclus</i>		(2)
80.	Pokląska	<i>Saxicola rubetra</i>		(2)
81.	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>		(2)
82.	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>		(2)
83.	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>		(2)
84.	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>		(2)
85.	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	DP I, NT	(2), (3),(X)
86.	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>		(2), (X),
87.	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>		(2)
88.	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	DP I, LC	(2),(3)
89.	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>		(2)
90.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>		(2)
91.	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>		(2)
92.	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>		(2)
93.	Sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>		(2)
94.	Siniak	<i>Columba oenas</i>		(2)
95.	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>		(2)
96.	Sosnówka	<i>Periparus ater</i>		(2)
97.	Słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>		(2)
98.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>		(2)
99.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	DP I, LC	(2), (3),(X)
100.	Sroka	<i>Pica pica</i>		(2)
101.	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>		(2)
102.	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>		(2)
103.	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>		(2)
104.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>		(2)
105.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>		(2)
106.	Śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>		(2)
107.	Śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>		(2)
108.	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>		(2)
109.	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>		(2)
110.	Świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		(2)
111.	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>		(2)
112.	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	DP I	(2),(3)
113.	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>		(2)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000	Kategoria ochronności
114.	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>		(2)
115.	Uszatka	<i>Asio otus</i>		(2)
116.	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>		(2)
117.	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	DP I, LC	(2), (3),(X)
118.	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>		(2)
119.	Wrona siwa	<i>Corvus corone</i>		(2)
120.	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>		(2),(X)
121.	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>		(2)
122.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>		(2)
123.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	DP I	(2)
124.	Zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>		(2)
125.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	DP I	(2)

Gatunki ptaków objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochronności	Natura 2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	(2)	-
2	Kruk	<i>Corvus corax</i>	(2)	-
3	Sroka	<i>Pica pica</i>	(2)	-

Gatunki ssaków objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000, kategoria zagrożenia	Kategoria, ochronności
1	2	3	4	5
ochrona ścisła				
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Borowiec wielki	<i>Nyctalus nactula</i>		(1), (3),(X)
2.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>		(1), (3),(X)
3.	Gacek szary	<i>Plecotus austriacus</i>		(1), (3),(X)
4.	Karlik malutki	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>		(1), (3),(X)
5.	Mopek zachodni	<i>Barbastella barbastellus</i>	DD	(1), (3),(X)
6.	Mroczek posrebrzany	<i>Vespertilio murinus</i>	LC	(1), (3),(X)
7.	Mroczek pozłocisty	<i>Eptesicus nilsoni</i>	NT	(1), (3),(X)
8.	Mroczek późny	<i>Eptesicus serotinus</i>		(1), (3),(X)
9.	Nocek Brandta	<i>Myotis brandtii</i>		(1), (3),(X)
10.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	DII	(1), (3),(X)
11.	Nocek orzęsiony	<i>Myotis emarginatus</i>	EN DII	(1), (3),(X)
12.	Nocek rudy	<i>Myotis daubentoni</i>		(1), (3),(X)
13.	Nocek wąsatek	<i>Myotis mystacinus</i>	NT	(1), (3),(X)
14.	Podkowiec mały	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	EN, DII	(1), (3),(X)

Wykaz pozostałych chronionych i rzadkich gatunków ssaków występujących na terenie i w zasięgu administracyjnego działania Nadleśnictwa Cisna.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000,	Kategoria zagrożenia, ochronności
1	2	3	4	5
ochrona ścisła				
1.	Niedźwiedź brunatny	<i>Ursus arctos</i>	DII	NT, (1),(X),
2.	Orzesznica	<i>Muscardinus avellanarius</i>		(1)
3.	Ryś	<i>Lynx lynx</i>	DII	NT, (1), (X)
4.	Smużka leśna	<i>Scista betulina</i>		CR, (1)
5.	Wilk	<i>Canis lupus</i>	DII	NT,(1), (X)
6.	Żbik	<i>Felis silvestris</i>		EN, (1), (X),
7.	Żubr	<i>Bison bonasus</i>	DII	EN, (1), (X)
ochrona częściowa				
8.	Badyłarka	<i>Micromys minutus</i>		
9.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	DII	(1)
10.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>		(1)
11.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>		(1)
12.	Kret	<i>Talpa europaea</i>		(1)
13.	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i>		(1)
14.	Mysz zaroślowa	<i>Apodemus silvaticus</i>		
15.	Popielica	<i>Glis glis</i>		NT, (1)
16.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>		(1)
17.	Ryjówka górską	<i>Sorex alpinus</i>		(1)
18.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>		(1)
19.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>		(1)
20.	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>		(1)
21.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	DII	(1)
22.	Zębiełek karliczek	<i>Crocidura suaveolens</i>		

Gatunki ssaków objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000, kategoria zagrożenia	Kategoria, ochronności
1	2	3	4	5
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
15.	Badyłarka	<i>Micromys minutus</i>		
16.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	DS II	(1)
17.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>		(1)
18.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>		(1)
19.	Kret	<i>Talpa europaea</i>		(1)
20.	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i>		(1)
21.	Mysz zaroślowa	<i>Apodemus silvaticus</i>		
22.	Popielica	<i>Glis glis</i>		NT, (1)
23.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>		(1)
24.	Ryjówka górską	<i>Sorex alpinus</i>		(1)
25.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>		(1)
26.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>		(1)
27.	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>		(1)
28.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	DS II	(1)
29.	Zębiełek karliczek	<i>Crocidura suaveolens</i>		

3.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Plan urządzenia lasu nie zawiera działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Żadne z działań wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów, w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych warunków związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko nie jest wpisane w projekcie planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Cisna.

3.3. OKREŚLENIE OBSZARÓW POTENCJALNEJ KOLIZJI MIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Potencjalne miejsca lub obszary gdzie może nastąpić istotna kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody to:

- zaplanowanie użytkowania w miejscach, gdzie znajdują się stanowiska gatunków zwierząt lub roślin, bez podania sposobów ochrony stanowiska lub siedliska gatunku podczas zabiegów,
- zaplanowanie użytkowania w sposób zmieniający właściwą dla danego gatunku strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów,
- zamieszczenie w *Planie* zapisów (bądź brak takich zapisów) uszczegóławiających sposoby prowadzenia gospodarki leśnej w miejscach szczególnie istotnych dla danego gatunku.

Oddziaływanie *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego jest również rozpatrywane pod kątem:

- zakresu korelacji przyjętych składów gatunkowych upraw i typów drzewostanów z naturalnymi składami drzewostanów w ramach siedlisk przyrodniczych z załącznika I DS,
- wpływu zaplanowanych zabiegów na populacje rzadkich i chronionych gatunków ptaków, roślin i zwierząt, zwłaszcza gatunków z załącznika I DP lub załącznika II DS,
- wpływu zapisów *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego.

3.4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI *PLANU*

Do problemów ochrony przyrody istotnych z punktu widzenia sporządzania *Planu* należy wymienić:

- brak szczegółowych i oficjalnych wytycznych dotyczących sposobów ochrony poszczególnych gatunków lub typów siedlisk w postaci programów ochrony zatwierdzanych przez Ministra Środowiska,
- brak dokładnej wiedzy o występowaniu niektórych gatunków, zwłaszcza wymagających ochrony strefowej,
- brak kompletnej wiedzy na temat możliwości przemieszczania się saproksylobiontów, co utrudnia planowanie rozmieszczenia kęp drzew do naturalnego rozkładu,
- konieczność uwzględniania wymagań wszystkich gatunków (celów ochrony), które mogą się wzajemnie wykluczać,
- presja na uzyskanie niektórych parametrów drzewostanów w przeciągu krótkiego okresu czasu,
- brak planu ochrony rezerwatu "Sine Wiry", „Olszyna Łęgowa w Kalnicy”,
- brak podstaw prawnych i wytycznych określających jednoznacznie postępowanie w sprawie projektowanego rezerwatu "Przełom Solinki pod Matragoną" jak również propozycji rezerwatów: Na stokach Falowej, Dziurkowiec, Łopiennik, Okrąglik,
- równoległe z pracami nad *PUL*, opracowywanie planu ochrony dla obszaru Natura 2000 "Bieszczady" PLC 180001.

3.5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI *PLANU*

Planowanie gospodarki leśnej jest wymogiem ustawowym. Tak, więc nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji. W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji *Planu*, nie ma potrzeby analizowania zmian, jakie niesie brak jego realizacji. Można jedynie zaznaczyć, że byłyby to zarówno skutki społeczne jak również ekonomiczne i przyrodnicze.

Ponadto brak realizacji *PUL* spowoduje bez wątpienia opóźnienie zakładanej przebudowy przekształconych ekosystemów leśnych w kierunku uzgodnienia ich składów gatunkowych z warunkami siedliskowymi metodami gospodarki leśnej (np. zaniechanie przebudowy drzewostanów na gruntach porolnych), co stanowi naruszenie ustawowego wymogu przebudowy drzewostanów nie zapewniających osiągnięcia celów gospodarki leśnej zawartych w *PUL* (art. 13 ustawy o lasach). Zaniechanie realizacji ustaleń *PUL* może przyczynić się ponadto np. do

spontanicznego rozwoju roślinności, na niektórych siedliskach przyrodniczych, niezgodnych z celem ich ochrony.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należy przede wszystkim istotne ograniczenie rynku pracy. Dotknęłoby ono zarówno kadr zatrudnionych w nadleśnictwach jak i pracowników firm zajmujących się pozyskaniem drewna, przetwórstwem i zbytem. W słabo zaludnionym terenie, gdzie praca w lesie często jest ważnym, a niejednokrotnie jedynym źródłem dochodu, pozbawiłoby mieszkających tam ludzi możliwości zarobkowania. Z kolei do ekonomicznych skutków braku realizacji *Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, zaliczyć wypada straty na rynku lokalnym, usług leśnych i drzewnych.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* należy wspomnieć o konieczności jak najszerszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna, spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce np.: materiały sztuczne, plastyki, metale wykorzystywane w meblarstwie, czy węgiel kamienny przeznaczony do domowych kotłowni. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie ze sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza emitowanych podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest także ograniczenie możliwości ingerencji w niekorzystne procesy zachodzące w przyrodzie. W przypadku, kiedy przekształcenia środowiska przyrodniczego wskutek urbanizacji i postępującej antropopresji są tak znaczne jak to ma miejsce obecnie i kurczy się areał siedlisk dostępnych dla wielu gatunków, aktywne kształtowanie przestrzeni zdanej do bytowania niejednokrotnie jest kluczem do ich ochrony. Przy odpowiednio nakreślonych celach działań ochronnych i właściwym zdefiniowaniu zasad prowadzenia zabiegów, gospodarka leśna nie tylko nie musi szkodzić, ale wręcz wspomagać działania ochronne. Bez planowych działań, obliczonych na dziesięciolecie, trudne byłoby osiągnięcie zadania, które w wyłączonym z ingerencji ekosystemie potrwałoby setki lat.

Zapisy w ustawie o ochronie przyrody, które wyłączają LP z odszkodowań za straty wynikające z bytowania zwierząt chronionych, przerzucają na nadleśnictwo cały ciężar, który trzeba ponieść, aby zachować niektóre gatunki.

4. OCENA WPLYWU PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000

4.1. ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA ŚRODOWISKO

Plan nie jest typowym „planem wyznaczającym ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. Nie stwierdzono, aby jakiegokolwiek zapisy i wskazania zamieszczone w *Planie*, wpływały znacząco negatywnie na całość środowiska przyrodniczego w zasięgu Nadleśnictwa Cisna. Jednak prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w oparciu o *Plan*, a więc ingerencja w ekosystemy, może zawierać pewne elementy niekorzystnie oddziałujące na pewne elementy środowiska przyrodniczego. Wobec tego poniżej scharakteryzowano, stosownie do stanu prawa krajowego, międzynarodowych konwencji i dyrektyw obowiązujących na obszarze Unii, a także do zawartości i stopnia szczegółowości *Planu*, poszczególne komponenty środowiska oraz ocenę wpływu *Planu* na te elementy.

4.1.1. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej (przyjętą 5 czerwca 1992 r., ratyfikowaną przez Polskę 18 stycznia 1996 r.), różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Można ją rozpatrywać na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i krajobrazowym, i na tych trzech poziomach winna być chroniona, do czego zobowiązują wspomniane wcześniej akty prawa krajowego i międzynarodowego.

Zapisy Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Cisna nie wpływają negatywnie na żaden z trzech poziomów bioróżnorodności.

Sposób zagospodarowania lasów górskich, preferowanie odnowień naturalnych, duża stosunkowo ilość drzewostanów, gdzie jest utrudniona gospodarka wpływają pozytywnie na zachowanie środowiska w stanie zbliżonym do naturalnego.

Jedynie duża ilość drzewostanów świerkowych na gruntach porolnych może budzić pewne obawy. Jednak *Plan* dla Nadleśnictwa zakłada przebudowę takich drzewostanów na drzewostany o złożonej budowie i zgodne z siedliskiem.

Pewnym mankamentem ochrony genowej w formie drzewostanów nasiennych był fakt, że o kryteriach wyboru drzewostanów decydowała przede wszystkim wysoka jakość techniczna surowca drzewnego (Zawadzka 2002 r.). Nie umiemy obecnie przewidzieć, jakie genotypy są najlepsze ze względu na trwałość gatunku i możliwości zmian warunków zewnętrznych. Mankament ten niwelowany jest przez bardzo dużą liczbę odnowień naturalnych, które przekazują wszelkie możliwe genotypy do następnych pokoleń lasu.

Różnorodność gatunkową gwarantuje na tym obszarze duża żyzność siedlisk oraz wielkość i łączność kompleksów leśnych. Sprawia to, że nawet duże ssaki chronione takie jak ryś, wilk, niedźwiedź czy też żubr znajdują tu dogodne

warunki do bytowania. Żyzność siedlisk wpływa na dużą liczbę gatunków tu występujących, oraz szybkie i samoistne tworzenie się stref przejściowych – ekotonów. Niebezpieczeństwem dla różnorodności gatunkowej może być łatwość w odnawianiu naturalnym buka oraz problemy z odnowieniami naturalnymi jodły, co mogłoby prowadzić w dalekiej perspektywie do tworzenia monokultur bukowych.

Typy drzewostanów (TD) przyjmowane w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Cisna zakładają wprowadzanie składów mieszanych. Były one przyjęte podczas KZP na podstawie „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii (np. J.M. Matuszkiewicz: „Zespoły leśne Polski” [PWN, Warszawa 2007]; „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski”, [Monografie PAN, Warszawa 2007]).

Uwzględniają one naturalny, właściwy dla danego siedliska skład drzewostanu, co **eliminuje potencjalny negatywny wpływ** gospodarki leśnej związany z uproszczeniem lub przekształceniem struktury gatunkowej fitocenozy leśnych.

Różnorodność ekosystemów leśnych w planie urządzenia lasu chroni się przez wyłączenia z produkcji leśnej wszelkich lasów łągowych, bagien i oczek wodnych. Nie przeznaczają się do zalesienia enklaw i polan śródleśnych. A bytowanie dużych kopytnych przyczyni się do utrzymania takiego stanu.

Przebudowa drzewostanów, oparta na podstawach ekologicznych i zasadach nowoczesnej gospodarki leśnej, służy zarówno poprawie kondycji lasów jak zwiększeniu różnorodności ekosystemowej, a więc ma charakter pozytywny. Jednak z uwagi na czas, którego ów zabieg wymaga, korzystne efekty tego rodzaju działań będą widoczne w perspektywie średnio- i długoterminowej.

4.1.2. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Plan urządzenia lasu nie ma wpływu negatywnego na ludzi. Jedyne jego realizacja w terenie może wpływać na jednostki znajdujące się w bezpośredniej bliskości. Ścinka drzew zawsze była obarczona niebezpieczeństwem, ale odpowiednie stosowanie się do przepisów BHP minimalizuje te zagrożenia.

Z tych też względów zapisy owe, zarówno w krótkim jak i w długim okresie czasu, **stanowią o dodatnim wpływie** założeń *Planu* na ten element.

4.1.3. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA GATUNKI CHRONIONE

Pierwszą grupę gatunków, dla których wykonano szczegółowe analizy wpływu realizacji *Planu* są gatunki z załącznika II DS lub załącznika I DP, które nie są przedmiotami ochrony dla obszarów Natura 2000 występujących na terenie Nadleśnictwa.

Pozostałe gatunki chronione, pospolite na terenie nadleśnictwa, które ujęto łącznie w grupach o podobnych wymaganiach ekologicznych.

W *POP* wszystkie te gatunki są przeanalizowane w rozdziale 4.5.5 tab XXIIa.

Stan ochrony w tabelach poniżej oznacza się symbolem,

- FV – właściwy stan ochrony,
- U1 - stan niezadowalający,
- U2 - stan zły,
- XX – nieznany.

Tabele w tym rozdziale są opracowane na podstawie „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, załącznik nr 2-4. Tabele z tych załączników podzielono na dwa rodzaje tabel:

- 1) tabela z ogólnymi uwagami o siedlisku przyrodniczym, siedlisku gatunku, ich stanie,
- 2) tabela z oceną wpływu planowanych czynności na przedmioty ochrony, ewentualnym negatywnym oddziaływaniu oraz działaniami ograniczającymi negatywne oddziaływanie.

Terminy obowiązywania zaleceń ochronnych:

- ogólnie należy przyjąć, że terminy przestrzegania zaleceń będzie obowiązywać cały rok,
- jeśli terminy zaleceń są okresowe podano je bezpośrednio przy zaleceniach dla poszczególnych przedmiotów ochrony.

Ogólna charakterystyka gatunków.

L.p.	Nazwa i kod gatunku ptaka nie stanowiącego przedmiotu ochrony	Ogólne uwagi o siedlisku ptaka.
1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE nie będące przedmiotami ochrony		
1	<u>Gatunki zalatujące</u> A081 Błotniak łąkowy <i>Cirrus pygargus</i> A073 Kania ruda <i>Milvus milvus</i> A074 Kania czarna <i>Milvus migrans</i> A 127 Żuraw <i>Grus grus</i>	Jedynie na przelotach lub zalatujące.
2	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa.
3	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Gatunek zamieszkuje stare lasy liściaste z dominującym udziałem dębów, głównie grądy, acydofilne dąbrowy i nadrzeczne lasy łęgowe. Kluczowym elementem jest obecność starych drzew o grubej i spękanej korze oraz martwych i obumierających. Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak szczegółowych danych o rozmieszczeniu.
4	A224 Lelek kozodój <i>Caprimulgus europaeus</i>	Jest gatunkiem zasiedlającym rozległe kompleksy leśne z polanami i zrębami. Unika lasów zwartych. Brak dokładnych danych na temat występowania na terenie Nadleśnictwa.

Ogólna charakterystyka gatunków.

L.p.	Nazwa gatunku ptaka	Ogólne uwagi o siedlisku ptaka.
1	2	3
Pozostałe gatunki ptaków występujące na terenie Nadleśnictwa		
5	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.2)	Różne typy lasów na terenie całego Nadleśnictwa. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. liczebność populacji ptaków leśnych w Polsce stale wzrasta od 10 lat i tendencja ta nadal może się utrzymywać. Spadek zauważa się jedynie w niektórych populacjach: sikory czarnogłówki i ubogiej, pełzacza ogrodowego, gajówki, zięby, gila i mysikrólika
6	<u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.2)	Tereny otwarte, poza lasami.
7	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.2)	Rzeki, potoki i stawy na terenie Nadleśnictwa.

Oddziaływanie na gatunek.

L.p.	Nazwa i kod gatunku ptaka	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE nie będące przedmiotami ochrony									
1	Gatunki zalatujące	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
2	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
3	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	1	brak	0	0	0	brak	Główne zagrożenie to utrata siedlisk w wyniku usuwania z lasu drzew obumierających i martwych, charakteryzujących się obecnością starych dziupli.	W Programie zalecono pozostawienie części drzew po cięciach uprzętających do naturalnego rozkładu (około 5% pow. drzewostanu rębego) oraz drzew martwych i obumierających oraz dziuplastych (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
4	A224 Lelek kozodój <i>Caprimulgus europaeus</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki ptaków chronionych									
5	Gatunki związane ze środowiskiem leśnym (szczegóły rozdz. 4.2.11.2 POP)	1	brak	0	0	0	brak	Utrata miejsc gniazdowania.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Przestrzegać przepisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Utrzymać powierzchnię starych drzewostanów. Pozostawiać w lesie drzewa martwe i obumierające oraz dziuplaste. Pozostawiać drzewa ze starymi gniazdami o średnicy powyżej 25 cm. Rozwieszanie budek lęgowych. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie miejsc dogodnych do gniazdowania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	-1	brak		
6	Gatunki związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi (szczegóły rozdz. 4.2.11.2 POP)	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia. 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
7	Gatunki związane ze środowiskiem wodnym (szczegóły rozdz. 4.2.11.2 POP)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych.	Plan nie formułuje zadań z tego zakresu. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

Ogólna charakterystyka gatunku.

Lp.	Nazwa i kod gatunku nie stanowiącego przedmiotu ochrony	Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin, ich stanie ochrony.
1	2	3
Gatunki roślin i grzybów występujące na terenie Nadleśnictwa		
1	<u>Gatunki roślin i grzybów związane ze środowiskiem leśnym.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.1)	Gatunki związane ze środowiskiem leśnym. W obrębie ich stanowisk występują praktycznie wszystkie zabiegi, jakie zawiera <i>Plan</i> . Ilość odnotowanych stanowisk oraz zabiegi na nich planowane w zależności od typu siedliskowego lasu podano na końcu rozdziału.
2	<u>Gatunki roślin związane z terenami otwartymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.1)	Gatunki związane z terenami otwartymi. Ilość odnotowanych stanowisk oraz zabiegi na nich planowane w zależności od typu siedliskowego lasu podano w tabeli poniżej.
3	<u>Gatunki roślin związane z terenami zabagnionymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.1)	Gatunki związane z terenami zabagnionymi. Ilość odnotowanych stanowisk oraz zabiegi na nich planowane w zależności od typu siedliskowego lasu podano w tabeli poniżej.

L.p.	Nazwa i kod gatunku rośliny	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki roślin i grzybów chronionych i rzadkich									
1	Gatunki roślin związane ze środowiskiem leśnym	1	brak	0	0	0	brak	1. Niszczenie stanowisk w trakcie zrywki 2. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie lub zacienienie) w wyniku cięć mogąca skutkować zanikiem gatunków. 3. Nieodpowiedni dla niektórych gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.	Ad 1) Przed przystąpieniem do prac leśnych przeprowadzać oględziny lasu w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych, które powinny być naniesione na szkice i uwzględnione w trakcie planowania szlaków zrywkowych oraz planowania drzew do wycięcia. W miarę możliwości prace z zakresu pozyskania drewna w rejonie roślin chronionych powinny być prowadzone przy występowaniu pokrywy śnieżnej i zamrzniętej glebie. Ad 2) Szczególnie cenne stanowiska gatunków chronionych ujmować w pozostawiana części drzew po cięciach uprzątających do naturalnego rozkładu (ok. 5% pow. drzewostanu rębego) Ad 3) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	-1	0	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki roślin i grzybów chronionych i rzadkich									
2	Gatunki roślin związane z terenami otwartymi	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
3	Gatunki roślin związane z terenami zabagnionymi	1	brak	brak	brak	brak	brak	Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych.	PUL nie formułuje zadań z tego zakresu. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa grupy gatunków niestanowiących przedmiotu ochrony	Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt, ich stanie ochrony.
1	2	3
Pozostałe gatunki zwierząt chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa.		
1	<u>Motyle</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.2)	Tereny otwarte poza lasami
2	<u>Płazy</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.2)	Gatunki żyjące w środowisku leśnym, wilgotnym i podmokłym, blisko zbiorników wodnych.
3	Wąż Eskulapa <i>Zamenis longissimus</i> (<i>Elaphe longissima</i>)	Gatunek preferuje siedliska otwarte - polany, łąki, obrzeża dróg, obrzeża lasów. Rzadko występuje w środku lasów.
4	<u>Gady</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.11.2)	Lasy o złożonej strukturze z licznymi prześwietleniami, skraje lasów.
5	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem leśnym:</u> (szczegóły w rozdz. 4.2.11.2 POP)	Gatunki występujące w środowiskach leśnych. Ważne dla prawidłowego funkcjonowania jest pozostawianie spróchniałych oraz dziuplastych drzew, które mogą stanowić dla nich schronienie.
6	<u>Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły w rozdz. 4.2.11.2 POP)	Brak dokładnych lokalizacji.
7	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w rozdz. 4.2.11.2 POP)	Brak dokładnej lokalizacji. Potoki, rzeki w zasięgu Nadleśnictwa.
Pozostałe gatunki zwierząt chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa.		
9	1363 Żbik <i>Felis silvestris</i>	Preferuje lasy liściaste, mieszane o złożonej strukturze z gęstym podszytem.

L.p.	Nazwa i kod gatunku zwierzęcia nie stanowiącego przedmiot ochrony symbol znaczenia	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki zwierząt chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa.									
1	<u>Motyle</u>	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki zwierząt chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa.									
2	<u>Plazy</u>	1	brak	0	0	0	brak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie w trakcie wykonywania szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych. 2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 3. Usuwanie drzew martwych i zamierających. 	<p>Ad 1) Przy planowaniu przebiegu szlaków zrywkowych brać pod uwagę rozmieszczenie terenów bagiennych oraz oczek wodnych.</p> <p>Ad 2) Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż koryt potoków.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania.</p> <p>Ad 3) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki zwierząt chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa.									
3	Wąż Eskulapa <i>Elaphe longissima</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Główne zagrożenie to utrata siedlisk lęgowych w wyniku zalesień. 2. Brak odpowiednich kryjówek.	Ad 1) Ograniczanie sukcesji naturalnej w rejonie stanowisk, w <i>PUL</i> nie projektowano żadnych zalesień. Ad 2) W rejonie występowania gatunku pozostawiać odpady poźrębowe w stosach i nasłonecznionych miejscach. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
4	<u>Gady</u>	1	brak	0	0	0	brak	Niszczenie schronień przez usuwanie martwego drewna.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki zwierząt chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa.									
5	<u>Ssaki związane ze środowiskiem leśnym</u> (szczegółowo w rozdz. 4.2.11.2 POP)	1	brak	0	0	0	brak	1. Nieodpowiedni dla niektórych gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 3. Kształtowanie niewłaściwej struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu.	Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników. Ad 3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
6	<u>Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegółowo w rozdz. 4.2.11.2 POP)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Główne zagrożenie to utrata siedlisk w wyniku zalesień lub sukcesji.	W PUL nie projektowano żadnych zalesień.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki zwierząt chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa.									
7	<u>Gatunki ssaków</u> <u>związane ze</u> <u>środowiskiem</u> <u>wodnym</u> (szczegóły w rozdz. 4.2.11.2)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zrywka potokami	Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż koryt potoków. Pozostawiać drzewa martwe w rejonie koryt potoków.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
8	Żbik <i>Felis silvestris</i>	1	brak	0	0	0	brak	Tworzenia monokultur leśnych.	W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	+1	0	+1	brak		

Przy planowaniu wykonania zadań gospodarczych w przypadku gatunków chronionych zamieszczonych w tabeli powyżej należy brać zawsze pod uwagę zapisy rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

W tabelach przedstawiono stan ochrony siedlisk i gatunków na podstawie danych z monitoringu GIOŚ. Najczęściej starano się przedstawić dane z obszaru Natura 2000 Bieszczady, w wypadku kiedy nie było przeprowadzanego monitoringu na tym terenie, dane podawano z obszarów, które najbardziej były zbliżone do niego, swoimi cechami ogólnymi. Podobny schemat działania przyjęto w tabelach z rozdziału 4.3.

Wykaz ilości stanowisk gatunków roślin i grzybów chronionych i rzadkich z uwzględnieniem wskazań gospodarczych i siedliskowych typów lasu.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gospodarcze	Typ siedliskowy lasu					
			LGŚW	LGW	LŁG	LMGŚW	OLIG	Nie określono
Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	BRAK WSK					1	1
Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	BRAK WSK	4					4
Buławnik wielkokwiatowy	<i>Cephalanthera domasonium</i>	BRAK WSK	3					3
Ciemiernik czerwonawy	<i>Helleborus purpurascens</i>	BRAK WSK	2					2
Ciemiężycza biała	<i>Veratrum album</i>	BRAK WSK	3		3	3		9
		TP	1					1
Ciemiężycza zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>	BRAK WSK	2	1	1		5	9
		IVD	4					4
		TP	4					4
		TW	3					3
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	BRAK WSK	9	2	2		2	15
		IVD	1					1
		TP	5					5
Dziewięciśl bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>	BRAK WSK	1					1
		CP-P	1					1
		TW	1					1
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	TP	2					2
Goździk skupiony	<i>Dianthus compactus</i>	BRAK WSK	1				9	10
Gółka długoostrógłowa	<i>Gymnadenia conopsea</i>	BRAK WSK	1				15	16
		IVD		1				1
Granicznik płucnik	<i>Lobaria pulmonaria</i>	BRAK WSK	3					3
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	BRAK WSK	6					6
		IVD	2					2
		TP	1					1
Kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>	BRAK WSK	1		1			2
Kukułka (storcezyk) plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	BRAK WSK				1		1
	<i>Dactylorhiza maculata</i>	BRAK WSK					3	3

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gospodarcze	Typ siedliskowy lasu					
			LGŚW	LGW	LŁG	LMGŚW	OLJG	Nie określono
Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	BRAK WSK			1		19	20
Kukułka(storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	IVD	2					2
		TP	1					1
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	BRAK WSK	25				2	27
		TP	4					4
		IVD	1					1
Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	BRAK WSK				1	1	
Lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>	BRAK WSK	5	4	2		5	16
		TP	1					1
Mieczyk dachówkowaty	<i>Gladiolus imbricatus</i>	BRAK WSK				2	2	
Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	BRAK WSK	6				6	
Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	BRAK WSK	2				2	
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	BRAK WSK	3				2	5
		IVD	1					1
Paprotnik brauna	<i>Polystichum brauni</i>	BRAK WSK	3	1				4
		IVD	1					1
		TP	4					4
Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	BRAK WSK	3					3
		TP	1					1
		IVD	2					2
		TW	1					1
Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>	BRAK WSK				1	1	
Pełnik europejski	<i>Trollius europaeus</i>	BRAK WSK				1	1	
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	BRAK WSK	2				2	
Pióropusznik strusi	<i>Matteucia struthiopteris</i>	BRAK WSK		1		1	2	
Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	BRAK WSK	1			1	12	14
		CP	1					1
		IVD	1					1
		TP	2					2
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	BRAK WSK	2					2
		IVD	6					6
		TP	7					7
		TW	2					2
Rzepik szczeciniasty	<i>Agrimonia pilosa</i>	BRAK WSK				1	1	
Storczyca kulista	<i>Traunsteinera globosa</i>	BRAK WSK				1	1	
	<i>Traunsteinera globosa</i>	BRAK WSK				4	4	
Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	BRAK WSK	3				1	4
		IVD	1					1
		TP	1					1
Tojad dzióbaty	<i>Aconitum variegatum</i>	BRAK WSK	3	2	2		1	8
Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>	BRAK WSK	9	5	3			17
		IVD	2					2

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gospodarcze	Typ siedliskowy lasu					Nie określono
			LGŚW	LGW	LŁG	LMGŚW	OLJG	
		TW		1				1
Tojad wiechowaty	<i>Aconitum paniculatum</i>	BRAK WSK	1					1
Tojad wschodniokarpacki	<i>Aconitum lasiocarpum</i>	BRAK WSK				1		1
Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	BRAK WSK	43	1	8	3	1	56
		CP-P		1				1
		IVD	11					11
		TP	7					7
		TW	1					1
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	CP	1					1
		IVD	4					4
		TW	3					3
Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	BRAK WSK				1		1
		CP		1				1
		TP	1					1
Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	BRAK WSK				1		1
		TP	1					1
Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>	CP	2					2
		BRAK WSK					2	2
Ogółem			245	21	24	12	91	393

Wykaz gatunków, w rejonie których będą prowadzone odnowienia.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Typ siedliskowy lasu		Razem
			LGŚW	LGW	
Powierzchnia ha					
Ciemnocyza zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>	ODN-IIP	6,00		6,00
		ODN-ZŁOŻ	2,21		2,21
Gółka długoostrogłowa	<i>Gymnadenia conopsea</i>	ODN-ZŁOŻ		4,00	4,00
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	ODN-ZŁOŻ	2,00		2,00
Kukułka(storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	ODN-ZŁOŻ	2,42		2,42
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	ODN-IIP	1,00		1,00
		ODN-ZŁOŻ	6,00		6,00
Lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>	ODN-IIP	0,50		0,50
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	ODN-ZŁOŻ	2,00		2,00
Paprotnik brauna	<i>Polystichum brauni</i>	ODN-ZŁOŻ	2,00		2,00
Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	ODN-ZŁOŻ	1,00		1,00
Podrzeń zębrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	ODN-ZŁOŻ	3,10		3,10
Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>	ODN-ZŁOŻ	2,42		2,42
Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	ODN-ZŁOŻ	4,40		4,40
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	ODN-ZŁOŻ	9,00		9,00
Ogółem			44,05	4,00	48,05

Całkowita powierzchnia wydzielen, gdzie stwierdzono stanowiska roślin chronionych wynosi 1913,09 ha. Powierzchnia całkowita odnowień dla tego obszaru wynosi zaledwie 48,05 ha, co stanowi 2,5% tych wydzielen.

Wykaz ilości stwierdzeń gatunków zwierząt chronionych z uwzględnieniem wskazań gospodarczych.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Liczba stwierdzeń
Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>	BRAK WSK	3
		IVD	1
		TP	2
		TW	1
Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	BRAK WSK	26
		IVD	2
Czerwończyk nieparek	<i>Lycaerna dispar</i>	BRAK WSK	1
Niepylak mnemozyna	<i>Parnassius mnemozyna</i>	BRAK WSK	1
Traszka góraska	<i>Triturus alpestris</i>	BRAK WSK	1
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	BRAK WSK	2

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wskazanie gosp.	Liczba stwierdzeń
Traszka karpacka	<i>Triturus montandoni</i>	BRAK WSK	15
		IVD	3
		PIEL	1
		TP	4
Wydra	<i>Lutra lutra</i>	BRAK WSK	10
		CP	1
		IVD	3
		TP	2
Ogółem			79

Analiza zabiegów zaplanowanych w odniesieniu do gatunków chronionych oraz ich siedlisk pozwala stwierdzić, że dla żadnego gatunku **nie przewiduje się znacząco negatywnego wpływu realizacji planu urządzenia lasu**. Na stan populacji gatunków chronionych zapisy *Planu* nie wpłyną negatywnie. Dla części gatunków zapisy *Planu*, mogą w pewnych przypadkach powodować przejściowo negatywne oddziaływanie (np. nadobnica alpejska, dzięcioł czarny czy dzięcioł biało-grzbiety), które może być zminimalizowane poprzez realizację wszystkich ustaleń programu ochrony przyrody oraz zaleceń zamieszczonych w niniejszej *Prognozie*. Właściwy stan siedliska dla niektórych gatunków ptaków wiąże się z odpowiednią ilością starodrzewi, w których ptaki te mogą zakładać gniazda. Udział starodrzewi w wyniku realizacji *Planu*, wzrośnie na terenie całego Nadleśnictwa. W połączeniu z zaleceniem pozostawiania drzew dziuplastych, martwych i obumierających, daje to pewność, że ilość martwego drewna na terenie Nadleśnictwa nie zmniejszy się. Jest to istotne dla wszelkich saproksylobiontów, czyli gatunków uzależnionych od ilości martwego drewna w lesie. W wielu wypadkach stosowanie rębni stopniowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia wpłynie łagodząco na stopień oddziaływania na gatunki procesu pobierania biomasy ze środowiska.

Podsumowanie: na żaden z gatunków roślin, grzybów i zwierząt zapisy *Planu* nie mają znacząco negatywnego wpływu. *Plan* zawiera natomiast zalecenia służące ich ochronie.

4.1.4. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Plan nie zawiera zapisów i nie planuje działań w odniesieniu do ekosystemów wodnych. Negatywny wpływ na te ekosystemy i zasoby wodne mógłby wystąpić w przypadku, gdyby realizowane na terenach leśnych zabiegi gospodarcze mogły spowodować zniekształcenie siedlisk newralgicznych dla ochrony wód.

W programie ochrony przyrody zawarto zapisy o konieczności ochrony stosunków wodnych poprzez:

- zachowanie lasów łągowych i olsów, jako naturalnych regulatorów wilgotności oraz ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W drzewostanach rosnących na siedliskach łągowych i olsów nie zaplanowano użytkowania rębego, cięcia pielęgnacyjne ograniczyć do niezbędnego minimum (stosować w przypadku występowania gatunków niezgodnych z siedliskiem);
- pozostawianie stref buforowych na siedliskach łągowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) wokół potoków należy pozostawić strefy buforowe bez pozyskania drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu lub świerka. Indywidualnie należy podchodzić do tworzenia takich stref buforowych dla innych przedmiotów ochrony. Tworzenie ich powinno być podyktowane rzeczywistym występowaniem przedmiotu ochrony (Zarządzenie nr 28/2014);
- nie prowadzenie zrywki korytami wzdłuż potoków, zrywka w poprzek potoków może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (np.: przepusty, brody itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej (Zarządzenie nr 28/2014);
- kontynuowanie sposobów zagospodarowania dostosowanych do potrzeb maksymalizacji funkcji lasów wodochronnych (Zasady postępowania w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992 r.);
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśnych zbiorników i potoków.
- pozostawianie bez ingerencji powierzchni sklasyfikowanych, jako bagna; niedopuszczanie do ich odwodnienia, zanieczyszczenia, itp.;
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np.: trzęsawiska, mszary, torfowiska, wrzosowiska, wraz z ich florą i fauną, w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej;
- dopuszczenie do samorzutnego formowania się naturalnych tam z powalonych drzew lub fragmentów kłód sprzyjających ograniczaniu erozji wodnej z wyłączeniem sytuacji mogących zagrażać bezpieczeństwu powszechnemu.

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na wody.

4.1.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Zabiegi gospodarcze zapisane w Planie nie wpłyną na pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego. Ogólne można stwierdzić, że sumarycznie ilość masy zielonej zostanie zachowana, a nawet nieznacznie wzrośnie. Tak więc nie zostanie

pogorszony bilans pobierania przez las CO₂, a co za tym idzie nie nastąpi znaczące oddziaływanie na powietrze.

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na powietrze.

4.1.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na powierzchnię ziemi. Stosowanie rębni stopniowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia zapewnia stałą pokrywą roślinną, zabezpieczając powierzchnię ziemi przed erozją.

4.1.7. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

W Planie nie zaplanowano żadnych gruntów do zalesienia. Granica leśna jest już utrwalona, i w trakcie obowiązywania Planu nie ulegnie zmianie. Plan nie zakłada stosowania rębni zupełnych, dzięki czemu nie dojdzie do zmiany w krajobrazie wewnątrz lasu. **Ogólnie Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na krajobraz.**

4.1.8. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zapisów *Planu* ma charakter lokalny. Trwale zrównoważona gospodarka leśna nie ma wpływu na klimat. Jedynie wylesienia na bardzo dużych powierzchniach w skali kraju mogą wpłynąć znacząco negatywnie na klimat. *Plan* takich zapisów nie posiada.

Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na klimat.

4.1.9. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Zasobem naturalnym, na który ustalenia *Planu* mają wpływ jest drewno. Surowiec ten wykorzystywany na szeroką skalę, jest relatywnie szybko odnawialny, łatwo biodegradowalny i w związku z tym jego używanie nie przynosi szkód środowisku.

Gospodarka leśna prowadzona jest obecnie na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych i prowadzi do zapewnienia trwałości lasu. *Plan*

jest dokumentem wyznaczającym ramy dla takiego postępowania gospodarczego, które ma umożliwić trwały wzrost lub co najmniej utrzymanie stanu i wielkości zasobów drzewnych.

Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na zasoby naturalne.

4.1.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Zinventaryzowane na gruntach Nadleśnictwa zabytki kultury materialnej zostały szczegółowo opisane w Programie ochrony przyrody, a ich lokalizacja wskazana na mapie. W odniesieniu do nich zalecono porządkowanie otoczenia, okresową konserwację oraz prowadzenie prac leśnych w sposób nie zagrażający ich trwałości.

Tego rodzaju zapisy właściwie zabezpieczają elementy kultury materialnej zlokalizowane na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa. Ich realizacja będzie miała charakter **zdecydowanie pozytywny**.

4.1.11. ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU PLANU NA ŚRODOWISKO

Ocena wpływu polega głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z określenia najistotniejszych elementów przyrody i podsumowania wpływu planu na te elementy. Podsumowanie nie wynika z prostej "średniej arytmetycznej", ale jest wypadkową zarówno ważności danego elementu przyrodniczego, jak i nasileniem zabiegów gospodarczych, mających możliwy do określenia wpływ na dany element przyrodniczy.

Zbiorcze zestawienie wpływu projektu Planu na elementy środowiska przyrodniczego w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Cisna.

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne-planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebud. stopniowa	
1.	Różnorodność biologiczna	+2	+2	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	+/-1	0
5.	Woda	+1	0	0	0
6.	Powietrze	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne-planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnowienia	Pielegnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebud. stopniowa	
8.	Krajobraz	0	0	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0

¹ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,

2. oddziaływanie średnioterminowe,

3. oddziaływanie długoterminowe.

W zakresie żadnego z powyższych elementów środowiska przyrodniczego Nadleśnictwa nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania projektu *Planu*.

4.2. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY SIEDLISKOWEJ

WERYFIKACJA LEŚNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

Analizę wpływu realizacji zapisów *Planu* na siedliska przyrodnicze w obszarach Natura 2000 i poza nimi rozpoczęto od określenia zgodności wyróżnionych w 2007 roku na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych leśnych siedlisk przyrodniczych z innymi danymi pochodzącymi z inwentaryzacji lasu – głównie danymi siedliskowymi i taksacyjnymi. Porównanie ujawniło szereg niezgodności, wskazując na potrzebę przeprowadzenia weryfikacji zgromadzonych wówczas danych. W jej wyniku areał siedlisk przyrodniczych Nadleśnictwa uległ zmianie.

Nastąpiły również przesunięcia ilościowe w obrębie poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych. Zmiany w obrębie poszczególnych siedlisk przyrodniczych opisano poniżej.

Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Cisna na podstawie danych

z inwentaryzacji w 2007 zweryfikowanych o pierwotne błędy w ramach prac urzędniowych. Na terenie obrębu Wetlina do weryfikacji wykorzystano opracowanie fitosocjologiczne wykonane w 2014 r. przez BULiGL O/Przemysł dla LKP „Lasy Bieszczadzkie”.

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Stan siedliska	Powierzchnia wg projektu PUL 2016 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
			/ha/	/%/	/ha/	/ha/
nieleśne siedliska przyrodnicze						
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	A	-	-	2,87	-2,87
		B	-	-	5,55	-5,55
6430 Suma			-	-	8,42	-8,42
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	A	27,55	0,20	41,68	-14,13
		B	52,28	0,38	69,50	-17,22
		C	2,60	0,02	11,49	-8,89
6510 Suma			82,43	0,61	122,67	-40,24
6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	A	16,68	0,12	0	16,68
		B	71,54	0,53	1,01	70,53
6520 Suma			88,22	0,65	1,01	87,21
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	B	2,52	0,02	-	2,52
7120 Suma			2,52	0,02	-	2,52
leśne siedliska przyrodnicze						
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo luzuloides -Fagetum</i>)	A	607,75	4,46	532,55	75,20
		B	464,04	3,41	1528,34	-1064,30
		C	25,51	0,19	114,03	-88,52
9110 Suma			1097,30	8,06	2174,92	-1077,62
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae- Fagenion, Galio odorati- Fagenion</i>)	A	4542,05	33,35	2726,03	1816,02
		B	5200,33	38,18	7308,04	-2107,71
		C	2232,43	16,39	229,52	2002,91
9130 Suma			11974,81	87,91	10263,59	1711,22
9140	Górskie jaworzyny ziołoroślowe (<i>Aceri-Fagetum</i>)	A	31,58	0,23	42,71	-11,13
		B	60,14	0,44	60,99	- 0,85
9140 Suma			91,72	0,67	103,70	- 11,98
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-</i>	A	22,83	0,17	0,35	22,48
		B	99,56	0,73	98,20	1,36

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Stan siedliska	Powierzchnia wg projektu PUL 2016 r.	procent	Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
			/ha/	/%/	/ha/	/ha/
	<i>Carpinetum</i>)	C	4,27	0,03	-	4,27
9170 Suma			126,66	0,93	98,55	28,11
9180*	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	A	0,86	0,01	15,53	-14,67
		B	23,6	0,17	22,18	1,42
		C	1,71	0,01	1,75	-0,04
9180 Suma			26,17	0,19	39,46	-13,29
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	A	31,57	0,23	49,59	-18,02
		B	70,5	0,52	59,69	10,81
		C	29,18	0,21	44,04	-14,86
91E0 Suma			131,25	0,96	153,32	-22,07
Ogółem			13621,08	100,00	12965,64	655,44

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Ogółem na terenie Nadleśnictwa Cisna stwierdzono 10 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej (6 leśnych i 4 nieleśne), zajmują one łącznie 13621,08 ha powierzchni Nadleśnictwa. Wśród leśnych siedlisk przyrodniczych najszerzej rozprzestrzeniona jest żyzna buczyna karpacka, do siedlisk o marginalnej powierzchni należą: łęgi i olszyny górskie, jaworzyny i górskie bory świerkowe.

Największy udział ma siedlisko żyznej buczyny w stanie B (38,18% powierzchni tego siedliska) i zajmują powierzchnią 5200,33 ha.

Spośród siedlisk przyrodniczych na tym obszarze tylko grądy 9170 nie są przedmiotami ochrony dla obszaru Natura 2000 "Bieszczady".

TYPY DRZEWOSTANU

Typy drzewostanów (TD) były przyjęte podczas KZP na podstawie „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii (np. J.M. Matuszkiewicz: „Zespoły leśne Polski” [PWN, Warszawa 2007]; „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski”, [Monografie PAN, Warszawa 2007]).

Zestawienie docelowych składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w Nadleśnictwie Cisna w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w Lasach Państwowych w 2007 r.

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	TSL	TD	Orientacyjne skład gatunkowe - %		Sposób zagospod.	Okres odnowienia
				Gatunki główne	Gatunki domieszkowe		
1	2	3	4	5	6	7	8
9110	Kwaśna buczyna górska	LGśw	Bk	Bk 90	Jw., Jd i inne 10	IV	40
		LGśw	Jd Bk	Bk 70 Jd 20	Jw. i inne 10	IV	40
9110	Dolnoregłowy las jodłowy	LGśw	Jd	Jd 90	Bk i inne 10	IV	50
		LGśw	Bk Jd	Jd 70 Bk 20	Jw i inne 10	IV	50
9130	Żyzna buczyna górska	LGśw LGw	Bk	Bk 90	Jw., Jd i inne 10	IV	40
		LGśw LGw	Jd Bk	Bk 70 Jd 20	Jw. i inne 10	IV	40
		LGśw LGw	Jd	Jd 90	Bk i inne 10	IV	50
		LGśw LGw	Bk Jd	Jd 70 Bk 20	Jw i inne 10	IV	50
		LGśw LGw	Jw Bk	Bk 60 Jw 20	Jd i inne 20	IV	40
9140	Jaworzyny ziołoroślowe	LGśw	Bk Jw	Jw.70 Bk 20	Jrz i inne 10	-	-
		LGśw	Jw Bk	Bk 60 Jw 20	Jd i inne 20	-	-
9170	Grąd subkontynentalny	LGśw LGw	Bk Gb	Gb 50 Bk 20	Jd, Kl, Jw. i inne 30	IV	30
9180	Jaworzyny na stromych stokach i zboczach	LGśw	Jw	Jw. 80	Jrz, Wzg i inne 20	-	-
		LGśw	Jw. Bk	Bk 60 Jw. 20	Jrz, Wzg i inne 20	-	-
		LGśw LGw	Bk Jw	Jw.70 Bk 20	Jrz i inne 10	-	-
91E0	Łęgi wierzbowe, olszowe, topolowe, jesionowe	LŁG OIJG	Js Olsz	Olsz 50 Js 40	Jw i inne 10	-	-
		LŁG OIJG	Olsz	Olsz 90	Wb, Js, Jw i inne 10	-	-
		OIJG	Olsz Js	Js 70 Olsz 20	Jw. i inne 10	-	-
9410	Dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy	LGśw	Jd Św	Św 50 Jd 30	Bk i inne 20	IV	40

Zaproponowane w tabeli typy drzewostanu zostały przyjęte, jako typy drzewostanów dla siedlisk przyrodniczych na terenie Nadleśnictwa Cisna, to pozwoli zachować właściwy skład gatunkowy dla siedlisk przyrodniczych, stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 "Bieszczady".

ZAPROJEKTOWANE ZABIEGI GOSPODARCZE W ZASIEGU SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

*Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych
(w wykazie ujęto zabieg główny).*

Kod siedliska przyrodniczego	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Razem
		A	B	C	
		ha			
6510	BRAK WSK	27,55	52,28	2,60	82,43
6510 Suma		27,55	52,28	2,60	82,43
6520	BRAK WSK	16,68	71,54		88,22
6520 Suma		16,68	71,54		88,22
7120	BRAK WSK		2,52		2,52
7120 Suma			2,52		2,52
9110	BRAK WSK	134,49	59,05		193,54
	CP	2,91		1,09	4
	IVD	231,19	117,92	14,44	363,55
	IVDU	5,6	16,19		21,79
	PIEL	1,79		0,86	2,65
	TP	231,77	264,99	9,12	505,88
	TW		5,89		5,89
9110 Suma		607,75	464,04	25,51	1097,3
9130	BRAK WSK	592,36	512,28	466,72	1571,36
	CP	1,04	13,78	40,99	55,81
	CP-P	1,72	13,89		15,61
	CW		6,06	3,08	9,14
	IVD	1752,63	1934,83	767,1	4454,56
	IVDU	53,16	6,58	20,61	80,35
	PIEL	48,95		16,55	65,5
	TP	2054,71	2709,43	832,02	5596,16
	TW	37,48	3,48	85,36	126,32
9130 Suma		4542,05	5200,33	2232,43	11974,81
9140	BRAK WSK	31,58	60,14		91,72
9140 Suma		31,58	60,14		91,72
9170	BRAK WSK	22,83	99,56	4,27	126,66
9170 Suma		22,83	99,56	4,27	126,66
9180	BRAK WSK	0,86	23,6	1,71	26,17
9180 Suma		0,86	23,6	1,71	26,17
91E0	BRAK WSK	31,57	70,5	29,18	131,25
91E0 Suma		31,57	70,5	29,18	131,25
Ogółem		5274,38	6044,51	2295,7	13621,08

Oznaczenie wskazań w tabeli: BRAK WSK - brak wskazań; CW - czyszczenia wczesne; CP - czyszczenia późne; CP-P - czyszczenia późne z pozyskaniem masy; TW - trzebież wczesna; TP - trzebież późna; PRZEST - usunięcie przestoi; IVD - rębnia stopniowa udoskonalona; IVDU - rębnia stopniowa udoskonalona, cięcie uprzętające.

Spośród zabiegów wymienionych w powyższej tabeli, jedynie rębnie mogą wpływać na zmiany struktury przestrzennej i wieku drzewostanów. Spośród wszystkich rębni stosowanych w Polsce rębnia stopniowa udoskonalona jest jedną z mniej gwałtownie wpływających na drzewostany, zwłaszcza przy stosowaniu długich i bardzo długich okresów odnowienia.

4.3. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA OBSZARY NATURA 2000

Bieszczady PLC180001

Całość Nadleśnictwa znajduje się w obszarze Natura 2000 „Bieszczady” PLC180001. Można uznać, że opis środowiska na terenie Nadleśnictwa jest jednocześnie charakterystyką środowiska w części obszaru „Bieszczady”.

Opis tego obszaru zamieszczono w punkcie 3.1.7.

Celem ochrony dla tego obszaru jest utrzymanie tzw. „właściwego stanu ochrony” gatunków i siedlisk, dla których został powołany. W stosunku do siedlisk powinny być spełnione trzy warunki:

- naturalny zasięg lub powierzchnia nie zmniejsza się w sposób ciągły, mogą występować okresowe fluktuacje,
- zachowane są specyficzne struktury i funkcje,
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego.

W przypadku gatunków, korzystny status ochronny określa sytuację, gdy:

- liczebność lokalnej populacji gatunku nie zmniejsza się w sposób ciągły, mogą występować okresowe fluktuacje,
- zasięg występowania lokalnej populacji gatunku nie zmniejsza się w sposób ciągły,
- istnieje dostatecznie duża powierzchnia siedlisk niezbędnych dla występowania gatunku.

Tabele w tym rozdziale są opracowane na podstawie „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, załącznik nr 2-4. Tabele z tych załączników rozbito na dwa rodzaje tabel:

1. tabela z ogólnymi uwagami o siedlisku przyrodniczym, siedlisku gatunku, ich stanie,
2. tabela z oceną wpływu planowanych czynności na przedmioty ochrony, ewentualnym negatywnym oddziaływaniu oraz działaniami ograniczającymi negatywne oddziaływanie.

LEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE

9110 Kwaśne buczyny

Kwaśne buczyny zajmują 1097,30 ha, w większości w stanie zachowania B (około 42,3% powierzchni tego siedliska) oraz A (55,4% pow.) wg metodyki z inwentaryzacji w LP z 2007 r.

Zestawienie powierzchni siedliska przyrodniczego 9110 wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod siedliska przyrodniczego	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Razem
		A	B	C	
		ha			
9110	BRAK WSK	134,49	59,05		193,54
	CP	2,91		1,09	4,00
	IVD	231,19	117,92	14,44	363,55
	IVDU	5,6	16,19		21,79
	PIEL	1,79		0,86	2,65
	TP	231,77	264,99	9,12	505,88
	TW		5,89		5,89
9110 Suma		607,75	464,04	25,51	1097,30

W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Bardzo znacząco wzrośnie na tym siedlisku powierzchnia starodrzewów czyli drzewostanów w wieku powyżej 100 lat. Na koniec okresu gospodarczego prawie połowa drzewostanów (422,34 ha) będzie się zaliczać do tej grupy.

Powierzchnia rzeczywista drzew ponad 100 letnich na siedlisku kwaśnej buczyny.

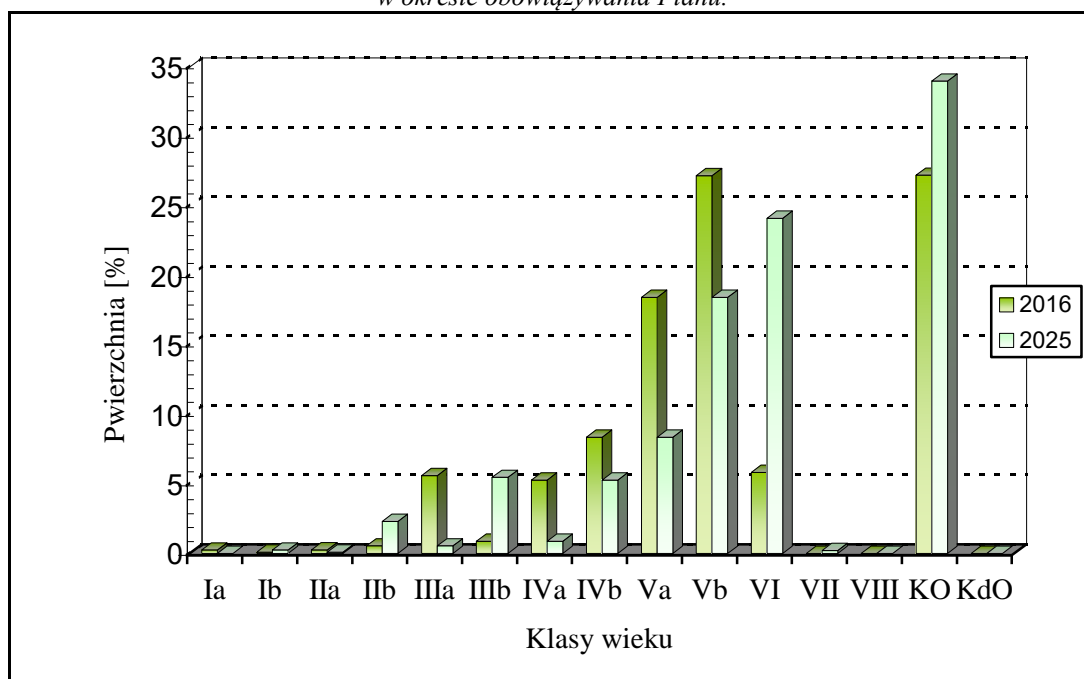
Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	2016 r.	2025 r.
		Pow. (ha)	
9110	BK	145,55	328,89
	JD	55,42	84,2
	JW.	1,23	6,25
	ŚW	4,62	3
9110 Suma		206,82	422,34

Zabiegi rębne zaplanowano na 35,1% powierzchni tego siedliska (cięcia uprzętające na 2%). Pozostałe drzewostany rębne będą użytkowane od 20 do 50 lat. Długookresowe działanie jest w zasadzie obojętne lub pozytywne. W okresie cały czas drzewostan podlega użytkowaniu rębnemu jak i odnowieniu. Negatywny wpływ rębni, z uwagi na nieznaczny rozmiar cięć i długi okres odnowienia oraz preferowanie odnowień naturalnych, zgodnych z typem drzewostanu jest krótkookresowy. Pomimo, że użytkowanie rębne może stwarzać wątpliwości, co do

pozytywnego wpływu na zachowanie właściwego stanu ochrony, to jego wykonanie za pomocą rębni złożonej udoskonalonej (IVd) sprzyja zachowaniu stanu i powierzchni siedliska.

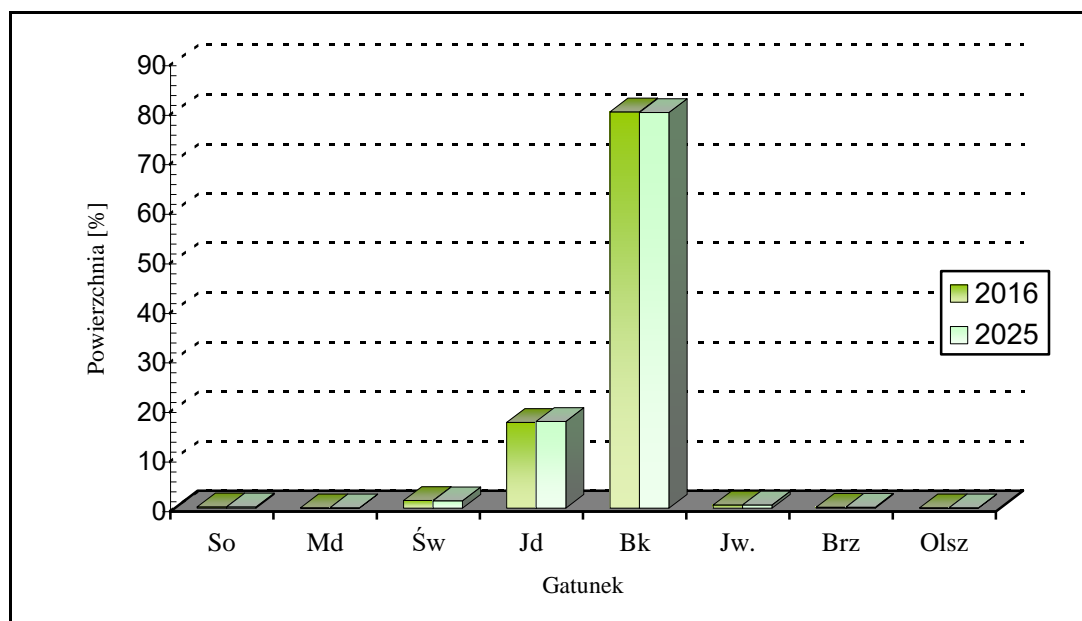
Nie projektowano zabiegów gospodarczych na 17,6% powierzchni. Na pozostałej powierzchni tego siedliska planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają większego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku kwaśnej buczyny górskiej w obszarze Bieszczady na terenie Nadleśnictwie Cisna w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Udział klasy odnowienia wzrośnie z ponad 27% do około 34% powierzchni.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku kwaśnej buczyny na siedlisku kwaśnej buczyny górskiej w obszarze Bieszczady na terenie Nadleśnictwie Cisna.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest buk (80% udziału pow.), znaczący udział ma również jodła (17,3% pow.). Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom.

Realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

9130 Żyzne buczyny

Żyzne buczyny górskie dominują zdecydowanie w grupie siedlisk przyrodniczych. Zajmują powierzchnię 11974,81 ha (87,91% wszystkich siedlisk) w większości w stanie B (5200,33 ha - 43,4%) oraz w stanie A (4542,05 ha - 37,93%).

Zestawienie powierzchni siedliska przyrodniczego 9130 wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod siedliska przyrodniczego	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Razem
		A	B	C	
		ha			
9130	BRAK WSK	592,36	512,28	466,72	1571,36
	CP	1,04	13,78	40,99	55,81
	CP-P	1,72	13,89		15,61
	CW		6,06	3,08	9,14
	IVD	1752,63	1934,83	767,1	4454,56
	IVDU	53,16	6,58	20,61	80,35

Kod siedliska przyrodniczego	Czynność gospodarcza	Stan siedliska wg inwentaryzacji LP			Razem
		A	B	C	
		ha			
	PIEL	48,95		16,55	65,5
	TP	2054,71	2709,43	832,02	5596,16
	TW	37,48	3,48	85,36	126,32
9130	Suma	4542,05	5200,33	2232,43	11974,81

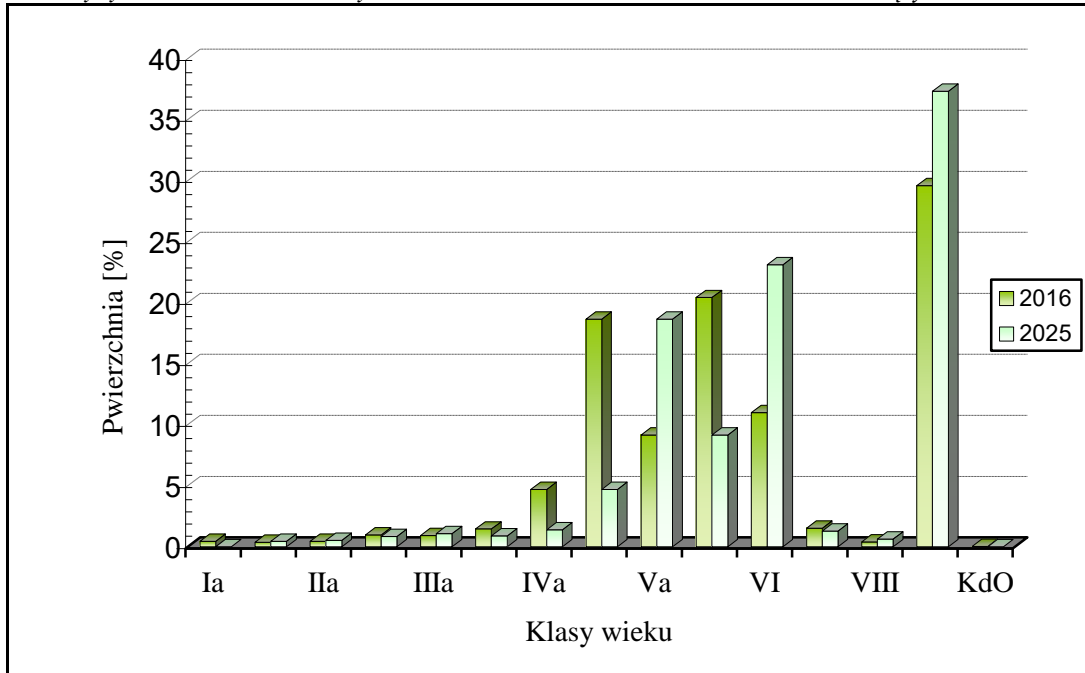
W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Znacząco natomiast wzrośnie na tym siedlisku powierzchnia starodrzewów, czyli drzewostanów w wieku powyżej 100 lat. Na koniec okresu gospodarczego ponad połowa drzewostanów (6722,47 ha) będzie się zaliczać do tej grupy.

Powierzchnia rzeczywista drzew ponad 100 letnich na siedlisku żywej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek	2016 r.	2025 r.
		Pow. (ha)	
9130	BK	2053,17	4044,03
	JD	670,42	966,9
	JS	0	1,06
	JW	51,74	92,88
	MD	8,21	18,34
	ŚW	25,94	50,45
9130	Suma	2809,48	5173,66

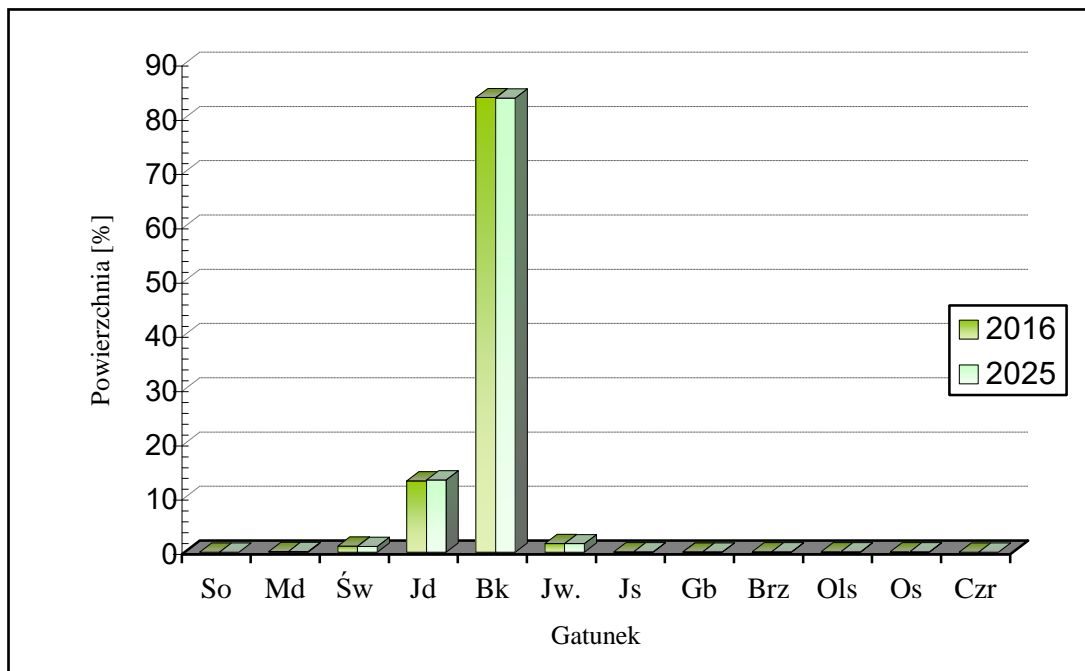
Zabiegi rębne zaplanowano na 37,9% powierzchni tego siedliska, w tym na niewielkiej części (0,7%) cięcia uprzątające. Pozostałe drzewostany rębne będą użytkowane od 20 do 50 lat. Długookresowe działanie jest w zasadzie obojętne lub pozytywne. W okresie cały czas drzewostan podlega użytkowaniu rębnemu jak i odnowieniu. Negatywny wpływ rębni, z uwagi na nieznaczny rozmiar cięć i długi okres odnowienia oraz preferowanie odnowień naturalnych, zgodnych z typem drzewostanu jest krótkookresowy. Zaplanowano wyłącznie rębnię IVd. Nie projektowano zabiegów gospodarczych na 13,1% powierzchni. Na pozostałej powierzchni tego siedliska planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają większego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku żyznej buczyny w obszarze Bieszczady na terenie Nadleśnictwie Cisna w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Udział klasy odnowienia wzrośnie z ponad 29% do ponad 37% powierzchni.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku żyznej buczyny w obszarze Bieszczady na terenie Nadleśnictwie Cisna.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest buk (83,8% udziału pow.), znaczący udział ma również jodła (ponad 13%% pow.). Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych praktycznie nie ulegną zmianom.

Stan siedliska na koniec okresu nie można bezpośrednio określić.

Na podstawie inwentaryzacji martwego drewna przeprowadzonej w trakcie wykonywania *Planu* można oszacować ilości martwego drewna na siedlisku przyrodniczym żyznych buczyn górskich na około 24,45 m³/ha. Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów oraz znacznego wzrostu ich powierzchni w okresie 2016-2025, można stwierdzić, że ilość martwego powinna wzrosnąć.

Realizacja zapisów *Planu* nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

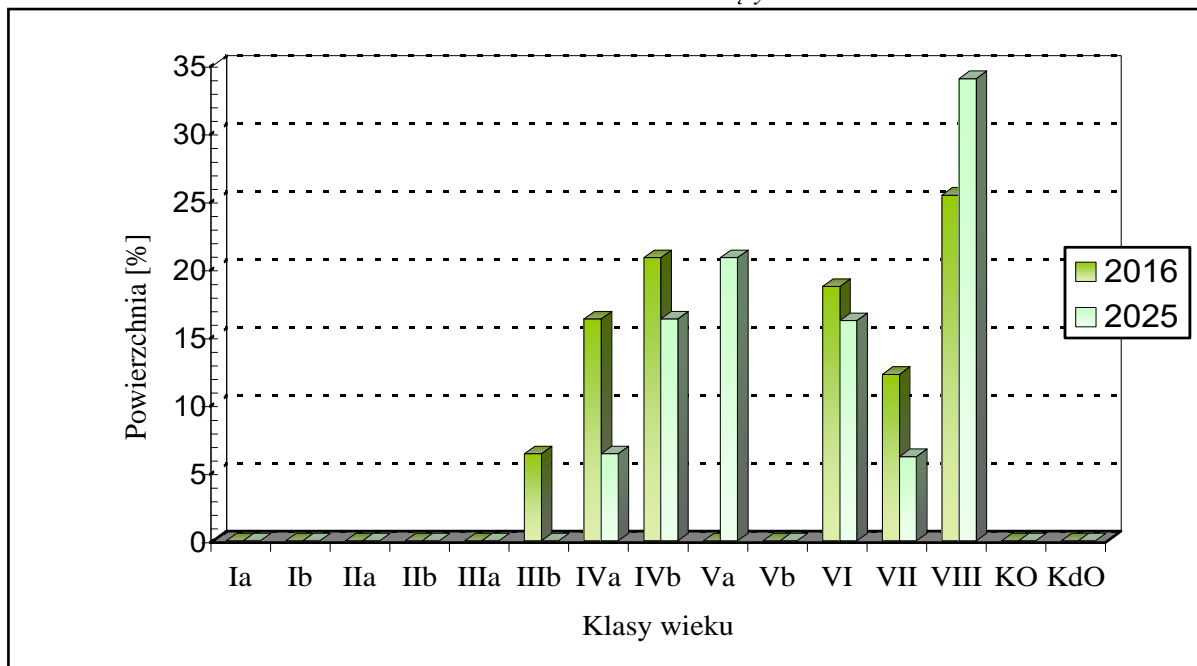
9140 Górskie jaworzyny zieloroślowe

Siedlisko występuje na powierzchni 91,72 ha, w stanie B – 60,14 ha i A – 31,58 ha. Żadnych zabiegów gospodarczych nie planowano na jego terenie, dzięki czemu struktura wiekowa i gatunkowa w okresie obowiązywania *Planu* nie ulegnie istotnym zmianom. Nastąpi jedynie naturalne starzenie się drzewostanów. Powierzchnia starodrzewów (relatywnie wysoka) zostanie utrzymana.

Powierzchnia rzeczywista drzew ponad 100 letnich na siedlisku jaworzyny zieloroślowej.

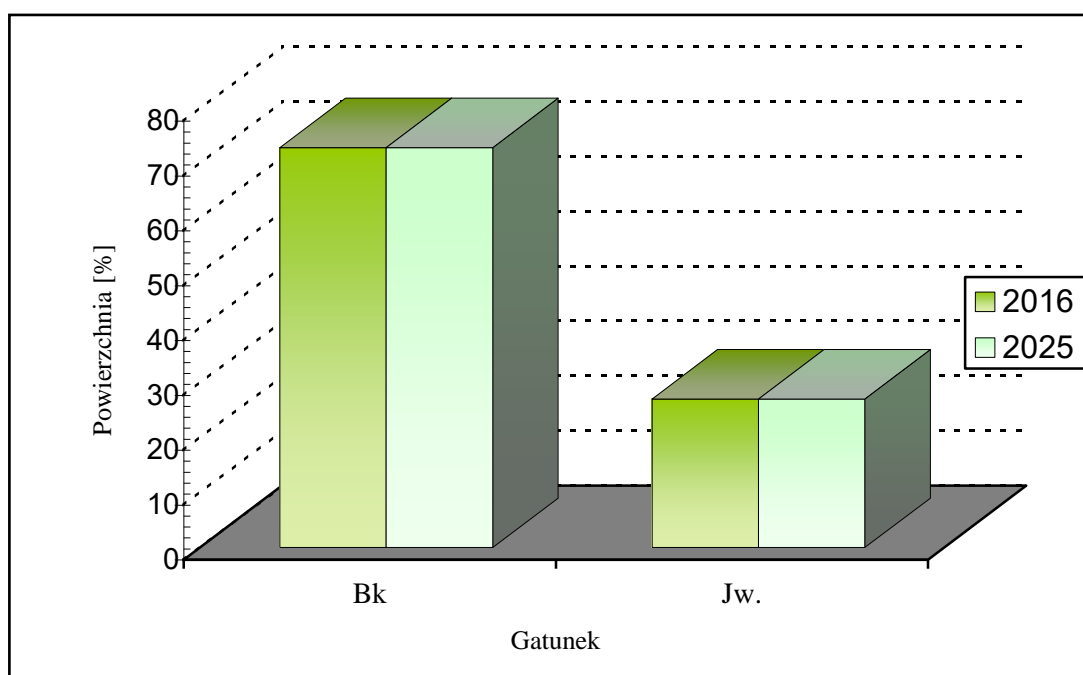
Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek	2016 r.	2025 r.
		Pow. (ha)	
9140	BK	24,46	24,85
	JW	22,3	22,3
9140 Suma		46,76	47,15

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku 9140
w Nadleśnictwie Cisna w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku 9140 w Nadleśnictwie Cisna.

Drzewostan buduje wyłącznie buk (72,9% pow.) i jawor (27,09% pow.), a w ciągu okresu 2015-2026 w strukturze gatunkowej nie nastąpią żadne zmiany.

Brak zabiegów wpłynie pozytywnie na to siedlisko, można się spodziewać, że zasoby drewna martwego (na poziomie co najmniej średniej z nadleśnictwa) zostaną utrzymane lub nawet powiększone z uwagi na stosunkowo wysoki wiek drzewostanów.

Realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

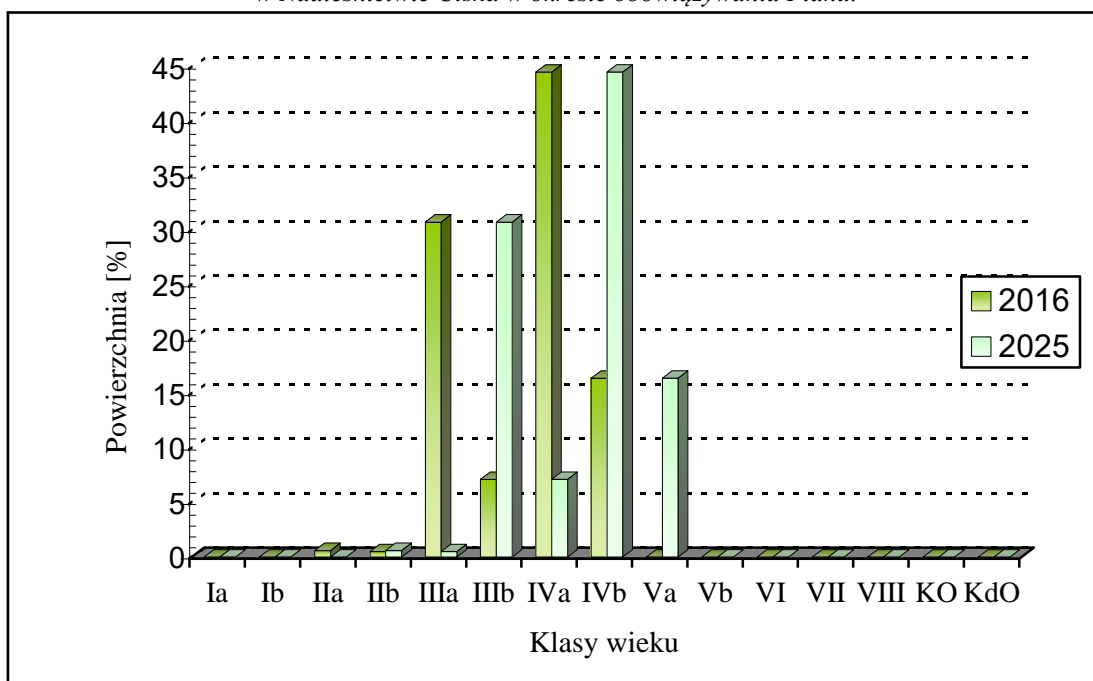
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny

Siedlisko grądu subkontynentalnego występuje na pow. 126,66 ha, duża większość w stanie zachowania B (78,6%). Powierzchnię tą pozostawiono bez zabiegów.

Powierzchnia rzeczywista drzew ponad 100 letnich na siedlisku grądu.

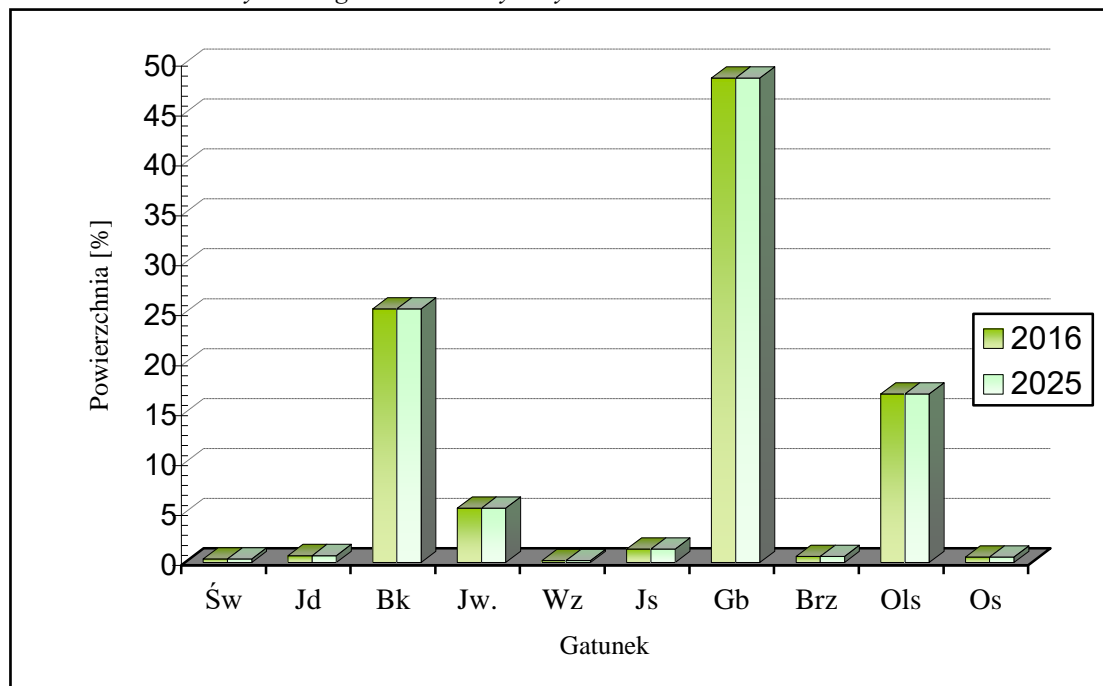
Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek	2016 r.	2025 r.
		Pow. (ha)	
9170	BK	3,83	5,40
	JD	0,85	0,85
	GB		1,19
9170 Suma		4,68	7,44

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku 9170 w Nadleśnictwie Cisna w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku 9170 w Nadleśnictwie Cisna.

Dominującym gatunkiem jest tu grab, który zajmuje 48,53% powierzchni siedliska. Duży udział ma również buk (25,47% pow.) i olsza szara (16,87% pow.). Na koniec okresu skład gatunkowy nie ulegnie zmianie.

Realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

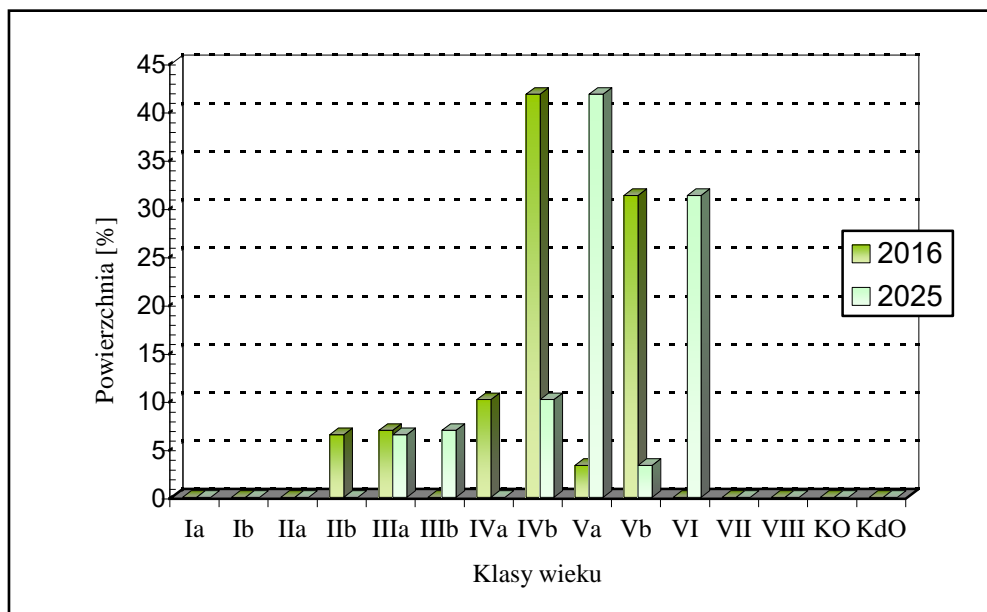
9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach

Siedlisko występuje na powierzchni 26,17 ha, większość w stanie B – 23,6 ha. Żadnych zabiegów gospodarczych nie planowano na jego terenie, dzięki czemu struktura wiekowa i gatunkowa w okresie obowiązywania Planu nie ulegnie istotnym zmianom. Nastąpi jedynie naturalne starzenie się drzewostanów.

Powierzchnia rzeczywista drzew ponad 100 letnich na siedlisku jaworzyny.

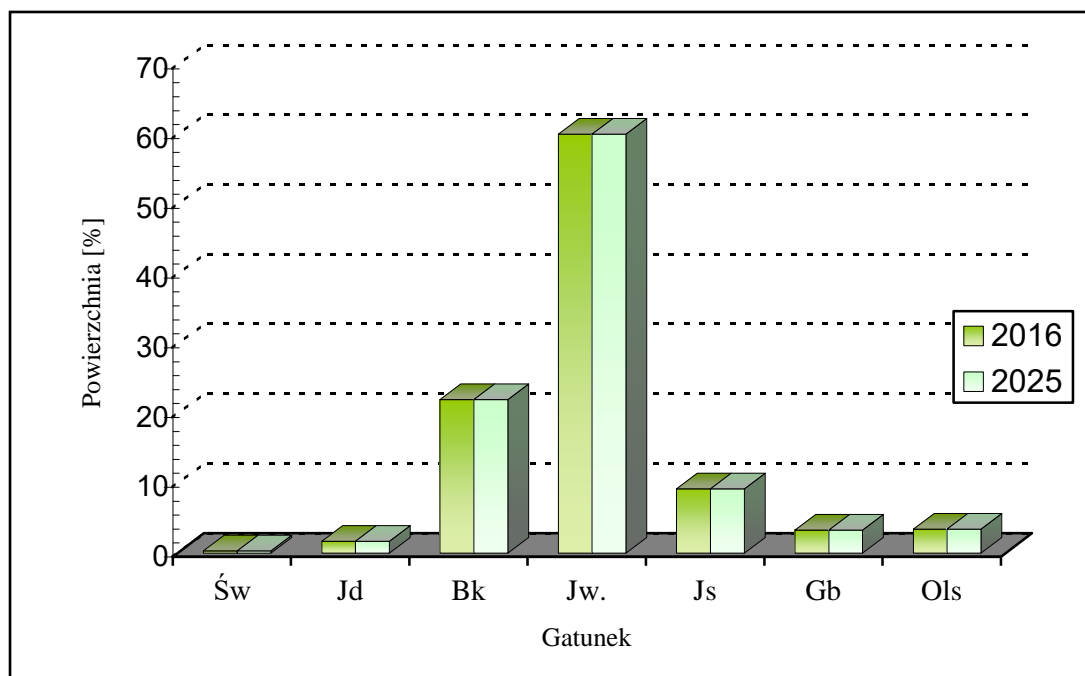
Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek	2016 r.	2025 r.
		Pow. (ha)	
9180	BK	0,15	1,20
	JD		0,09
	JW		3,28
9180 Suma		0,15	4,57

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku 9180 w Nadleśnictwie Cisna w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku 9180 w Nadleśnictwie Cisna.

Drzewostan buduje w większości jawor (60,06% pow.) z domieszką buka (22,01%), jesioną (9,21% pow.) grąbą (3,29%), olszą szarą (3,44%) i jodłą (1,68%).

Brak zabiegów wpłynie pozytywnie na to siedlisko. **Realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.**

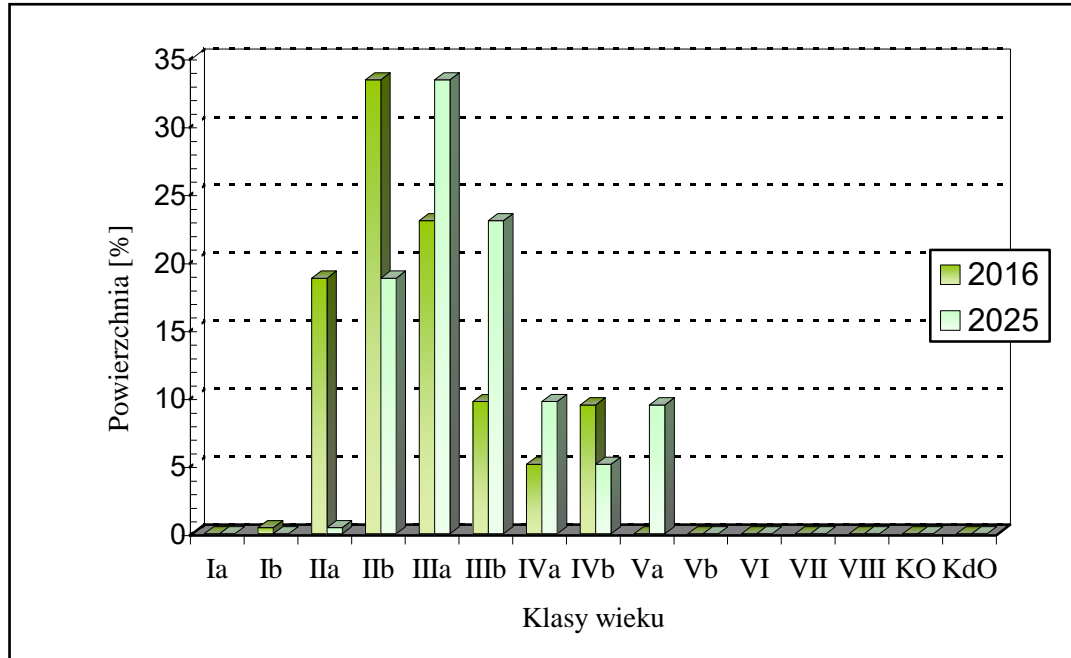
91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe

Siedlisko przyrodnicze łąg wykazano na powierzchni – 131,25 ha, w większości w stanie B (około 53,7% powierzchni tego siedliska). Na całej powierzchni tego siedliska nie projektowano zabiegów gospodarczych. Brak na tym siedlisku drzewostanów w wieku ponad 100 lat, głównie z uwagi na przewagę w drzewostanach olszy szarej, która bardzo wcześnie ulega naturalnemu zamieraniu i rozkładowi, tworząc martwe drewno. W tym wypadku duży udział olszy szarej w wieku około 30-40 lat korzystnie świadczy o stanie siedliska.

Powierzchnia rzeczywista drzew ponad 100 letnich na siedlisku łągowym.

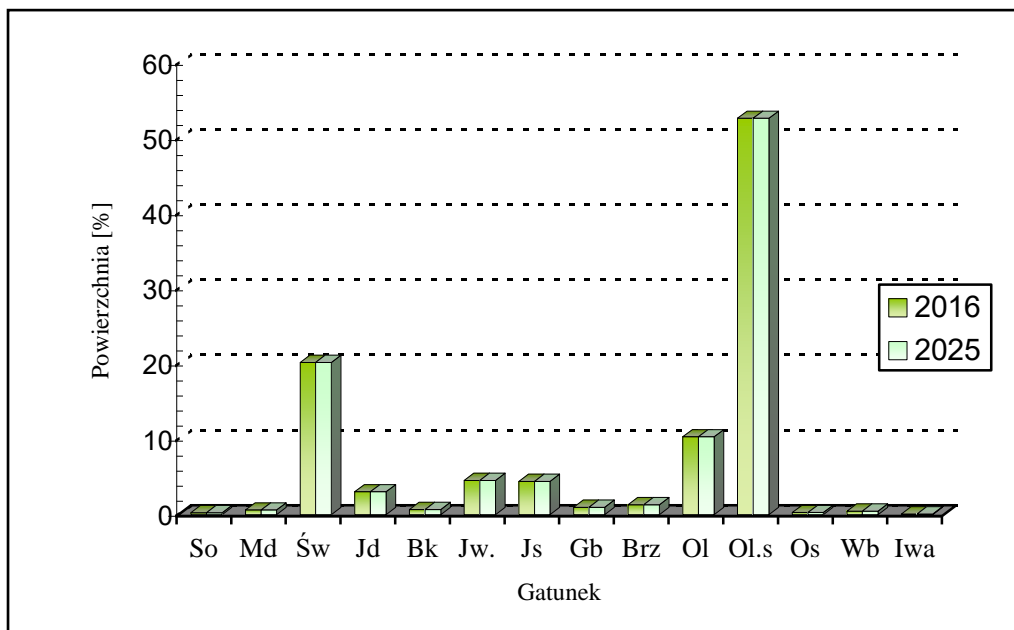
Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek	2016 r.	2025 r.
		Pow. (ha)	
91E0	BK	0,05	0,10
	ŚW		0,14
91E0 Suma		0,05	0,24

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku 91E0 w Nadleśnictwie Cisna w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku 91E0 w Nadleśnictwie Cisna.

Realizacja zapisów Planu nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

Siedliska nieleśne objęte Dyrektywą siedliskową i wykazane na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa (6430, 6510, 6520, 7120) w całości wyłączone są z zabiegów gospodarczych. W programie ochrony przyrody wskazano na konieczność ich czynnej ochrony.

W okresie realizacji Planu areal siedlisk przyrodniczych nie ulegnie zmianom, gdyż nie zaplanowano przekształcenia gruntów leśnych w nieleśnie, ani wprowadzania gatunków niedostosowanych do warunków siedliskowych, które mogłyby zaburzyć ich strukturę i funkcjonowanie. Niekorzystnym zmianom nie ulegnie również skład gatunkowy, gdyż zaprojektowane przyrodnicze typy drzewostanu (TD) uwzględniają specyfikę siedlisk, pozwalając na kształtowanie najbardziej optymalnego złożenia gatunkowego. Uwzględnia ono nie tylko gatunki właściwe z hodowlanego punktu widzenia, ale również mniej cenne za to typowe dla danego siedliska (np. grab). Zastosowanie TD pozwoli jednocześnie wyeliminować gatunki obce ekologiczne, co należy ocenić pozytywnie.

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA OBSZARU „BIESZCZADY” PLC 180001

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod gatunku ptaka stanowiącego przedmiot ochrony symbol znaczenia	Ogólne uwagi o gatunkach ptaków oraz ich ostojach
1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
1	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> C	Gatunek preferuje duże kompleksy leśne ze znacznym udziałem trudno dostępnych terenów podmokłych i zabagnionych, obfitujących w śródleśne potoki. Niepokojenie w trakcie gniazdowania. Widywany wzdłuż rzek i większych potoków w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono.
2	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> C	Gatunek zasiedla różnego rodzaju drzewostany, preferując stare drzewostany liściaste i mieszane, choć występuje również w borach. Istotna jest w sąsiedztwie lasów obecność terenów otwartych, a w kompleksach leśnych – polan. Z uwagi na znaczny stopień lesistości Nadleśnictwa trzmielojad ma tu dogodne warunki rozwoju. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. Widywany: obręb Cisna: 106d, 151b, 169a. Brak danych wskazujących by gnieździł się w tym rejonie.

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
3	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> B	Gatunek preferuje lasy liściaste i mieszane, położone w pobliżu mokradeł, wilgotnych łąk lub zróżnicowanych terenów rolniczych urozmaiconych śródpolnymi zabagnieniami. Gnieździ się zarówno w dużych kompleksach leśnych jak i na terenach półotwartych z mozaiką lasów i zróżnicowanego krajobrazu rolniczego. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny. Widziany: obręb Cisna oddz.: 9b, 111c,g, 93d, 149b oraz obręb Wetlina 33c, 55b, 811. Wyznaczono 1 strefę wokół gniazda – POP rozdz. 4.2.11.3
4	A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> A	Gatunek preferujący stare drzewostany jodłowe i jodłowo-bukowe o niewielkim zwarciu i bardzo małej penetracji ludzkiej, zlokalizowane w pobliżu rozległych terenów otwartych. Ważnym elementem rewiru są uschnięte drzewa, które są wykorzystywane jako miejsca obserwacyjne. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost. Gatunek obserwowany w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, brak jednak danych wskazujących by aktualnie gnieździł się na tym terenie
5	A104 Jarząbek <i>Bonasa banasia</i> C	Ptak leśny występujący w lasach iglastych i mieszanych o zróżnicowanym charakterze roślinności, z bogatym runem i podszytem. Preferuje lasy o wysokim stopniu zróżnicowania zarówno pod względem składu gatunkowego jak zróżnicowania wiekowego. Widywany: obręb Cisna 35c, 67h, 100c, 119a, 95d, 104f, 131d, 214Af, 225f obręb Wetlina 54c, 66l. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych.
6	A122 Derkacz <i>Crex crex</i> C	Derkacz zasiedla otwarte i półotwarte tereny z żyznymi, podmokłymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami oraz turzycowiska. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny. Gatunek związany z ekosystemami łąkowymi.
7	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> B	Puchacz preferuje siedliska o bogatej i zróżnicowanej strukturze w pobliżu terenów otwartych. Gniazduje zarówno w lasach jak i w obrębie otwartych łąk i niewielkich zadrzewień śródpolnych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. Obserwowany na terenie Nadleśnictwa, jednak brak informacji wskazujących by gnieździł się na gruntach pozostających w zarządzie.
8	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> C	Gatunek silnie związany z borami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. Nierzadko zasiedla grądy, nawet z niewielką, ale niezbędną domieszką świerka. Istotnym elementem w drzewostanie jest obecność bujnego podrostu. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. Widywana i słyszana: Obręb Cisna 100c, jednak brak informacji wskazujących by gnieździł się na gruntach pozostających w zarządzie.
9	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i> A	Typowym siedliskiem gatunku są wysokopienne, prześwietlone drzewostany iglaste i mieszane, o słabo rozwiniętym podszyciu, zwykle w sąsiedztwie poręb, wiatrołomów, polan i dróg leśnych. Obecnie coraz częściej zasiedla mniejsze kompleksy leśne. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. Widywany: obręb Cisna 51d, 54c 123a, 139c, 218Ac, obręb Wetlina 8b. Nie odnotowano gniazdowania.

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
10	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> C	Gatunek związany z lasami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. W litych świerczynach istotna jest obecność kęp lub pojedynczych buków. Ważnym elementem w wyborze siedliska jest obecność rozległych terenów otwartych w postaci zrębów, wiatrołomów, bagien. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. Widywany: obręb Cisna 143d, jednak brak informacji wskazujących by gnieździł się na gruntach pozostających w zarządzie.
11	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> C	Zimorodek jest gatunkiem ściśle związanym z wodą – zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek, strumieni, jezior i stawów rybnych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako silny spadek. Gatunek występuje głównie przy większych ciekach przepływających przez teren Nadleśnictwa
12	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> C	Gatunek związany z dojrzałymi lasami liściastymi i mieszanymi o niewielkim zwarcu, w których spotyka się choćby pojedyncze martwe lub zamierające drzewa. Preferuje skraje lasów sąsiadujące z otwartymi przestrzeniami łąk, zrębów, powierzchni wiatrołomowych i nieużytków. Brak danych z monitoringu GIOŚ. Widywany: obręb Cisna 79a, 130c, 137b, 236b, obręb Wetlina 69b
13	A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> C	Zasiedla większe kompleksy lasów w starszych klasach wieku, zarówno bory jak i różnego typu lasy liściaste. W obrębie trwale zajmowanego terytorium wymaga fragmentów starodrzewów w wieku co najmniej 100 lat. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost. Widywany: obręb Cisna 54c,22a, 103c, 147b, 203d, 214Af, 126b,131d, 132d, obręb Wetlina 19c, 20g, 21d, 68f, 69b,c, 155b
14	A239 Dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i> B	Gatunek zależny od butwiejącego drewna, zwłaszcza miękkiego drewna drzew liściastych. Występuje zarówno w lasach jak i borach mieszanych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych. Widywany: obręb Cisna 26b, 30f, 35c, 44d, 52a, 138h, 105b, 128a, 137b, 144b 13Ab, 180Ad, 214Ac obręb Wetlina: 70b, 71b.
15	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picooides tridactylus</i> C	Zamieszkuje głównie stare bory i bory mieszane, jak również wilgotne drzewostany (łęgi, olsy, rzadko grądy) jeśli tylko zawierają domieszkę starych świerków. Jest przystosowany do lasów świerkowych w późnych stadiach sukcesji, zawierających duże ilości osłabionych drzew zaatakowanych przez korniki, pogorzeliśk, obszarów podmokłych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trendu zmian liczebności nie ustalono. Widywany: obręb Cisna: 35b, 105b obręb Wetlina: 16c, 20g, 59f

1	2	3
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony		
16	A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> C	Zasiedla krajobraz rolniczy i doliny rzeczne z zadrzewieniami. Widywany: obręb Cisna 1k, obręb Wetlina 56g
17	A320 Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i> C	Siedliskiem gatunku są starsze drzewostany liściaste i mieszane, obfitujące w próchniejące drzewa i bogatą entomofaunę. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako stabilny. Widywany: obręb Cisna: 23b,26b,28a, 31a, 53a,54a,55a, 65a, 71a, 81a, 96a,c, 103b,104c,105b, 130c, 133c, 224c,219b, 220c, obręb Wetlina 58c, 69c
18	A321 Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> B	Gatunek związany ze starymi lasami z dużą ilością dziuplastych drzew. Preferuje grądy, rzadziej występuje w olsach, łągach i buczynach. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności - brak danych. Widywany: obręb Cisna 4a, 6d, 7d, 19f, 22b, 30d,f,h, 42Ah, 54b, 55a, 59a, 61a, 62a, 65a, 69b, 71a, 80c, 92a,b,g, 97a, 103b, 104c, 105b, 128a, 133c, 134c, 139c, 180Ab,d, obręb Wetlina 19c, 69c, 44b, 58Af, 59b,f, 60a,b
19	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> C	Gąsiorek zasiedla otwarty krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze. Na terenach leśnych występuje przede wszystkim na zarastających zrębach i pożarzyskach oraz w uprawach i młodnikach, głównie na siedliskach łąkowych. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. trend zmian liczebności ustalono jako umiarkowany wzrost. Widywany: obręb Cisna 1k, 9b, 24Aw, 53d, 57y, 73Ag 79c, 147c,d, 180c, 181b, obręb Wetlina 32bx, 38s, 55h, 56g,j, 58Aj,z, 66o

Oddziaływanie na gatunek

L.p.	Nazwa i kod gatunku ptaka stanowiącego przedmiot ochrony symbol znaczenia	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielegnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony									
1	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Wykonywanie prac leśnych w pobliżu gniazd w okresie lęgowym.	Realizacja zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono gniazdowanie i wyznaczono strefy. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
2	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zagrożeniem dla gatunku jest utrata siedlisk gniazdowych oraz miejsc żerowania. Likwidacja terenów otwartych poprzez ich zalesianie.	Ochrona wiąże się z utrzymaniem areału lasów liściastych i mieszanych. Z uwagi na znaczny stopień lesistości Nadleśnictwa i rozległe tereny otwarte poza, gospodarka leśna służąca uzyskaniu zróżnicowanych drzewostanów (RbIVd, długi okres odnowienia) nie stanowi dla niego zagrożenia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> B A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą miejsc żerowania zlokalizowanych poza terenami leśnymi. W lasach ochrona gatunku zasadniczo polega na egzekwowaniu ochrony strefowej, realizowanej w ramach wyznaczonych stref.	Realizacja zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono gniazdowanie i wyznaczono strefy. Żadnych zalesień nie planowano. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
4	A104 Jarząbek <i>Bonasa banasia</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna.	Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+1	brak		
5	A122 Derkacz <i>Crex crex</i> C A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
8	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna. Niepokojenie w trakcie lęgów, utrata otwartych miejsc żerowania.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> C	1	brak	0	0	0	brak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 3. Kształtowanie niewłaściwej dla gatunku struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów świerkowych i jodłowych. 	<p>Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach <i>LP</i> i <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności. Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z <i>IOL</i>) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	+1	0	+1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	A220 Puszczyk uralski <i>Strip uralensis</i> - A	1	brak	0	0	0	brak	<p>1. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>3. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu.</p>	<p>Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+3	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> -C	1	brak	0	0	0	brak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 3. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu. 	<p>Ad 1, 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez uproszczenie struktury wiekowej oraz przestrzennej drzewostanów, w wręcz przyczynią się do ich większej złożoności.</p> <p>Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+3	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Intensywne użytkowanie lasów w bezpośrednim sąsiedztwie gniazd, zrywka potokami.	Niestosowanie intensywnych cięć bezpośrednio przy potokach w miejscach występowania gatunku. Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż koryt potoków. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
13	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Eliminacja z drzewostanów martwego drewna i obumierających starych drzew.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
14	A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> - C	1	brak	0	0	0	brak	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna. Eliminacja z drzewostanów martwego drewna i obumierających starych drzew.	Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	A239 Dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i> -B	1	brak	0	0	0	brak	Brak w lasach odpowiedniej ilości miękkiego butwiejącego drewna liściastego.	Zgodnie z instrukcją IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Drzewostany na siedlisku łągowym pozostawiono bez użytkowania. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		
16	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Brak drzewostanów ze starymi obumierającymi świerkami. Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja starych i obumierających drzew.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. W rejonach występowania gatunku powinno to dotyczyć głównie drzewostanów świerkowych rodzimego pochodzenia. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	-1	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17	A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
18	A320 Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i> C A321 Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku kurczenia się arealu starodrzewów liściastych i mieszanych oraz nadmiernej eliminacji martwych i obumierających drzew. Zalecenia odnośnie modyfikacji gospodarki leśnej sprowadzają się do utrzymywania starodrzewów oraz pozostawiania drzew martwych i obumierających.	Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	-1	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,

- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/.

- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA OBSZARU „BIESZCZADY” PLC 180001

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod siedliska, rośliny lub zwierzęcia stanowiącego przedmiot ochrony, symbol znaczenia	Ogólne uwagi o siedliskach przyrodniczych, siedliskach gatunków roślin lub zwierząt, ich stanie ochrony.
1	2	3
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony		
1	7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji B	Opis w rozdziale 4.2
2	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) A	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3
3	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>) B	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3
4	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) A	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3
5	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) A	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3
6	9140 Górskie jaworzyny ziołoroślowe (<i>Aceri-Fagetum</i>) A	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3
7	9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) A	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3
8	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) A	Opis w rozdziale 4.2 oraz na początku rozdziału 4.3

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
9	4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> A	Biegacz urozmaicony to wybitnie higrofilny gatunek, ściśle związany z wodą. Zasiedla wilgotne zarośla nadrzeczne, pobrzeża niewielkich zbiorników wodnych, a także bagna i torfowiska. W Nadleśnictwie związany jest głównie z dolinami potoków. Występowanie: Obr Cisna: 9a, 125a, obr Wetlina: 2d,h; 21i,62a,79a. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2009 r.: populacji – XX; siedliska – FV; perspektywy – FV
10	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> C	Gatunek związany jest ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz różnymi środowiskami okrajkowymi w dolinach rzek, w ostatnich latach obserwowany również na suchszych terenach ruderalnych, gdzie rośnie szczaw lancetowaty <i>Rumex hydrolapatum</i> . Występowanie: obr Cisna: 9a, 125a Obr Wetlina: 2d,h; 21i,62a,79a
11	1087 Nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i> B	Nadobnica alpejska to gatunek związany z bukiem, preferujący stare, prześwietlone i dobrze nasłonecznione drzewostany z dużym udziałem martwego drewna. Za główne zagrożenie można uznać usuwanie obumierających i martwych buków, zwłaszcza ze stanowisk nasłonecznionych w rejonach występowania gatunku. Ochrona wiąże się głównie z utrzymaniem tych zasobów na odpowiednim poziomie. Nadobnica obserwowana była na składach drewna oraz w drzewostanach o różnym wieku, w których pozostał posusz jałowy. Obserwacje te wskazują, że jest stałym elementem występujących tu ekosystemów leśnych, przywiązany nie tyle do starodrzewów bukowych ile do drzewostanów, w których zalega posusz jałowy. Wskazuje to, że przy pozostawianiu odpowiedniej ilości martwego drewna w miejscach nasłonecznionych może zminimalizować ewentualny negatywny wpływ użytkowania lasu na występujące tu populacje (odpowiednie zapisy są zawarte w programie ochrony przyrody). Stan ochrony w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2014 r. : populacji – XX; siedliska – U1-U2; perspektywy – U1
12	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> B	Kumak górski jest ciepłolubnym gatunkiem związanym głównie z Karpatami i ich pogórzem. Zasiedla niewielkie, okresowe zbiorniki wodne, w dużym stopniu zależne od ilości wiosenno-letnich opadów. Występowanie: licznie na terenie Nadleśnictwa. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 monitoring GIOŚ 2011 r.: populacji – XX; siedliska – XX; perspektywy – XX
13	2001 Traszka karpacka <i>Lissotriton (Triturus) montadoni</i> A	Traszka karpacka jest gatunkiem górskim, związanym z lasami bukowymi i mieszanymi, stosunkowo wilgotnymi, o bogatym podszyciu. Warunkiem niezbędnym do jej występowania jest obecność choćby niewielkich zbiorników wody stojącej, również okresowych, gdzie odbywa się rozród tego gatunku. Występowanie: licznie na terenie Nadleśnictwa. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2011 r.: populacji – FV; siedliska – FV; perspektywy – FV

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
14	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> C	Traszka grzebieniasta uznawana jest za gatunek przede wszystkim niżowy, choć w górach może sięgać do wys. 800 m n.p.m. Związana jest z dość głębokimi zbiornikami wody stojącej, zarówno pochodzenia naturalnego jak i antropogenicznego. Występowanie: obr Wetlina: 56m. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2011 r.: populacji – XX; siedliska – XX; perspektywy – XX
15	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> C	Podkowiec mały jest gatunkiem dość mocno zsynantropizowanym w sezonie letnim dość mocno związanym z siedliskami stworzonymi przez człowieka. Na zimowiska najczęściej wybiera jaskinie, niekiedy też stare, opuszczone kopalnie i piwnice. SDF Obszaru i dostępne dane nie podają informacji odnośnie występowania na tym terenie kolonii letnich lub zimowych, jednakże preferencje gatunku odnośnie wybieranych schronień wskazują, że zapisy <i>Planu</i> nie mogą mieć wpływu na ten aspekt zajmowanego przez niego siedliska. Odnosić się mogą jedynie do lasów służących mu za teren żerowiskowy oraz trasy migracyjne. Występowanie: brak dokładnej lokalizacji. Stan zachowania dla alpejskiego regionu biogeograficznego wg monitoring GIOŚ 2009 r.: populacji – U1; siedliska – FV; perspektywy – FV
16	1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> C	Nocek orzęsiony w okresie letnim związany jest z terenami leśnymi, głównie starszymi lasami liściastymi, choć żeruje również w zaroślach nadrzecznych, nad łąkami i zabudowaniami. Kolonie letnie niejednokrotnie zakłada w dziuplach starych drzew. Występowanie: teren całego Nadleśnictwa. Stan zachowania dla alpejskiego regionu biogeograficznego wg monitoring GIOŚ 2009 : populacji – FV; siedliska – FV; perspektywy – FV
17	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> C	Nocek duży lasy Nadleśnictwa wykorzystuje głównie, jako miejsce żerowania. Brak danych o miejscach hibernacji na terenie Nadleśnictwa. Występowanie: teren całego Nadleśnictwa. Monitoring GIOŚ w 2008 r. obejmował jedynie schronienia zimowe znacznie oddalone od obszaru PLC180001.
18	1337 Bóbr europejski <i>Coster fiber</i> C	Bóbr obecnie nie jest gatunkiem zagrożonym w Polsce. Bobry padają również ofiarami wypadków – są rozjeżdżane na szosach i torach kolejowych. Przyczynami ograniczania liczebności bobrów są ponadto: ubożenie bazy pokarmowej, osuszanie bagien, intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej. W Nadleśnictwie populacja tego gatunku jest dość liczna. Ogółem bóbr występuje na kilkudziesięciu stanowiskach, położonych na gruntach LP i poza nimi. Są to głównie potoki i rowy. Wskazówki gospodarcze w niewielkim stopniu dotyczą zajmowanych przez niego siedlisk. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2013 r.: populacji – U2; siedliska – U1; perspektywy – FV

1	2	3
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony		
19	<p>1352 Wilk <i>Canis lupus</i> B 1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> A 1361 Ryś <i>Lynx lynx</i> A</p>	<p>Gatunki związane z terenami o dużej lesistości, małym zaludnieniu i wysokim zagęszczeniu ssaków, zwłaszcza kopytnych. Siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej wchodzące w zakres zainteresowania tych gatunków to głównie: kwaśne i żyzne buczyny (9110 i 9130), grądy (9170) i łągi (91E0). Zadania gospodarcze uwzględniają wszystkie rodzaje zabiegów. Ogólnie jednak na skutek ich realizacji wzrośnie przeciętny wiek i zasobność drzewostanów, wzrośnie udział drzewostanów w KO, zwiększy się udział drzewostanów naturalnych a poprzez to poprawi ich biotop. Gospodarka łowiecka powinna uwzględniać potrzeby pokarmowe tych gatunków, przez zwiększenie populacji jeleni i saren, które są głównym źródłem pokarmu dla wilka i rysia. Występowanie: teren całego Nadleśnictwa. Stan zachowania populacji niedźwiedzia w ostoi PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2007 r. uznano za FV; monitoringu rysia i wilka w regionie alpejskim nie prowadzono.</p>
20	<p>2647 Żubr <i>Bison bonasus</i> A</p>	<p>Żubr jest zwierzęciem zagrożonym wymarciem i pomimo skutecznych działań restytucyjnych wciąż musi liczyć na pomoc człowieka w odbudowie populacji. Aktualnie bieszczadzka populacja wolno żyjących żubrów szacowana jest na około 270 sztuk. Gatunek związany z ekosystemem lasów liściastych i mieszanych, ze śródleśnymi polanami i łąkami. Występowanie: teren całego Nadleśnictwa, głównie l-ctwo Habkowce. Stan zachowania populacji żubra w Polsce wg monitoring GIOŚ z 2007 r. uznano za U1.</p>
21	<p>1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> C</p>	<p>Gatunek związany ze środowiskiem wodnym, większych potoków, rzek i stawów, głównie rzek Wetlinka i Solinka oraz głównych potoków. Zadania gospodarcze nie obejmują tego rodzaju gruntów, nie mogą więc oddziaływać na ten gatunek. Stan zachowania w sieci N2000 PLC180001 wg monitoring GIOŚ 2013 r.: populacji – U1; siedliska – FV; perspektywy – FV</p>

Oddziaływanie na siedliska lub gatunek

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony - symbol znaczenia	Kryteria ⁰⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
1	7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
2	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony - symbol znaczenia	Kryteria ^D zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony		Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
				Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony										
	(<i>Arrhenatherion elatioris</i>) A	3	brak	brak	brak	brak	brak			<u>Działania fakultatywne</u> : użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
3	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata,	

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony - symbol znaczenia	Kryteria ^D zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
	ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>) B	3	brak	brak	brak	brak	brak	3. Intensywne użytkowanie.	z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony - symbol znaczenia	Kryteria ^D zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony		Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony										
4	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) A	1	brak	+3	0	0	brak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieodpowiednia częstotliwość i intensywność cięć powodująca nadmierne naświetlenie lub zacinienie, co może skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Kształtowanie niewłaściwego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 5. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu. 7. Preferowanie odnowień sztucznych. 8. Uszkodzenia runa i gleby związane z 	<p>Ad 1) W <i>PUL</i> zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych oraz rębnych, w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu, zagęszczenia, stanu pokrywy gleby i stanu młodego pokolenia. Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na charakterystyczną dla siedliska kombinację florystyczną runa.</p> <p>Ad 2, 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano typy drzewostanu zgodne z siedliskiem przyrodniczym (rozdz. 4.2.5 POP). Kształtowanie właściwego TD odbywa się na etapie odnowień, cięć pielęgnacyjnych i odnowieniowych.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez kształtowanie niewłaściwego składu gatunkowego, w tym wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, a wręcz poprawią zgodność składu gatunkowego d-stanów z siedliskiem</p>	

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony - symbol znaczenia	Kryteria ^D zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
		2	brak	+3	+2	+3	brak		
		3	brak	+3	+2	+2	brak		
5	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae- Fagenion, Galio odorati- Fagenion</i>) A	1	brak	+3	0	0	brak		
		2	brak	+3	+2	+3	brak		
		3	brak	+3	+2	+2	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
6	9140 Górskie jaworzyny ziołoroślowe (<i>Aceri-Fagetum</i>) A	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 5. Preferowanie odnowień sztucznych. 6. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	W PUL nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla tego siedliska.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
7	9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) A	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 5. Preferowanie odnowień sztucznych. 6. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	W PUL nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla tego siedliska.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
8	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) A	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 5. Zmiana naturalnego charakteru koryt cieków wodnych. 6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 7. Preferowanie odnowień sztucznych.	W PUL nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla tego siedliska.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

- Kryterium 1: Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się /ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-)/,

- Kryterium 2: Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal / ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-)/,

- Kryterium 3: Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny / ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na siedliska przyrodnicze oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym);

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony									
6	4014 Biegacz urozmaïcony <i>Carabus variolosus</i> A	1	brak	0	0	0	brak	1. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 2. Usuwanie martwych i umierających drzew w pobliżu potoków.	Ad 1) Kontynuować zakaz zrywki drewna wzdłuż koryt potoków. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania. Ad 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, na siedliskach gatunku nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i PUL nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna oraz ilości drzew biocenotycznych a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
7	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> C	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony									
10	1087* Nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i> B	1 2 3	brak brak brak	0 0 0	0 0 -1	0 0 -1	brak brak brak	1. Składowanie drewna bukowego w okresie rójki zbyt blisko potwierdzonych stanowisk występowania gatunku. 2. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego spowodowany użytkowaniem. 3. Nieodpowiednie warunki świetlne w miejscach występowania gatunku spowodowane użytkowaniem. 4. Niewystarczająca ilość d-stanów o składzie gatunkowym odpowiednim dla nadobnicy. 5. Zbyt mały udział grubych drzew, w miejscach występowania gatunku.	<p>Ad 1): W pobliżu potwierdzonych stanowisk występowania gatunku, w okresie rójki o istotnym znaczeniu dla populacji (lipiec - sierpień) należy unikać składowania drewna bukowego odpowiedniego do zasiedlenia. W razie konieczności składowania w okresie rójki o istotnym znaczeniu dla populacji drewna odpowiedniego do zasiedlenia, należy je zabezpieczyć przed zasiedlenie przez nadobnicę (np. siatką). W razie konieczności przetrzymywania na takich składach drewna bukowego pozyskanego w okresie rójki, okres przetrzymywania bez zabezpieczenia nie może być na tyle długi, aby drewno stało się odpowiednie do zasiedlenia. Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na populację poprzez jej nieumyślne drenowanie, w drodze wywozu potencjalnie zasiedlonego drewna bukowego ze składów zlokalizowanych w pobliżu potwierdzonych miejsc występowania gatunku.</p> <p>Ad 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoje ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.</p> <p>Ad 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd), w trakcie prowadzenia, której występuje etap naświetlenia części martwych drzew, szczególnie stojących, stanowiących główne miejsce rozwoju dla nadobnicy. Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na populację poprzez brak miejsc umożliwiających rozmnażanie o odpowiednim stopniu nasłonecznienia, a wręcz zapewnią ciągły dostęp do siedlisk nasłonecznionych umożliwiających rozmnażanie gatunku.</p> <p>Ad 4) W miejscach występowania nadobnicy będą kształtowane d-stany z udziałem buka i jaworu powyżej 80%. Rozwiązania przyjęte w <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania związanego z brakiem drzewostanów z udziałem buka, jaworu i wiązu nie mniejszym niż 80% w miejscach występowania nadobnicy.</p> <p>Ad 5) Przyjęte w <i>PUL</i> wieki rębności oraz stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia oraz wynikające z IOL oraz zarządzenia 28/2014 pozostawianie fragmentów d-stanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% d-stanów rębnych oraz ostoje ksylobiontów - załącznik nr 7.1), a także drzew biocenotycznych, gwarantują stałą obecność grubych drzew.</p>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony									
11	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> B 2001 Traszka karpicka <i>Lissotriton</i> <i>(Triturus) montadoni</i> A 1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus</i> <i>cristatus</i> C	1	brak	0	0	0	brak	1. Niszczenie w trakcie wykonywania szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych. 2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 3. Usuwanie drzew martwych i zamierających.	Ad 1) Przy planowaniu przebiegu szlaków zrywkowych brać pod uwagę rozmieszczenie terenów bagiennych oraz oczek wodnych. Ad 2) Kontynuować zakaz zrywki wzdłuż koryt potoków. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania. Ad 3) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów) - załącznik nr 7.1. Rozwiązania przyjęte w wewnętrznych uregulowaniach LP i <i>PUL</i> nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania poprzez zmniejszenie stanu zasobów martwego drewna, a wręcz spowodują wzrost tych wskaźników.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
12	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus</i> <i>hipposideros</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
13	1321 Nocek orzęsony <i>Myotis emarginatus</i> C 1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> - C	1	brak	0	+1	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	+1	0	brak		
		3	brak	0	+1	+1	brak		
14	1337 Bóbr europejski <i>Coster fiber</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Ubożenie bazy pokarmowej w wyniku prowadzonych cięć w rejonie bytowania gatunku.	W <i>PUL</i> nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla lasów łągowych.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	-1	brak		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony									
15	1361 Ryś <i>Lynx lynx</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	+1	brak		
16	1352* Wilk <i>Canis lupus</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
17	1354* Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Niepokojenie w trakcie gawrowania. Usuwanie drzew owocowych z drzewostanów.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gawrowania. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dzięki odpowiednim działaniom nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
18	2647* Żubr <i>Bison bonasus</i> A	1	brak	0	0	0	brak	Zalesianie łąk i polan śródleśnych.	W Planie nie planowano zalesień. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
19	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> C	1	brak	0	0	0	brak	Usuwanie drzew wzdłuż cieków wodnych	Niestosowanie cięć bezpośrednio przy ciekach wodnych w miejscach występowania gatunku. Nie ma zagrożenia znacząco negatywnego oddziaływania.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

**SIEDLISKA PRZYRODNICZE NIE BEDĄCE PRZEDMIOTAMI OCHRONY DLA OBSZARU „BIESZCZADY”
PLC 180001**

Ogólna charakterystyka siedliska przyrodniczego grądu 9170 znajduje się w rozdziale 4.2

L.p.	Nazwa i kod gatunku ptaka	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnia stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE nie będące przedmiotami ochrony									
1	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 5. Preferowanie odnowień sztucznych. 6. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	W <i>PUL</i> nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla tego siedliska.
		2	brak	brak	brak	brak			
		3	brak	brak	brak	brak			

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,

- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,

- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

Przy planowaniu wykonania zadań gospodarczych w przypadku przedmiotów ochrony zamieszczonych w tabeli powyżej należy brać pod uwagę zapisy rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

W wyniku analizy powyższych macierzy można stwierdzić, że zapisy *Planu* nie wpłyną znacząco negatywnie na przedmioty ochrony w obszarze „Bieszczady” PLC 180001.

Przy planowaniu wykonania zadań gospodarczych w przypadku przedmiotów ochrony zamieszczonych w tabeli powyżej należy brać pod uwagę zapisy rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

W wyniku analizy powyższych macierzy można stwierdzić, że zapisy *Planu* nie wpłyną znacząco negatywnie na przedmioty ochrony w obszarze „Bieszczady” PLC 180001.

Pozostałe przedmioty ochrony w obszarze "Bieszczady" PLC180001 nie występujące na terenie Nadleśnictwa Cisna

Lp	Kod	Nazwa	Uwagi
Zwierzęta i rośliny			
1.	A338	Płochacz halny <i>Prunella collaris</i>	Nie odnotowano siedlisk odpowiednich dla gniazdowania tego gatunku.
2.	1096	Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Występują jedynie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa w Osławie i większych potokach.
3.	1163	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	
4.	2503	Brzanka <i>Barbus meridionalis</i>	
5.	1032	Skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	
6.	1078*	Krasopani hera <i>Callimorpha quadripunctaria</i>	
7.	4026	Zagłębek brudzkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	Nie stwierdzono w trakcie inwentaryzacji do projektu planu ochrony Bieszczady
8.	4015	Biegacz Zawadzkiego <i>Carabus zawadzki</i>	brak wszelkich danych
9.	1998	Ponikło kraińskie <i>Eleocharis caniolica</i>	Wymaga gleb żyznych bagiennych, nie stwierdzono na terenie Nadleśnictwa.
10.	4116	Tocja karpacka <i>Tozzia carpathica</i>	
11.	1939*	Rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	
12.	4070*	Dzwonek piłkowany <i>Campanula serrata</i>	
Siedliska przyrodnicze			
13.	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	
14.	4060	Wysokogórskie borówczyska bażynowe	
15.	4080	Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiaca</i>)	
16.	6150	Wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	
17.	6230*	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	
18.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	

Lp	Kod	Nazwa	Uwagi
19.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	
20.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	
21.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	
22.	8110	Piargi i gołoborza krzemianowe	
23.	8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe	
24.	8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	
25.	9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	
26.	91D0*	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>)	

*- gatunki i siedliska priorytetowe

4.3.1. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Zgodnie z art. 5. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

"Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1d) integralność obszaru Natura 2000 - spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000."

Przez integralność obszarów Natura 2000 rozumie się spójność wewnętrzną i zewnętrzną obszaru a więc trwałość zachowania celów ochrony, dla których wyznaczono obszar.

Analiza zabiegów gospodarczych zaprojektowanych w *Planie* jak i zalecenia i wytyczne zawarte w *Programie* pozwalają stwierdzić, iż spójność wewnętrzną obszaru będzie zachowana. Nie wpłyną one znacząco negatywnie na przedmioty ochrony, co więcej, w niektórych przypadkach możliwy jest pozytywny wpływ tych zabiegów na ich stan. **Tak, więc nie można stwierdzić, że ustalenia planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Cisna wpłyną negatywnie na integralność tego obszaru.**

W wyniku realizacji działań zaplanowanych w PUL nie nastąpi fragmentacja siedlisk, zmniejszenie obecności istotnych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz pogorszenie stanu ich zachowania i ochrony. Warunki ekologiczne, w tym parametry fizyczne i chemiczne (np. stosunki wodne) nie pogorszą się.

Plan w swych zapisach w żaden sposób nie narusza również spójności zewnętrznej polegającej na ingerencji w elementy środowiska mające znaczenie dla funkcjonowania populacji gatunków również poza obszarem Natura 2000. Realizacja *Planu* nie wpłynie na jakość i wielkość korytarzy ekologicznych, a tym samym nie utrudni migracji zwierząt w ogólnej koncepcji spójności sieci Natura 2000 mającej na celu ochronę obszarów „naturowych” oraz przestrzennych połączeń między nimi.

5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE

Proces tworzenia *Planu* zawiera w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest taki kształt zapisów, które zapewnią realizację założonych celów *Planu* przy minimalizacji skutków negatywnych. Wariantowanie *Planu* odbywa się poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów wykonywania.

Sporządzanie *Planu* podlega wariantowaniu na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze dla siedliskowych typów lasu, celów hodowlanych, składów gatunkowych upraw, typów drzewostanów, sposobów zagospodarowania.

W *Prognozie* zamieszczono opis obiektów cennych przyrodniczo na terenie Nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogłyby wpłynąć negatywnie na te obiekty.

Hipotetyczne rozwiązanie alternatywne to model gospodarki bezplanowej, który jest jednak bardziej obciążony wysokim ryzykiem negatywnego oddziaływania na środowisko, niż analizowany *Plan*. Skutki zastosowania takiego modelu przedstawiono w punkcie 3.5.

Można zastosować wariant pozostawienia lasów bez ingerencji, co skutkowałoby naturalnymi procesami przyrodniczymi. Taka alternatywa byłaby najbardziej realna. Jednak lasy objęte *Planem* są w części pochodzenia sztucznego, głównie świerczyny na gruntach porolnych, i wymagają podjęcia takich działań gospodarczych, aby ograniczyć ich degradujący wpływ na siedliska. Przy takim scenariuszu następowałoby starzenie się drzewostanów, co w konsekwencji doprowadziłoby do zachwiania struktury wiekowej i gatunkowej i pogorszenia stanu zdrowotnego lasów.

Należy podkreślić, że oba przedstawione rozwiązania wykraczają poza ramy gospodarki leśnej określone ustawą o lasach. Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania na okresy 10-letnie nakłada ustawa o lasach, co powoduje, że nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji.

6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA

6.1. MAPA PRZEGLĄDOWA OBSZARÓW CHRONIONYCH

Załącznikiem graficznym do niniejszej *Prognozy* są **Mapa przeglądowa obszarów chronionych i funkcji lasu** (w skali 1:25000) z lokalizacją siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych.

6.2. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU *PROGNOZY*

Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.) 2004. Gatunki Zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 6, s. 500.

Błażuk J. 2013. Herpetofauna doliny Sanu pod Otrytem i terenów przyległych (Bieszczady Zachodnie). Gady. Roczniki Bieszczadzkie 17: 181-229.

Denisiuk Z., Korzeniak J. 1999. Zbiorowiska nieleśne krainy dolin Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Monografie Bieszczadzkie 5: 1-162.

Domański S., Gumińska B., Lisiewska M., Majewski T., Skirgiełło A., Truszkowska W., Wojewoda W. 1970. Mikoflora Bieszczadów Zachodnich IV (Zatwarnica, 1965). Acta Mycol. 6(1): 129-179.

Fałtynowicz Wiesław Ochrona granicznika płucnika *Lobaria pulmonaria* (L.) Hoffm., Uniwersytet Wrocławski
http://www.wigry.win.pl/inf_i_rozw/budowa_por/por3_5.htm

Gliwicz J. Ochrona różnorodności biologicznej w programie kompleksowej ochrony zasobów leśnych. Maszynopis.

Głowaciński Z. 1995. Inwentarz gatunkowy i kategorie ochronne kręgowców polskiej części Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie” (oceny i propozycje wstępne). Roczniki Bieszczadzkie 3: 43-56.

Głowaciński Z. 2000. Przestrzenne i ekologiczne uwarunkowania ochrony kręgowców lądowych w Bieszczadach. Monografie Bieszczadzkie 10: 115-140.

Głowaciński Z. 2001: Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa.

- Głowaciński Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Suplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.
- Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.
- Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gutowski J. i in. 2000: Leśnictwo a ochrona przyrody. Las Polski 13-14.
- Herbich J. (red). 2004. Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5, s. 344.
- Herbich J. (red.). 2004. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 3., s. 101.
- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w Nadleśnictwie. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Departament Leśnictwa, Warszawa 1996 r.
- Jakmik S., Kryt N. i inni 2012 Ochrona gatunkowa rysia, wilka i niedźwiedzia w Polsce Warszawa (Raport z projektu nr PL0349 WWF Polska)
- Jędrzejewski W., Nowak S., Schmidt K., Jędrzejewska B. 2002. Wilk i ryś w Polsce – wyniki inwentaryzacji w 2001 roku. Kosmos 51: 491-499.
- Kapuściński R. 2000. Ochrona przyrody w lasach.
- Kaźmierczakowa R., Zarzycki K. et all, 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków.
- Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.
- Kukuła K., Bylak A. 2009. Badania ichtiofaunistyczne w Bieszczadzkiem Parku Narodowym a latach 1995-2008. Roczniki Bieszczadzkie 17: 267-281.
- Matuszkiewicz J. M. 2007. Zespoły leśne Polski. PWN, Warszawa.

- Matuszkiewicz J. M. Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski. Monografie JG i PZ PAN 2007 r. z załącznika w zapisie numerycznym i Regionalne składy gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych.
- Michalcewicz J. Ciach M. 2012. Ochrona nadobnicy alpejskiej *Rosalia alpina* (Coleoptera: *Cerambycidae*) w Polsce – aktualne problemy i sposoby ich rozwiązywania. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 68 (5): 347–357.
- Pawlaczyk P. Postulaty przyrodnicze dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007).
- Pawlaczyk P. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu - jak zrobić to najlepiej.
- Piksa K. i inni. 2013. Fauna nietoperzy rojących się i hibernujących w jaskiniach Bieszczadów”. *Roczniki Bieszczadzkie* 21: 248-258.
- Polska Czerwona Księga Zwierząt 2001. PWRiL, Warszawa
- Postawa T., Wołoszyn B.W. 2000. Fauna nietoperzy Bieszczadów Zachodnich. *Monografie Bieszczadzkie* 9: 91-101.
- RDOŚ w Rzeszowie, RKOP w Rzeszowie, 18.08.2010 r. Rejestr stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.
- Romanowski 2007. Krajowy plan ochrony gatunku wydra (*Lutra lutra*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Rekomendacje dla ochrony węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich – Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk Kraków, 2014.
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie 2008. Ocena jakości wód powierzchniowych w zlewni rzeki San w latach 2004-2007. Rzeszów 2008
- Zajac A., Zajac M. (Eds.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. - Distribution Atlas of Vascular Plants in Poland. Nakładem Pracowni

Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Kraków - Edited by Laboratory of Computer Chorology, Institute of Botany,
Jagiellonian University, Kraków.

Zarzycki K., Trzcńska-Tacik H., Różański W., Szelaż Z., Wołek J., Korzeniak U.,
2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland (Ekologiczne
liczby wskaźnikowe roślin naczyniowych Polski). Seria: Biodiversity of
Poland, Vol. 2. Pod redakcją Z. Mirka. W. Szafer Institute of Botany, Polish
Academy of Sciences. Kraków.

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. Zestawienie ostoi ksylobiontów w Nadleśnictwie Cisna

Obręb Cisna

Adres leśny	Powierzchnia (ha)
04-05-1-01-10 -b -00	4,85
04-05-1-01-13A -b -00	0,32
04-05-1-01-15 -a -00	4,28
04-05-1-01-16 -b -00	10,37
04-05-1-02-21 -c -00	1,71
04-05-1-03-46 -i -00	3,15
04-05-1-08-73A -i -00	0,36
04-05-1-08-73A -j -00	11,56
04-05-1-08-73A -k -00	2,52
04-05-1-08-73A -l -00	17,76
04-05-1-08-73A -m -00	22,90
04-05-1-08-74 -a -00	4,89
04-05-1-08-74 -d -00	25,16
04-05-1-08-74 -f -00	0,48
04-05-1-08-74 -g -00	0,13
04-05-1-08-74A -a -00	53,39
04-05-1-07-75 -c -00	0,82
04-05-1-01-85A -c -00	0,94
04-05-1-01-86 -a -00	0,85
04-05-1-01-86 -c -00	1,84
04-05-1-02-93 -h -00	14,95
04-05-1-02-93 -i -00	6,37
04-05-1-02-93 -j -00	9,03
04-05-1-02-94 -d -00	0,68
04-05-1-02-94 -g -00	3,22
04-05-1-02-94 -j -00	3,34
04-05-1-02-96 -a -00	2,38
04-05-1-02-97 -a -00	2,95
04-05-1-02-97 -d -00	17,05
04-05-1-04-106 -h -00	1,98
04-05-1-06-172 -g -00	1,14
04-05-1-06-172 -h -00	1,23
04-05-1-06-174 -c -00	3,26
04-05-1-06-175 -c -00	0,42
04-05-1-06-176 -d -00	0,41
04-05-1-06-177 -f -00	2,72
04-05-1-06-178 -d -00	0,43
04-05-1-06-179 -f -00	0,61
04-05-1-06-187A -a -00	5,16

Adres leśny	Powierzchnia (ha)
04-05-1-08-193 -b -00	2,13
04-05-1-08-203 -f -00	0,10
04-05-1-08-204 -f -00	0,23
04-05-1-08-204 -h -00	0,03
04-05-1-07-213 -n -00	3,00
04-05-1-07-213 -p -00	2,78
04-05-1-07-214 -i -00	0,42
04-05-1-06-236 -c -00	3,19
Ogółem	257,49

Obręb Wetlina

Adres leśny	Powierzchnia (ha)
04-05-2-09-3 -f -00	14,27
04-05-2-09-3 -g -00	2,85
04-05-2-09-3 -h -00	2,18
04-05-2-09-3 -i -00	1,92
04-05-2-09-3 -j -00	1,53
04-05-2-09-3 -k -00	0,57
04-05-2-09-3 -l -00	0,49
04-05-2-09-3 -m -00	0,94
04-05-2-09-4 -b -00	7,68
04-05-2-09-4 -d -00	7,18
04-05-2-09-4 -f -00	1,18
04-05-2-09-4 -g -00	2,56
04-05-2-09-5 -b -00	5,56
04-05-2-09-5 -g -00	3,56
04-05-2-09-6 -f -00	1,91
04-05-2-09-6 -h -00	4,53
04-05-2-09-6 -j -00	4,95
04-05-2-09-6 -k -00	3,38
04-05-2-09-7 -b -00	6,10
04-05-2-09-7 -d -00	3,71
04-05-2-09-7 -f -00	4,37
04-05-2-09-7 -g -00	1,27
04-05-2-09-7 -h -00	0,08
04-05-2-09-8 -c -00	0,26
04-05-2-09-11 -a -00	2,44
04-05-2-09-11 -h -00	0,41
04-05-2-09-12 -a -00	2,65
04-05-2-09-12 -b -00	4,39
04-05-2-09-12 -c -00	3,73

Adres leśny	Powierzchnia (ha)
04-05-2-09-14 -g -00	3,03
04-05-2-09-21 -i -00	1,62
04-05-2-09-25A -j -00	0,92
04-05-2-10-28 -h -00	0,29
04-05-2-10-29 -h -00	1,04
04-05-2-10-30 -d -00	0,60
04-05-2-10-31 -i -00	0,26
04-05-2-10-31 -j -00	0,63
04-05-2-10-32 -b -00	0,35
04-05-2-10-32 -i -00	8,19
04-05-2-10-35 -c -00	0,37
04-05-2-13-40 -k -00	3,82
04-05-2-15-43 -a -00	14,40
04-05-2-15-43 -h -00	4,03
04-05-2-15-43 -j -00	1,09
04-05-2-15-43 -k -00	3,99
04-05-2-15-43 -s -00	1,82
04-05-2-15-43 -w -00	0,96
04-05-2-15-43 -bx -00	3,04
04-05-2-15-44 -a -00	6,46
04-05-2-15-44 -c -00	0,87
04-05-2-15-45 -a -00	0,61
04-05-2-15-49 -a -00	1,40
04-05-2-15-49 -b -00	2,33
04-05-2-15-52 -a -00	9,04
04-05-2-15-53 -a -00	11,40
04-05-2-15-53 -b -00	4,83
04-05-2-15-53 -c -00	1,74
04-05-2-15-53 -d -00	1,09
04-05-2-15-53 -k -00	3,23
04-05-2-15-54 -a -00	0,47
04-05-2-15-54 -b -00	0,18
04-05-2-15-55 -a -00	0,32
04-05-2-10-74 -c -00	4,69
04-05-2-10-75 -t -00	1,82
04-05-2-10-76 -b -00	2,70
04-05-2-10-76 -d -00	8,21
04-05-2-10-77 -j -00	1,39
04-05-2-10-77 -k -00	0,35
04-05-2-10-79 -d -00	0,56
04-05-2-13-80 -ax -00	0,43
04-05-2-13-80 -cx -00	2,51
04-05-2-13-80 -fx -00	0,52
04-05-2-13-81 -i -00	11,16
04-05-2-13-81 -j -00	0,79
04-05-2-13-81 -l -00	2,86
04-05-2-13-82 -j -00	1,92

Adres leśny	Powierzchnia (ha)
04-05-2-12-98 -c -00	0,92
04-05-2-12-99 -d -00	4,33
04-05-2-12-99 -f -00	5,87
04-05-2-12-104 -b -00	7,87
04-05-2-12-105 -b -00	13,92
04-05-2-12-105 -d -00	6,16
04-05-2-12-105 -f -00	1,23
04-05-2-12-105 -g -00	14,98
04-05-2-12-106 -b -00	21,23
04-05-2-12-106 -c -00	8,02
04-05-2-12-106 -d -00	9,61
04-05-2-12-107 -c -00	3,95
04-05-2-12-108 -d -00	5,50
04-05-2-12-109 -g -00	6,73
04-05-2-12-110 -b -00	4,55
04-05-2-12-110 -c -00	9,83
04-05-2-12-111 -f -00	1,35
04-05-2-12-112 -d -00	4,16
04-05-2-12-112 -f -00	7,01
04-05-2-11-114 -g -00	0,30
04-05-2-11-114 -h -00	0,26
04-05-2-11-115 -d -00	1,11
04-05-2-11-116 -c -00	6,33
04-05-2-11-116 -d -00	1,39
04-05-2-11-117 -c -00	6,94
04-05-2-11-119 -b -00	2,02
04-05-2-13-130 -m -00	0,74
04-05-2-13-130 -n -00	0,28
04-05-2-11-133 -j -00	1,70
04-05-2-10-139 -a -00	2,10
04-05-2-14-155 -b -00	8,14
04-05-2-14-156 -d -00	6,34
Ogółem	405,85

7.2. Strefy buforowe wzdłuż potoków w Nadleśnictwie Cisna

Obręb Cisna		Obręb Komańcza	
Adres leśny	Pow.	Adres leśny	Pow.
04-05-1-01-13A -b -00	0,32	04-05-2-09-3 -j -00	1,53
04-05-1-01-16 -g -00	0,55	04-05-2-09-3 -l -00	0,49
04-05-1-02-21 -f -00	0,41	04-05-2-09-3 -m -00	0,94
04-05-1-08-74 -f -00	0,48	04-05-2-09-4 -f -00	1,18
04-05-1-08-74 -g -00	0,13	04-05-2-09-11 -h -00	0,41
04-05-1-07-75 -c -00	0,82	04-05-2-09-12 -c -00	3,73
04-05-1-01-79 -a -00	0,59	04-05-2-09-14 -g -00	3,03
04-05-1-01-79A -a -00	0,77	04-05-2-09-17 -j -00	3,66
04-05-1-01-90 -f -00	0,21	04-05-2-09-18 -i -00	0,95
04-05-1-02-93 -a -00	0,13	04-05-2-09-21 -i -00	1,62
04-05-1-02-93 -c -00	0,26	04-05-2-09-25A -j -00	0,92
04-05-1-04-106 -h -00	1,98	04-05-2-10-28 -h -00	0,29
04-05-1-04-106 -i -00	0,20	04-05-2-10-29 -h -00	1,04
04-05-1-04-108 -h -00	3,71	04-05-2-10-30 -d -00	0,60
04-05-1-05-186 -a -00	4,14	04-05-2-10-31 -i -00	0,26
04-05-1-05-186 -i -00	0,47	04-05-2-10-31 -j -00	0,63
04-05-1-05-187 -g -00	1,92	04-05-2-10-32 -b -00	0,35
04-05-1-05-187 -h -00	0,41	04-05-2-13-37 -m -00	0,96
04-05-1-06-187A -a -00	5,16	04-05-2-13-37 -o -00	0,49
04-05-1-08-193 -b -00	2,13	04-05-2-13-37 -p -00	0,30
04-05-1-08-203 -f -00	0,10	04-05-2-13-38 -bx -00	3,48
04-05-1-08-204 -f -00	0,23	04-05-2-13-40 -k -00	3,82
04-05-1-08-204 -h -00	0,03	04-05-2-15-43 -k -00	3,99
04-05-1-07-213 -m -00	0,11	04-05-2-15-43 -bx -00	3,04
04-05-1-07-213 -n -00	3,00	04-05-2-15-44 -a -00	6,46
04-05-1-07-213 -p -00	2,78	04-05-2-15-49 -b -00	2,33
04-05-1-07-214 -h -00	0,25	04-05-2-15-53 -d -00	1,09
04-05-1-07-214 -i -00	0,42	04-05-2-15-53 -k -00	3,23
04-05-1-07-214 -j -00	0,06	04-05-2-15-54 -a -00	0,47
04-05-1-07-215 -f -00	1,43	04-05-2-15-54 -b -00	0,18
04-05-1-07-215 -j -00	1,76	04-05-2-15-55 -a -00	0,32
04-05-1-07-216 -g -00	2,95	04-05-2-15-55 -i -00	0,53
04-05-1-07-218A -r -00	2,84	04-05-2-15-56 -h -00	0,45
04-05-1-07-220 -f -00	3,79	04-05-2-15-56 -i -00	1,75
04-05-1-06-229 -d -00	1,03	04-05-2-15-61 -a -00	0,72
04-05-1-07-236A -g -00	1,15	04-05-2-15-62 -a -00	1,91
04-05-1-07-237 -b -00	0,83	04-05-2-15-63 -a -00	0,45
04-05-1-07-238 -g -00	1,48	04-05-2-15-66 -n -00	3,94
Razem obręb Cisna	49,03	04-05-2-15-66 -x -00	2,16

Obręb Cisna		Obręb Komańcza	
Adres leśny	Pow	Adres leśny	Pow.
		04-05-2-10-73 -a -00	6,87
		04-05-2-10-74 -c -00	4,69
		04-05-2-10-74 -h -00	2,13
		04-05-2-10-75 -t -00	1,82
		04-05-2-10-75 -x -00	0,68
		04-05-2-10-75 -z -00	0,62
		04-05-2-10-77 -j -00	1,39
		04-05-2-10-77 -k -00	0,35
		04-05-2-10-78 -b -00	4,66
		04-05-2-10-79 -b -00	0,54
		04-05-2-10-79 -c -00	1,71
		04-05-2-13-80 -a -00	0,22
		04-05-2-13-80 -d -00	0,46
		04-05-2-13-80 -f -00	0,64
		04-05-2-13-80 -k -00	3,09
		04-05-2-13-80 -x -00	0,29
		04-05-2-13-80 -bx -00	0,63
		04-05-2-13-80 -fx -00	0,52
		04-05-2-13-80 -gx -00	0,68
		04-05-2-13-80 -jx -00	0,11
		04-05-2-13-83 -h -00	0,08
		04-05-2-13-83 -r -00	0,73
		04-05-2-13-86 -t -00	0,27
		04-05-2-12-103 -c -00	2,39
		04-05-2-11-114 -h -00	0,26
		04-05-2-13-130 -l -00	0,29
		04-05-2-13-130 -m -00	0,74
		04-05-2-13-130 -n -00	0,28
		04-05-2-11-133 -f -00	0,36
		04-05-2-11-133 -j -00	1,70
		04-05-2-10-139 -a -00	2,10
		04-05-2-14-140 -t -00	0,28
		Razem obręb Wetlina	105,28

Zarządzenie nr 28
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
z dnia 02. grudnia 2014 r.

**dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania
wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki
leśnej na terenie RDLP w Krośnie**

znak: ZO-7324-23/14

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153), § 19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wprowadzonego zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe oraz § 4 Instrukcji Ochrony Lasu tom. II, zarządzam co następuje :

§ 1.

Wprowadzam do stosowania „Wytyczne w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Celem opracowanych wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej jest:

1. Wdrożenie we wszystkich nadleśnictwach jasnych i precyzyjnych procedur służących uwzględnianiu wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej.
2. Zwiększenie różnorodności biologicznej, szczególnie o organizmy związane ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych RDLP w Krośnie.
3. Podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony gatunków zwierząt, roślin i grzybów chronionych oraz ich siedlisk a także siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza priorytetowych, o których mowa w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania

lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. nr 77 poz. 510 z późn. zmian.).

§ 3.

Nadzór nad realizacją Zarządzenia powierzam Wydziałowi Ochrony Ekosystemów w RDLP w Krośnie.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Krosno, 02. grudzień 2014 r.

DYREKTOR

mgr inż. Bogusław Famielec

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28
Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia
2014 r.

w sprawie zasad uwzględniania wymagań
ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu
gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

Wytyczne
w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony
przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej
na terenie RDLP w Krośnie

I. Sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na
obszarach sieci Natura 2000.

1. We wskazanych w planach zadań ochronnych lub planach ochrony miejscach występowania ptaków wymagających martwego drewna, owadów saproksylicznych oraz na siedliskach przyrodniczych, pozostawiać drzewa martwe i zamierające na pozycjach cięć (nie dotyczy sytuacji klęskowych oraz zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów) oraz nie prowadzić jednostkowych użytków przygodnych. Będzie to służyć zachowaniu bioróżnorodności oraz zapewnieniu właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, opisanego wskaźnikami wskazanymi w planach zadań ochronnych lub planach ochrony dla danego obszaru. W przypadku koniecznej wycinki pojedynczych drzew martwych i obumierających (np: powierzchnie robocze lub zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę) należy pozostawiać do naturalnego rozkładu ścięte martwe i obumierające drzewa, przy czym przyjmuje się następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: koszty ścięcia (ewentualnego odciążenia z drogi, szlaku) winny być odnoszone do grupy czynności O-GATUNKZ (typ planu OCHRL), MPK 2542.

2. Należy pozostawiać bez użytkowania ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi (w grupach nie mniejszych niż 6 arów). Należy

pomierzyć i nanieść na LMN (atrybuty) wyłączone z użytkowania powierzchni. Szczegółowy sposób nanoszenia na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytycznych.

3. Na siedliskach łągowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości strefy buforowe wokół potoków. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska. Strefy buforowe winny zapewniać odpowiednie warunki dla ochrony wszystkich elementów ekosystemów zbiorowisk łągowych i być oparte o naturalne ukształtowanie terenu. Szczegółowe parametry stref buforowych będą ustalane dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji p.u.l. W tym celu należy stworzyć warstwę *shp*. odcinków cieków (potoków) mieszczących się w granicach siedlisk łągowych. Odcinki tych cieków (potoków) będą stanowiły oś do tworzenia stref buforowych na siedliskach łągowych. W przypadku innych zinwentaryzowanych w terenie przedmiotów ochrony należy indywidualnie podchodzić do tworzenia takich stref buforowych. Jeśli biologia lub wymagania danego przedmiotu ochrony (np: biegacza urozmaiconego czy bezlistu okrywowego) uzasadniają rezygnację z użytkowania gospodarczego w strefach buforowych wokół potoków czy stromych stoków, należy wyłączyć te obszary z pozyskania, przy czym strefy wyłączone winny być odniesione do stwierdzonych miejsc występowania.

4. Należy podjąć działania, aby wyeliminować zrywkę korytami potoków (w ciągu

5 lat od momentu wejścia zarządzenia w życie). Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku (cieku stałego), zrywka w poprzek potoków (cieków stałych) może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (przepusty, brody, itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze

wody i dużej pokrywie śnieżnej. Zasada ta winna być stosowana również poza obszarami sieci Natura 2000.

5. Każde nadleśnictwo w terminie do trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego zarządzenia winno wyznaczyć na swoim terenie ostoje ksylobiontów i ustanowić je w formie zarządzenia. Wykaz ostoi ksylobiontów należy dołączyć do „Programu Ochrony Przyrody”. Obszary uznane jako ostoje ksylobiontów winny być podczas najbliższej rewizji planu urządzenia lasu włączone do gospodarstwa specjalnego. Zatwierdzone ostoje ksylobiontów należy wyłączyć z pozyskania. Jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np: z przyczyn bezpieczeństwa publicznego, ochrony ppoż., przejezdności dróg, itp.) istnieje możliwość prowadzenia w nich cięć, nie mogą one jednak w żaden sposób naruszać charakteru ostoi. Ostoje ksylobiontów powinny w nadleśnictwie obejmować miejsca szczególnie cenne dla zachowania ciągłości występowania populacji tych gatunków w obszarze. Ostoje ksylobiontów nie muszą być rozmieszczone równomiernie na terenie nadleśnictwa (również w skali RDLP). W pierwszej kolejności należy je wyszukać i wyznaczyć w obszarach Natura 2000, gdzie powinny obejmować część zasobów chronionych siedlisk przyrodniczych, wymienionych w standardowych formularzach danych jako przedmiot ochrony w obszarze (symbol A,B,C).

Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

- a) drzewostany na siedliskach bagiennych, w uzasadnionych przypadkach (np. silnie osuszone, zdegradowane powierzchnie, szczególnie z drzewostanami w młodszych klasach wieku wymagającymi pielęgnacji lub drzewostanami do przebudowy) nadleśnictwo może nie włączać drzewostanów na siedliskach bagiennych do sieci ostoi.
- b) drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.
- c) rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.
- d) drzewostany w strefach ochrony całorocznej gatunków roślin i zwierząt

podlegających ochronie strefowej.

- e) wybrane drzewostany, bądź ich fragmenty, głównie starszych klas wieku położone :
- w strefach ekotonowych (np. przy granicy las – pole, przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. ppoż.),
 - na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, jary, tereny podtopione, itp.),
 - na obszarach z permanentnymi uszkodzeniami powodowanymi przez gatunki chronione (np. bobry, żubry, itp.).
- f) parki podworskie, zwłaszcza te o charakterze leśnym, obiekty związane z ochroną dziedzictwa kulturowego (np. grodziska, cmentarze).

Z obszarów mających stanowić ostoje ksylobiontów należy wyłączyć:

- a) drzewostany na gruntach porolnych – zagrożone przez hubę korzeniową oraz planowane do przebudowy,
- b) obszary o zwiększonej penetracji ludności (tereny przy szlakach turystycznych, ścieżkach rowerowych, drogach publicznych, liniach kolejowych (ze względu na ochronę ppoż. oraz bezpieczeństwo publiczne itp.),
- c) drzewostany świerkowe i z przewagą świerka ,
- d) drzewostany objęte zjawiskiem zamierania drzew o charakterze masowym,
- e) drzewostany uznane za pierwotne ogniska gradacyjne.

II. Sposoby postępowania zapobiegającego przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej.

1. W celu zapobieżenia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej i pomnikowej wprowadzam obowiązek sporządzania szkiców terenowych dla

wszystkich pozycji rębnych oraz tych pozycji przedrębnych, na których zostały zinwentaryzowane przedmioty ochrony. Szkice winny być sporządzane przez leśniczego na etapie szacunków brakarskich w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (do czasu wprowadzenia do SILP wszystkich informacji o znanych przedmiotach ochrony wymienionych w POP leśniczy w trakcie szacunków brakarskich ręcznie nanosi na szkicu ich lokalizację).

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich nowe miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnej śmierci fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych i inne wyłączenia (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne (na pozycjach rębnych), przebieg szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne, punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny).

Informacje o przedmiotach ochrony na powierzchni roboczej wraz z kopią szkicu (lub jeden egzemplarz) winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

2. Ochrona strefowa:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie wyznaczone strefy ochronne ustanowione przez konserwatora przyrody, zgodnie z pismem DGLP z dnia 02 stycznia 2006 r. zn. ZO-732-2-1/06.

b) należy przekazać ww. dane do leśniczych, przy czym leśniczy powinien otrzymać dane wyselekcjonowane tylko do prowadzonego leśnictwa.

c) do końca 2015 roku należy dokonać weryfikacji wyznaczonych stref pod kątem uzyskania współrzędnych gniazda. W przypadku stref kołowych po dokonaniu pomiaru współrzędnych geograficznych należy zaktualizować istniejącą w LMN warstwę dotyczącą stref ochrony całorocznej i okresowej i jednocześnie zgłosić oficjalnym pismem pomierzone współrzędne gniazda do RDOŚ w Rzeszowie. Jeśli przy strefach kołowych gniazdo zostanie zlokalizowane w innym wydzieleniu, niż wynika to z

zarządzenia lub decyzji o ustanowieniu strefy (nie dotyczy to zmiany numeracji wydziełów w związku z rewizją pul), należy złożyć do RDOŚ wnioski

o likwidację starej i utworzenie nowej strefy, ze szczegółowym uzasadnieniem. Jeśli strefy zostały wyznaczone ze wskazaniem graficznym wydziełów, nie zachodzi potrzeba informowania RDOŚ w Rzeszowie o zmianach w lokalizacji gniazda, jeśli te zmiany mieszczą się w ramach utworzonej strefy. W przypadku przeniesienia gniazda poza strefę, należy złożyć wnioski o likwidację dotychczasowej i jednocześnie utworzenie nowej strefy. Zalecane jest wnioskowanie o tworzenie stref opartych o granice wydziełów czy też inne, czytelne w terenie granice. W kolejnych latach należy dokonywać sprawdzenia lokalizacji gniazda (raz w roku). Zasady ewidencjonowania w SILP i LMN stref całorocznych i okresowych zostały opisane w załączniku nr 1 do Wytycznych.

d) plany cięć pielęgnacyjnych i rębnych, na etapie ich tworzenia, winny być obowiązkowo weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej przez dział techniczny (dotyczy to również wszystkich korekt planów). Weryfikacja winna być oparta o szkic terenowy, o którym mowa w pkt 1 i odbywać się wg następującego schematu:

- przy zatwierdzaniu pozycji cięć do wniosku na następny rok jeden egzemplarz każdego sporządzonego szkicu jest przedkładany w nadleśnictwie do merytorycznego sprawdzenia (potwierzonego parafką) przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody. Pracownik ten winien określić możliwy termin uruchomienia pozycji (z uwagi na okresową ochronę strefową) a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu.

- przed uruchomieniem pozycji inżynier nadzoru, w oparciu o zaparafowany przez pracownika ds. ochrony przyrody szkic terenowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu pod kątem przestrzegania ograniczeń związanych ze zinwentaryzowanymi

przedmiotami ochrony przyrody oraz weryfikacyjnie sprawdza, czy na pozycji cięć nie występują dodatkowe, dotychczas niezainwentaryzowane przedmioty ochrony. W sytuacji, gdy szkic terenowy nie został sporządzony w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (przedmioty ochrony zostały naniesione ręcznie), sprawdza również poprawność zaznaczenia lokalizacji tych przedmiotów na szkicu względem ich rzeczywistego położenia w terenie. Weryfikacja dotyczy także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub zwiększanie bioróżnorodności, m.in.: pozostawianie 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref buforowych wzdłuż potoków na siedliskach łągowych oraz ze względu na wymagania konkretnych przedmiotów ochrony, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, pozostawiania drzew ekologicznych, drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

3. Stanowiska chronionych zwierząt, roślin, grzybów, pomniki przyrody i inne osobliwości przyrodnicze:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie dane o przedmiotach ochrony

i osobliwościach przyrody zawarte w POP,

b) na etapie szacunków brakarskich należy sukcesywnie weryfikować dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody wymienionych w POP w celu ułatwienia prac związanych z właściwą realizacją zadań z zakresu pozyskania drewna i następnie nanosić te dane na LMN (w tym pomierzone współrzędne geograficzne),

c) w każdym nadleśnictwie winny być wdrożone rozwiązania zapewniające bieżącą znajomość wszystkich zainwentaryzowanych przedmiotów ochrony na terenie danego leśnictwa przez właściwego leśniczego.

4. W przypadku nieumyślnego wycięcia lub zrywki drzew stanowiących mikrosiedliska gatunków chronionych zwierząt, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, gatunków chronionych roślin oznaczonych symbolem (3) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014, poz. 1409) oraz gatunków chronionych grzybów oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014, poz. 1408), należy pozostawić wyciętą sztukę w miejscu ścięcia lub, w przypadku wykonania zrywki drewna, przetransportować do najbliższego drzewostanu o zbliżonych warunkach siedliskowych, z którego pochodziło drzewo. W przypadku zaewidencjonowania pozyskania i zrywki drzewa stanowiącego mikrosiedlisko gatunków, o których mowa wyżej, należy przyjąć następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: rozchodem wewnętrznym z kierunku 16 (potrzeby własne) pobrać na leśnictwo i przypisać do typu planu OCHRL, grupy czynności O-GATUNKZ (zwierzęta) O-GATUNKO (rośliny i grzyby), MPK – 2542. Jeśli pozyskanie drzewa stanowiącego mikrosiedlisko ww. gatunków nie zostało jeszcze zaewidencjonowane, należy poniesione koszty odnieść bezpośrednio do grupy czynności odpowiednio: O-GATUNKZ lub O-GATUNKO, MPK 2542.

III. Sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego w rezerwach przyrody, stanowiskach chronionych grzybów, roślin, zwierząt, w strefach ochrony okresowej i całorocznej, w odniesieniu do pomników przyrody, itp.

Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego należy do obowiązków zarządzającego gruntem. Za zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego uznaje się sytuację zagrażającą życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w wielkich rozmiarach. Zagrożenia takie mogą stanowić m.in. uszkodzone z

różnych powodów lub niestabilne drzewa rosnące w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań, itp.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Nie dotyczą one jednak prowadzenia akcji ratowniczych oraz eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego (art. 15 ust. 2 pkt. 3 cyt. Ustawy). Wobec powyższego działanie polegające na ścięciu takich drzew jest związane z bezpieczeństwem publicznym i nie dotyczą go zakazy o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Natomiast usunięcie ściętych drzew poza obszar rezerwatu jest czynnością odrębną, niezwiązaną z bezpieczeństwem powszechnym i wymaga uzyskania zgody odpowiednich organów.

Tryb postępowania podczas ścinki uszkodzonych i niestabilnych drzew rosnących w rezerwach przyrody w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych:

1. Lustracja terenowa raz w roku, w terminie wynikającym z IOL.
2. Szczegółowa inwentaryzacja drzew uszkodzonych i niestabilnych rosnących w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań itp. (w pasie do dwóch wysokości drzew w drzewostanie), obejmująca ustalenie liczby drzew koniecznych do usunięcia, gatunku, pierśnicy, adresu leśnego, szczegółowy opis z wyszczególnieniem uszkodzenia lub niestabilności oraz dokumentację fotograficzną.
3. Ustalenie terminu ścinki ww. drzew i miejsca ich pozostawienia (w obrębie rezerwatu przyrody - dotyczy obalenia na drogę czy udostępniony szlak).
4. Poinformowanie oficjalnym pismem RDOŚ w Rzeszowie o planowanej wycince drzew, z podaniem terminu prac oraz szczegółowej inwentaryzacji, o której mowa w pkt 2. Pismo należy wysłać w takim terminie, aby wpłynęło do RDOŚ w Rzeszowie co najmniej miesiąc przed planowanymi pracami (konieczna zwrotka). Pismo to wyczerpuje konsultacje z RDOŚ, o których mowa w pkt 3 uzgodnień pomiędzy RDOŚ w Rzeszowie a RDLP w Krośnie z dnia 15 grudnia 2009 roku.

4. Po zakończeniu prac należy złożyć w terminie do 30 dni sprawozdanie do RDOŚ w Rzeszowie. Sprawozdanie winno zawierać szczegółowy opis działań, ze szczególnym uwzględnieniem pozostawienia na terenie rezerwatów ściętych drzew. Zaleca się wykonywanie dokumentacji fotograficznej pozostawionych w rezerwacie ściętych drzew, która winna być przechowywana w POP.

6. W razie konieczności natychmiastowego usunięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu należy ograniczyć procedury do działań opisanych w pkt 2, poinformowania telefonicznego RDOŚ w Rzeszowie z adnotacją o rozmowie na dokumencie z inwentaryzacji, ścięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu publicznemu i sporządzeniu sprawozdania, o którym mowa w pkt 5.

W przypadku konieczności usunięcia drzew uszkodzonych lub niestabilnych rosnących w pobliżu dróg lub udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań mieszkalnych, itp. w strefach ochrony całorocznej i okresowej w okresie obowiązywania zakazów, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, a także w miejscach występowania gatunków chronionych, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz w przypadku konieczności ścięcia pomników przyrody, należy uzyskać zgodę właściwego organu ds. ochrony przyrody.

IV. Sposoby prowadzenia monitoringu wybranych form ochrony przyrody.

Monitoring wybranych form ochrony przyrody dotyczy rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000, pomników przyrody oraz roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zlokalizowanych na gruntach SP zarządzanych przez PGL LP. Należy go prowadzić w sposób opisany w pkt. 2 części IV tomu I IOL. W celu ujednoczenia i wypełnienia zapisów IOL należy stosować następujące zasady:

1. Rezerваты przyrody:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z pkt. 2.1. części IV IOL. Wzór notatki z lustracji rezerwatu stanowi załącznik nr 2 do Wytycznych. W przypadku stwierdzenia niewłaściwego stanu zachowania głównego przedmiotu ochrony w rezerwacie przyrody, należy poinformować do dnia 31 października RDOŚ w Rzeszowie, opisując zagrożenie oraz proponowane zabiegi.

2. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów:

a) informacje o nowych miejscach występowania zwierząt, roślin i grzybów winny być zgłaszane do nadleśnictwa w formie pisemnej i zawierać następujące informacje: gatunek, jego liczebność lub forma występowania (np. pojedynczo, grupowo, płaty), dane adresowe miejsca występowania (leśnictwo, oddział, pododdział a dla roślin, grzybów i zwierząt ksylobiontycznych współrzędne geograficzne), data przeprowadzenia obserwacji, osoba przeprowadzająca obserwację. W przypadku zwierząt nowe miejsce występowania oznacza pojawienie się gatunku, o którym mowa w IOL w pkt. 2.4.2., na terenie nadleśnictwa, w którym do tej pory nie był wykazywany (POP).

b) informacje na temat stanu obiektu dotyczą ustanowionych stref ochrony zwierząt, w tym ptaków, roślin i grzybów. Wzór notatki dot. stanu obiektu zawiera załącznik nr 3 do niniejszych Wytycznych.

DYREKTOR

mgr inż. Bogusław Famielc